

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve
Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması**

Remziye KAYA

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

Şubat, 2024

**ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAYI

**Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği
Farkındalıklarının Karşılaştırılması**

Remziye KAYA

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

Bu Yüksek Lisans Tezi 26/02/2024 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Değerlendirilmiş ve Oy Birliği ile Kabul Edilmiştir.

Jüri : Prof. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL (Danışman)
Prof. Dr. Emel Ceyhun SABİR
Doç. Dr. Halil ÖZDEMİR

**Bu Tez Fen Bilimleri Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalında Hazırlanmıştır.
Tez No :**

**Prof. Dr. Sadık DİNÇER
Enstitü Müdürü**

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	I
ABSTRACT	II
TEŞEKKÜR	III
ÇİZELGELER DİZİNİ	IV
ŞEKİLLER DİZİNİ	V
KISALTMALAR	VIII
1. GİRİŞ	1
1.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Tanımı	1
1.2 Kamu ve Özel Sektörlerde İş Sağlığı ve Güvenliği	2
1.3. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	7
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR	9
3. METOT	15
3.1 Araştırmanın Konusu ve Amacı	15
3.2. Verilerin Toplanma Aracı ve Yöntemi	15
3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	16
3.4. Verilerin Analizi	16
4. BULGULAR VE TARTIŞMA	17
4.1. Ankete Katılan Çalışanların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı	17
4.2. “İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği” Sorularına Verilen Cevapların Değerlendirilmesi	18
4.3 “İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Ölçeği” Sorularına Verilen Cevapların Değerlendirilmesi	40
5. SONUÇLAR	61
KAYNAKÇA	65
ÖZGEÇMİŞ	69
EKLER	71
EK- 1 Anket Formu	73
EK-2 Çukurova Üniversitesi Etik Kurul İzni	77
EK-3 Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Belgesi	78
EK-4 Özel Siirt Hayat Hastanesi İzin Belgesi	79
EK-5 Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi	80
EK- 6 Siirt Özel Final Okulları İzin Belgesi	82
EK-7 Özel Siirt İlk Hayat Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü İzin Belgesi	83
EK- 8 Siirt Belediyesi İzin Belgesi	84
EK-9 Waryap İnşaat İzin Belgesi	85

Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Remziye KAYA

Danışman: Prof. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL

İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı

ÖZ

Çalışma kapsamında, kamu ve özel sektör çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği (İSG) farkındalıklarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla seçilmiş sektörlerde (eğitim, inşaat, sağlık) kamu ve özel sektör çalışanlarına uygulanmak üzere literatür ve uzman görüşleri değerlendirilerek bir anket oluşturulmuştur. Bu anket 13.10.2023-15.01.2024 tarihlerini kapsayan dönemde yüz yüze 303 kamu ve özel sektör çalışanına uygulanmıştır. Anketin birinci bölümünde sosyo-demografik özelliklere yönelik sorular, ikinci bölümde işyeri ve çalışanların iş sağlığı ve güvenliği açısından durum tespitine yönelik sorular, üçüncü bölümde ise çalışanların İSG farkındalığını ölçen sorular yer almaktadır. Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışması sonucunda elde edilen bulgulara göre, kamu ve özel sektör çalışanlarının İSG farkındalık düzeyleri arasında genel olarak istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Veriler SPSS® (Statistical Package for the Social Sciences) istatistiksel paket program ile analiz edilmiştir. İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli olmaması durumunda karşılaşılabilecek en büyük olumsuzluğun çalışılan işin güvenlik koşullarının risk teşkil etmesi olduğu belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İş sağlığı güvenliği, Farkındalık, İş güvenliği kültürü, Kamu sektörü, Özel sektör

Comparison of Occupational Health and Safety Awareness of Private Sector and Public Employees

Remziye KAYA

Advisor: Prof. Dr. Belkis ZERVENT ÜNAL

Department of Occupational Health and Safety

ABSTRACT

Within the scope of the study, it was aimed to compare the occupational health and safety (OHS) awareness of public and private sector employees. For this purpose, a survey was created by evaluating the literature and expert opinions to be applied to public and private sector employees in selected sectors (education, construction, health). This survey was administered face to face to 303 public and private sector employees in the period covering 13.10.2023-15.01.2024. The first part of the survey includes questions about socio-demographic characteristics, the second part includes questions about determining the situation of the workplace and employees in terms of occupational health and safety, and the third part includes questions measuring employees' OHS awareness. According to the findings obtained as a result of the survey conducted within the scope of the research, it was determined that generally there was a statistically significant difference between the OHS awareness levels of public and private sector employees. The data were analyzed with the SPSS® (Statistical Package for the Social Sciences) statistical package program. It has been stated that if occupational health and safety practices are not sufficient and regular, the biggest negativity that may be encountered is that the safety conditions of the job pose a risk.

Keywords: Occupational health and safety, Awareness, Occupational safety culture, Public sector, Private sector

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, fikirleriyle çalışmalarına yön veren, her anlamda bana daima yol gösterici olan, sadece akademik anlamda değil birçok konuda örnek aldığım saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL'a teşekkürlerimi sunarım. Tez yazma süresince beni her zaman destekleyen ve bugünlere gelmemde maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen kıymetli annem Perihan KAYA ve babam Hasan KAYA'ya sonsuz şükranlarımı sunarım. Bu araştırmamda, verilerin elde edilmesinde bana yardımcı olan Siirt ili kamu ve özel sektör çalışanlarına teşekkür ederim.

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1. İnşaat İşleri İş Sağlığı ve Güvenliğine İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nin EK-1 İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi	3
Çizelge 1.2. Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliğine İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nin EK-1 İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi	4
Çizelge 1.3. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri İş Sağlığı ve Güvenliğine İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nin EK-1 İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi	5
Çizelge 4.1. Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı	17
Çizelge 4.2. Çalışanların Çalışma Sektörü* Soru-24(Durum Tespiti Ölçeği) Değişkenine Ait Örnek Ki-Kare Testi Sonucu	19
Çizelge 4.3. Soru-24'e (Durum Tespiti Ölçeği) Verilen Cevapların Çalışanların Çalışma Sektörü Değişkenine Göre Dağılımı	20
Çizelge 4.4. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği *Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki Test Sonuçları	21
Çizelge 4.5. Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Ölçeği *Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki Test Sonuçları	41
Çizelge 4.6. Durum Tespiti Ölçeği Soruları * Farkındalık Ölçeği Soruları Arasındaki İstatistiksel Analiz Sonuçları	58

.

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.1'e Verilen Cevapların Dağılımı	25
Şekil 4.2. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.2'ye Verilen Cevapların ağılımı ...	26
Şekil 4.3. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.3'e Verilen Cevapların Dağılımı	27
Şekil 4.4. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.4'e Verilen Cevapların Dağılımı	27
Şekil 4.5. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.5'e Verilen Cevapların Dağılımı	28
Şekil 4.6. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.6'ya Verilen Cevapların ağılımı ...	28
Şekil 4.7. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.7'ye Verilen Cevapların Dağılımı	29
Şekil 4.8. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.8'e Verilen Cevapların Dağılımı ..	29
Şekil 4.9. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.9'a Verilen Cevapların Dağılımı ..	30
Şekil 4.10. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.10'a Verilen Cevapların Dağılımı	30
Şekil 4.11. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.11'e Verilen Cevapların Dağılımı	31
Şekil 4.12. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.12'ye Verilen Cevapların Dağılımı	31
Şekil 4.13. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.13'e Verilen Cevapların Dağılımı	32
Şekil 4.14. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.14'e Verilen Cevapların Dağılımı	33
Şekil 4.15. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.15'e Verilen Cevapların Dağılımı	33
Şekil 4.16. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.16'ya Verilen Cevapların Dağılımı	34
Şekil 4.17. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.17'ye Verilen Cevapların Dağılımı	34
Şekil 4.18. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.18'e Verilen Cevapların Dağılımı	35
Şekil 4.19. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.19'a Verilen Cevapların Dağılımı	36

Şekil 4.20. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.20'ye Verilen Cevapların Dağılımı	36
Şekil 4.21. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.21'e Verilen Cevapların Dağılımı	37
Şekil 4.22. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.22'ye Verilen Cevapların Dağılımı	37
Şekil 4.23. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.23'e Verilen Cevapların Dağılımı	38
Şekil 4.24. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.24'e Verilen Cevapların Dağılımı	39
Şekil 4.25. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.25'e Verilen Cevapların Dağılımı	39
Şekil 4.26. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.26'e Verilen Cevapların Dağılımı	39
Şekil 4.27. Farkındalık Ölçeği Soru 3.1'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	45
Şekil 4.28. Farkındalık Ölçeği Soru 3.2'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	46
Şekil 4.29. Farkındalık Ölçeği Soru 3.3'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	46
Şekil 4.30. Farkındalık Ölçeği Soru 3.4'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	47
Şekil 4.31. Farkındalık Ölçeği Soru 3.5'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	47
Şekil 4.32. Ölçeği Soru 3.6'ya Verilen Cevapların Dağılımı	48
Şekil 4.33. Farkındalık Ölçeği Soru 3.7'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	48
Şekil 4.34. Farkındalık Ölçeği Soru 3.7'nin 2. maddesine Verilen Cevapların Dağılımı	49
Şekil 4.35. Farkındalık Ölçeği Soru 3.8'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	49
Şekil 4.36. Farkındalık Ölçeği Soru 3.9'a Verilen Cevapların Dağılımı.....	50
Şekil 4.37. Farkındalık Ölçeği Soru 3.10'a Verilen Cevapların Dağılımı.....	50
Şekil 4.38. Farkındalık Ölçeği Soru 11'e Verilen Cevapların Dağılımı	51
Şekil 4.39. Farkındalık Ölçeği Soru 3.12'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	51
Şekil 4.40. Farkındalık Ölçeği Soru 3.13'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	52
Şekil 4.41. Farkındalık Ölçeği Soru 3.14'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	52
Şekil 4.42. Farkındalık Ölçeği Soru 3.15'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	53
Şekil 4.43. Farkındalık Ölçeği Soru 3.16'ya Verilen Cevapların Dağılımı.....	53
Şekil 4.44. Farkındalık Ölçeği Soru 3.17'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	54
Şekil 4.45. Farkındalık Ölçeği Soru 3.18'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	54
Şekil 4.46. Farkındalık Ölçeği Soru 3.19'a Verilen Cevapların Dağılımı.....	55
Şekil 4.47. Farkındalık Ölçeği Soru 3.20'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	55
Şekil 4.48. Farkındalık Ölçeği Soru 3.21'e Verilen Cevapların Dağılımı.....	56
Şekil 4.49. Farkındalık Ölçeği Soru 3.22'ye Verilen Cevapların Dağılımı.....	56

Şekil 4.50. Farkındalık Ölçeği Soru 3.23'e Verilen Cevapların Dağılımı..... 57

KISALTMALAR

İSG	: İş Sağlığı ve Güvenliği
KKD	: Kişisel Koruyucu Donanım
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
SPSS®	: Statistical Package for the Social Sciences
YGB	: Yönetimin Güvenlik Bağlılığı
DEMATEL	: Decision Making Trial and Evaluation Laboratory

1. GİRİŞ

İnsanın varlığının korunması için öncelikle yaşamının ve sağlığının korunması gerekmektedir. Ulusal ve uluslararası pek çok kanun ve yönetmelikte ele alınmış olan ve insanın “yaşam ve sağlık” hakkı ile ilişkilendirilebilen iş sağlığı ve güvenliğinin kavramı oldukça önem arz etmektedir (Ütük Bayılmış, 2013).

Çalışanların algı düzeyi iş güvenliği bilincinin gelişmesini sağlayan önemli etkenlerdendir. Algılama düzeyleri artıkça önlem alma, kurallara uyma, teknolojiye uyum sağlama ve eğitimle kazanılan bilgi ve becerileri uygulama noktalarında başarı da artmaktadır.

Bazı çalışanların daha kaderci davranarak kurallara uymak ve eğitimle aldıkları bilgileri uygulamak yerine bilinçaltına dayalı güvenilir olmayan veya eksik bilgilere göre çalıştıkları görülmektedir. İş sağlığı ve güvenliği bilincini artırmak, iş kazalarını azaltmak ve olumsuz davranışları değiştirebilmek için algı düzeyinin geliştirilmesi gerekmektedir (Özdemir ve Topçuoğlu, 2005).

Etkin iş sağlığı ve güvenliği (İSG) uygulamaları kuruluşlardaki yönetim İSG sorunlarının başarıyla çözülmesine yardımcı olacaktır ve aynı zamanda yasal uyumun da bir yoludur. Ayrıca bu konuda araştırma yapılmasının gerekliliği ve İSG yönetiminin etkinliği sürekli İSG sağlamak için hayati öneme sahiptir.

Yönetimin, çalışanlarının sağlık ve güvenliğini korumak ve dolayısıyla kurallara uymasını sağlamak amacıyla sorumluluklarını yerine getirebilmek için iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uyması çalışanların güvenli bir işyerine sahip olmasını sağlayacaktır.

Çalışmanın Konusu : Bu tez çalışmasının konusu kamu ve özel sektör çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının anket çalışması yapılarak karşılaştırılmasıdır.

Çalışmanın Önemi ve Amacı : İSG açısından farkındalık çalışmaları genel olarak sektörel bazda yapılmış olup bu tez kapsamında seçilmiş üç farklı iş alanı (eğitim, sağlık ve inşaat) ele alınarak kamu ve özel sektör çalışanlarının İSG farkındalıkları irdelenmiştir.

1.1 İş Sağlığı ve Güvenliği Tanımı

İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı ilk olarak sanayileşmenin hızlanmasıyla, işçilerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla ortaya çıkmıştır. İş sağlığı ve güvenliğinin, “hem işyeri hem de işyeri dışında meydana gelebilecek her türlü tehlikelerden dolayı fiziksel ve ruhsal yönden işçilerin zarara uğramamaları için alınması zorunlu, teknik ve tıbbi çalışmaları” nitelendirilen bir kavram olduğu ifade edilmektedir (Karabal, 2021).

Bir başka tanıma göre ise İş Sağlığı ve Güvenliğinin, “işçilerin, işyerindeki koşullarda kullanılabilecek zorunlu araç ve gereçlerden kaynaklanabilecek risklere karşı onların sağlıklı ve huzurlu olarak çalışabilecekleri teminat alanının oluşturulmasını; çalışanların işyerlerinde onları

motive edebilecek barışçıl bir ortamda bulunabilmelerini; dolayısıyla çalışanların maruz kalabilecekleri risklerin kaldırılmasını ya da azaltılmasını” ifade eden bir kavram olarak tanımlandığı anlaşılmaktadır. İş sağlığı ve güvenliğinin, aynı zamanda; “işçinin, kişiliğinin, şeref ve haysiyetinin, onurunun ya da saygınlığının da korunmasını ihtiva eden bir kavram olduğu; kişiliğin ise; Medeni Kanunun 23. ve 24. maddelerinde ifade edilen, hukukça korunan değerlerin bütünü” ifade eden bir kavram olduğu açıkça belirtilmektedir (Karabal, 2021).

İş Kazası: 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 3/1-g maddesinin hükümlerine göre iş kazasının, “İş faaliyetinden kaynaklanan ve neticesinde ölüm yada yaralanmasına neden olan ve işçinin ruhsal ya da fiziksel olarak kendisinde hasar bırakan olayı” ifade ettiği anlaşılmaktadır. Bir başka deyişle iş kazasının, “işin oluşturduğu risk nedeniyle ceza kanunlarını ihlal eden tüm kazalar” olduğu belirtilmektedir (Karabal, 2021).

Meslek Hastalığı: “Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük halleridir” (Akarsu ve ark., 2013).

İş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik yapılan araştırmalar neticesinde, “iş kazalarının büyük çoğunluğunun insan hatalarından kaynaklandığı ve bunların %98’inin önlenabilir, %2’sinin ise önlenemeyen nedenlerden kaynaklandığı” ileri sürülmektedir (Karabal, 2021).

1.2 Kamu ve Özel Sektörlerde İş Sağlığı ve Güvenliği

“30.06.2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan ve 30.12.2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Kanunu’yla, kanunda belirtilen istisnalar hariç kamu veya özel sektör ayrımı yapılmaksızın çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm istihdam edilenler kapsam içerisine alınmış, kamu kurumları ile özel sektör işyerlerine yeni yükümlülükler getirilmiştir.”

Anket çalışmasındaki hedef kitle inşaat, sağlık ve eğitim sektörlerinde olduğu için aşağıda kısaca bu sektörlerdeki faaliyetlerin tehlike sınıfları hakkında bilgi verilmiştir (Çizelge 1.1, Çizelge 1.2, Çizelge 1.3) (<http://www.mevzuat.gov.tr>).

Çizelge 1.1. İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi (İnşaat İşleri)

İŞYERİ TEHLİKE SINIFLARI LİSTESİ		
NACE Rev.2_Altılı Kod	NACE Rev.2_Altılı Tanım	Tehlike Sınıfı
F	İNŞAAT	
41	Bina inşaatı	
41.1	İnşaat projelerinin geliştirilmesi	
41.10	İnşaat projelerinin geliştirilmesi	
41.10.01	Bina projelerinin geliştirilmesi (satışa yönelik bina projeleri için mali, teknik ve	Az Tehlikeli
41.10.02	Konut yapı kooperatiflerinin faaliyetleri	Çok Tehlikeli
41.10.03	İşyeri yapı kooperatiflerinin faaliyetleri	Çok Tehlikeli
41.2	İkamet amaçlı olan veya ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı	
41.20	İkamet amaçlı olan veya ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı	
41.20.01	İkamet amaçlı olmayan binaların inşaatı (fabrika, atölye vb. sanayi üretimini amaçlayan	Çok Tehlikeli
41.20.02	İkamet amaçlı binaların inşaatı (müstakil konutlar, birden çok ailenin oturduğu binalar,	Çok Tehlikeli
41.20.03	Prefabrik binalar için bileşenlerin alanda birleştirilmesi ve kurulması	Çok Tehlikeli
41.20.04	İkamet amaçlı ahşap binaların inşaatı	Çok Tehlikeli
41.20.05	Mevcut ikamet amaçlı olan veya ikamet amaçlı olmayan binaların yeniden	Çok Tehlikeli
42	Bina dışı yapıların inşaatı	
42.1	Kara ve demir yollarının inşaatı	
42.11	Kara yolları ve otoyollarının inşaatı	
42.11.01	Oto yollar, kara yolları, şehir içi yollar ve diğer araç veya yaya yollarının inşaatı	Çok Tehlikeli
42.11.02	Yol yüzeylerinin asfaltlanması ve onarımı, kaldırım, kasis, bisiklet yolu vb.lerin inşaatı,	Çok Tehlikeli
42.11.03	Havaalanı pisti inşaatı	Çok Tehlikeli
42.12	Demir yolları ve metroların inşaatı	
42.12.01	Demir yolları ve metroların inşaatı (bakım ve onarımı dahil)	Çok Tehlikeli
42.13	Köprüler ve tünellerin inşaatı	
42.13.01	Köprülerin inşaatı (yükseltilmiş kara yolları-viyadükler dahil)	Çok Tehlikeli
42.13.02	Tünel inşaatı	Çok Tehlikeli
42.2	Hizmet projelerinin inşaatı	
42.21	Akışkanlar için hizmet projelerinin inşaatı	
42.21.01	Akışkanlar için uzun mesafe boru hatlarının inşaatı (petrol ürünleri ve gaz taşımacılığı ile su	Çok Tehlikeli
42.21.02	Su kuyusu açma ve septik sistem kurulum faaliyetleri (kuyu, artezyen vb.)	Çok Tehlikeli
42.21.03	Ana su şebekeleri ve su hatları ile su arıtma tesisleri, kanalizasyon bertaraf tesisleri ve	Çok Tehlikeli
42.21.05	Akışkanlar için kısa mesafe (yerel) boru hatlarının inşaatı (petrol ürünleri ve gaz taşımacılığı	Çok Tehlikeli
42.22	Elektrik ve telekomünikasyon için hizmet projelerinin inşaatı	
42.22.01	Uzun mesafe elektrik ve telekomünikasyon (iletişim) hatlarının inşaatı (uzun mesafe	Çok Tehlikeli

Çizelge 1.2. İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi (Eğitim)

İŞYERİ TEHLİKE SINIFLARI LİSTESİ		
NACE Rev.2_Altılı Kod	NACE Rev.2_Altılı Tanım	Tehlike Sınıfı
P	EĞİTİM	
85	Eğitim	
85.1	Okul öncesi eğitim	
85.10	Okul öncesi eğitim	
85.10.01	Kamu kurumları tarafından verilen okul öncesi eğitim faaliyeti (okula yönelik eğitim verilmeyen gündüz bakım (kreş) faaliyetleri hariç)	Az Tehlikeli
85.10.02	Özel öğretim kurumları tarafından verilen okul öncesi eğitim faaliyeti (okula yönelik eğitim verilmeyen gündüz bakım (kreş) faaliyetleri hariç)	Az Tehlikeli
85.2	İlköğretim	
85.20	İlköğretim	
85.20.06	Kamu kurumları tarafından verilen fiziksel veya zihinsel engellilere yönelik ilköğretim faaliyeti	Az Tehlikeli
85.20.07	Kamu kurumları tarafından verilen ilköğretim faaliyeti (yetişkinlere yönelik okuma yazma programlarının verilmesi dahil, engelliler için verilen eğitim hariç)	Az Tehlikeli
85.20.08	Özel öğretim kurumları tarafından verilen fiziksel veya zihinsel engellilere yönelik ilköğretim faaliyeti	Az Tehlikeli
85.20.09	Özel öğretim kurumları tarafından verilen ilköğretim faaliyeti (yetişkinlere yönelik okuma yazma programlarının verilmesi dahil, engelliler için verilen eğitim hariç)	Az Tehlikeli
85.3	Ortaöğretim	
85.31	Genel ortaöğretim	
85.31.12	Kamu kurumları tarafından verilen genel ortaöğretim (lise) faaliyeti (engellilere yönelik verilen eğitim hariç)	Az Tehlikeli
85.31.13	Kamu kurumları tarafından verilen fiziksel veya zihinsel engellilere yönelik genel ortaöğretim (lise) faaliyeti	Az Tehlikeli
85.31.14	Özel öğretim kurumları tarafından verilen genel ortaöğretim (lise) faaliyeti (engellilere yönelik verilen eğitim hariç)	Az Tehlikeli
85.31.16	Özel öğretim kurumları tarafından verilen fiziksel veya zihinsel engellilere yönelik genel ortaöğretim (lise) faaliyeti	Az Tehlikeli
85.32	Teknik ve mesleki orta öğretim	
85.32.10	Kamu kurumları tarafından verilen fiziksel veya zihinsel engellilere yönelik teknik ve mesleki ortaöğretim (lise) faaliyeti	Az Tehlikeli
85.32.11	Kamu kurumları tarafından verilen teknik ve mesleki ortaöğretim (lise) faaliyeti (engellilere yönelik verilen eğitim hariç)	Tehlikeli

Çizelge 1.3. İşyeri Tehlike Sınıfları Listesi (Sağlık)

İŞYERİ TEHLİKE SINIFLARI LİSTESİ		
NACE Rev.2_Altılı Kod	NACE Rev.2_Altılı Tanım	Tehlike Sınıfı
Q	İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	
86	İnsan sağlığı hizmetleri	
86.1	Hastane hizmetleri	
86.10	Hastane hizmetleri	
86.10.04	Kamu kurumları tarafından verilen insan sağlığına yönelik özel ihtisas gerektiren yataklı hastane hizmetleri (kadın doğum, onkoloji, kemik, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri, vb.)	Çok Tehlikeli
86.10.05	Kamu kurumları tarafından verilen insan sağlığına yönelik yataklı hastane hizmetleri (devlet üniversite hastaneleri dahil, özel ihtisas hastaneleri ile dişçilik, ambulansla taşıma, tıbbi laboratuvar test faaliyetleri hariç)	Çok Tehlikeli
86.10.12	Özel sağlık kurumları tarafından verilen insan sağlığına yönelik özel ihtisas gerektiren yataklı hastane hizmetleri (kadın doğum, onkoloji, kemik, ruh ve sinir hastalıkları hastaneleri, vb.)	Çok Tehlikeli
86.10.13	Özel sağlık kurumları tarafından verilen insan sağlığına yönelik yataklı hastane hizmetleri (özel veya vakıf üniversite hastaneleri dahil, dişçilik, ambulansla taşıma, tıbbi laboratuvar testleri faaliyetleri hariç)	Çok Tehlikeli
86.2	Tıp ve dişçilik ile ilgili uygulama faaliyetleri	
86.21	Genel hekimlik uygulama faaliyetleri	
86.21.02	Aile ve toplum sağlığı merkezleri tarafından sağlanan yatılı olmayan genel hekimlik uygulama faaliyetleri (yatılı hastane faaliyetleri ile ebeler, hemşireler ve fizyoterapistlerce gerçekleştirilen paramedikal faaliyetler hariç)	Tehlikeli
86.21.03	Özel sağlık kurumları tarafından polikliniklerde sağlanan yatılı olmayan genel hekimlik uygulama faaliyetleri (özel muayene ve yatılı hastane faaliyetleri ile ebe, hemşire ve fizyoterapistlerin paramedikal faaliyetleri hariç)	Tehlikeli
86.21.04	Özel muayenehanelerde sağlanan yatılı olmayan genel hekimlik uygulama faaliyetleri (hastane ve poliklinik faaliyetleri ile ebe, hemşire ve fizyoterapistlerin paramedikal faaliyetleri hariç)	Tehlikeli
86.21.90	Diğer yatılı olmayan genel hekimlik uygulama faaliyetleri (ev, iş yeri, okul vb. yerlerde sağlananlar dahil, ebe, hemşire ve fizyoterapistlerin paramedikal faaliyetleri hariç)	Tehlikeli
86.22	Uzman hekimlik ile ilgili uygulama faaliyetleri	
86.22.02	Özel muayenehanelerde sağlanan uzman hekimlik ile ilgili yatılı olmayan uygulama faaliyetleri (hastane ve poliklinik faaliyetleri ile ebe, hemşire ve fizyoterapistlerin paramedikal faaliyetleri hariç)	Tehlikeli

İnşaat Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği: Artan dünya nüfusu ve kentleşmeyle barınma, altyapı ve tesislere ihtiyaç artmıştır. İnşaat sektörü ülkelerin ekonomik gelişmişliğinin en önemli unsurlarından biridir. Dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de inşaat sektöründeki iş kazaları oldukça yüksek seviyelerdedir. İnşaat sektöründe her yıl ölümle ve/veya yaralanma ile sonuçlanan çok sayıda kaza olmaktadır. Bu sebeple, sektördeki mevcut tehlikeler ve riskler denetlenmeli ve araştırılmalı, bu hususta çözüm önerileri geliştirilmelidir. Ayrıca, inşaat sektöründe olan işverenler ile çalışanlar, mevcut yasa ve yönetmeliklere göre uygun hal ve davranışlar göstermeye özen göstermelidirler (Koç, 2020).

İnşaat sektörü; dinamik yapısı, yapılan işin yapısı nedeniyle çalışanların yüksek tehlike ve riske maruz kaldıkları, mevcut olan tehlikelere karşı gereken tedbirlerin alınmaması halinde, özellikle ölüm ve uzuv kayıplı kazalarla karşılaşılabilen bir sektördür. Çalışanların İSG konusunda bilinçlenmeleri, güvenli bir şekilde davranmaları iş kazası ve meslek hastalıklarının azalmasında da etkin bir rol oynayacaktır (Bilim ve Çelik, 2018).

Sağlık Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği: Sağlık sektörü çalışanları sağlık hizmeti sunarken çeşitli risklere (biyolojik, kimyasal, fiziksel ve psiko-sosyal riskler) maruz kalmaktadırlar. Sağlık işletmelerinde yapılan işler, uluslararası mevzuatta olduğu gibi ülkemizde de genellikle “çok tehlike” ve “tehlikeli” sınıf grubunda tanımlanmıştır. Bu sebeple sağlık işletmelerinde meydana gelebilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının doğurduğu sonuçlar diğer sektörlerden daha ciddi sonuçlara neden olabilmektedir. Sağlık işletmelerinde iş kazaları ve meslek hastalıklarının gerçekleşme oranının birçok sektörden daha yüksek olduğu hazırlanan istatistiksel raporlarda görülmektedir. Sağlık çalışanlarının çalışma ortamlarında karşılaştıkları riskler sağlık çalışanının yanı sıra hastaları ve işletme güvenliğini de etkileyebilmektedir (Ayduran ve Olcay, 2022).

Sağlık çalışanlarının maruz kalabilecekleri riskler arasında enfekte iğne ile yaralanmalar, ilaç alerjileri, radyasyon, kronik hastalıklar, çeşitli psikososyal sorunlar sıralanabilmektedir. Bu durumda çalışanın iş verimliliği azalmakta, çalışan ve hasta için güvenlik sorunları ortaya çıkabilmekte, iş kazaları oluşabilmektedir (Çavuş ve Keskin, 2020).

Sağlık sektöründe çalışanlar, diğer sektörlerde çalışanların maruz kaldığı risklere ek olarak söz konusu işin insan hayatı ile ilişkili olmasından kaynaklı farklı iş riskleriyle de karşı karşıya kalmaktadırlar. Sağlık çalışanının sağlığı, toplumun sağlığına ayna tuttuğu için bu çalışanların İSG eğitimlerine ve uygulamalarına gereken önem verilmelidir. İSG farkındalığını ve güvenli davranış değişikliğini sağlayacak olan eğitimlerin amacı; iş yerlerinde sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamının sağlanması, işe bağlı yaralanma ve meslek hastalıklarının mümkün olduğunca azaltılması, mesleki risklere karşı önleyici yaklaşımların kazandırılması olarak ifade edilebilir (Gürer, 2018).

Sağlık sektörü içerisinde bulunan kurumlardaki İSG şartları aslında hizmet sunulanlara (hasta ve yakınlarına) verilen hizmetin verimliliği anlamına gelmektedir. Dolayısıyla sağlık kurumlarına başvuran bireylere kaliteli hizmet sunulabilmesi, aslında sağlık mesleğini icra edenlerin moral, motivasyon, sağlık ve güvenliği ile direkt ilişkilidir. Çalışanlarının İSG yönünde riskler bulunduran ve gerekli önlemlerin alınmadığı iş yerlerinde faaliyetlerini yürütmesi hizmet vereceği kesimin alacağı hizmetin de kalitesinin düşmesine, çalışanların veriminin azalmasına neden olmaktadır (Yağcı ve ark., 2022).

Eğitim Sektöründe İş Sağlığı ve Güvenliği: Okul binalarının dersliklerin yanı sıra laboratuvar, kütüphane, spor salonları gibi ek alanları bulunmaktadır. Bunun yanı sıra bazı okullarda pansiyon, yemekhane, ısıtma merkezi/kazan dairesi, sosyal alanlar vb. de olabilmektedir. Okullar bünyesinde öğrenci ve öğretmenler ağırlıklı olmak üzere çeşitli personelerin bulunduğu, velilerin, ziyaretçilerin gelip gittiği, araç giriş çıkışının olduğu alanlar olup, fiziksel, kimyasal, biyolojik, psikolojik, ergonomik faktörler bakımından çeşitli riskler ihtiva etmektedir. Bu nedenle okullarda İSG uygulamalarının eksiksiz olarak yerine getirilmesi ve okul yönetimleri tarafından gereken önlemlerin alınması oldukça önemlidir. Ayrıca okul yönetimleri tehlikelere ve risklere karşı her türlü önlemin alınmasının yanı sıra bu önlemlerin takibinden ve geliştirilmesinden de

sorumludur. Dolayısıyla okullarda güvenli ve sağlıklı bir ortamın sağlanabilmesi için uygulanan iş sağlığı ve güvenliği faaliyetlerinin yönetici, öğrenci ve öğretmenler tarafından algılanma düzeyinin belirlenmesi ve bu düzeyin iyileştirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılması önemlidir (Dizdar ve Önder, 2023).

Eğitim sektörü temel yaygın eğitim ve örgün eğitim şeklinde iki gruba ayrılmaktadır. Eğitim sektörü anaokulları, ilk ve ortaokullar, özel mesleki ve diğer eğitim kursları, üniversiteler vb. den oluşmaktadır. Yapılan çalışmalara göre okul kazaları çevresel ve bireysel etmenlerden kaynaklanabilmekte olup, özellikle okul çağı çocuklarının gelişimlerini tam olarak tamamlayamadıkları için kazalara daha açık oldukları belirlenmiştir. Bir kazanın okul kazası olarak değerlendirilebilmesi için; okul saatleri içerisinde gerçekleşmesi, okul için görevli olarak herhangi bir etkinliğe katılımda gerçekleşmesi veya okul tarafından herhangi bir etkinliğe götürülürken yolda karşılaşılması gerekmektedir. Kazaların büyük çoğunluğu okul binası dışında gerçekleşse de bina içerisinde, sınıflarda, koridorlarda, laboratuvarlarda da zaman zaman kazalar meydana gelmektedir (Yıldırım ve Uğurlu, 2022).

Eğitim sektöründe en çok kaza yapma riski taşıyan çalışanlar yardımcı personeller ve stajyer öğrencilerdir. Eğitim sektöründe de diğer tüm sektörlerde olduğu gibi iş yeri risk faktörlerinin belirlenmesi, çalışanların düzenli eğitimi, profesyonel iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin alınması, saha denetimlerinin yapılması iş kazası olasılığını düşürücü ve önleyici etki sağlayabilmektedir. Eğitim sektöründe gerçekleşen iş kazası sayısı diğer sektörlerle göre daha az olmasına rağmen insan yoğunluğunun fazla olması nedeniyle yeterli güvenlik önlemleri alınmadığında istenmeyen durumlarla karşılaşılabilceği açıktır (Uçak, 2023).

1.3. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu “30.06.2012 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanmış olup, iş sağlığı ve güvenliği konusunda AB Yönergeleri’ne uyumu amaçlayan 4857 sayılı Yasa’nın yürürlüğe girmesinden sonra bu alanda gerçekleştirilen son düzenlemedir. Bilindiği gibi İş Kanunu’nun yürürlüğe girmesinin ardından bu alanda mevzuatın oluşturulması için yoğun bir çaba harcanmış olup öncelikle yönetmeliklerle düzenlenmek istenmiş, 09.12.2003 tarihli İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği’nin iptali üzerine, İş Sağlığı ve Güvenliği Tüzük Taslağı hazırlanmış ancak taslak Danıştay’ın onayından geçmemiştir.” Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nca Kasım 2011 tarihinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu Tasarısı hazırlanarak Başbakanlık tarafından TBMM’ne sunulmuş ve 20.06.2012 tarihinde kabul edilerek yasalaşmıştır (Alpagut, 2014).

Bu kanunun amacı; “işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve mevcut sağlık ve güvenlik şartlarının iyileştirilmesi için işveren ve çalışanların görev, yetki, sorumluluk, hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir. Kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm

alışanlarına faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır” (<https://www.mevzuat.gov.tr/> Erişim Tarihi: Kasım, 2023).

Bu bağlamda 6331 sayılı Kanun, 4857 sayılı Kanuna tabi olarak çalışanlar yanında Borçlar Kanunu, Basın İş Kanunu, Deniz İş Kanunu’na tabi olarak çalışanları kapsamına aldığı gibi, kamu görevlisi statüsünü haiz memur ve sözleşmeli personelin de Kanun kapsamına alındığı görölmektedir. Aynı maddede Kanun’un kapsamı dışında kalanlara da yer verilmiştir. Buna göre;

- “a. Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerindekiler hariç Türk Silahlı Kuvvetleri, genel kolluk kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri,
- b. Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri,
- c. Ev hizmetleri,
- . alışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar,
- d. Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan iş yurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri” hakkında bu kanun hükümleri uygulanmaz (Alpagut, 2014).

İş güvenliği uzmanlarının çalışma süreleri yönetmeliğın 12. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, 10’dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına yılda en az 60 dakika görev yapma zorundadır. Diğer işyerlerinden;

- Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 10 dakika,
- Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 15 dakika,
- Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına ayda en az 20 dakika görev yapmak zorundadır.

İş sağığı ve güvenliği kurulu kurma yükümlölüğü: Kanunun 12. Maddesi uyarınca; “50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturur. İşveren, iş sağığı ve güvenliği mevzuatına uygun kurul kararlarını uygular. 6331 sayılı Kanun öncesi 4857 sayılı İş Kanunu’nda iş sağığı ve güvenliği kurulu kurma yükümlölüğü sanayiden sayılan işler bakımından söz konusu iken, yeni Kanunda sanayiden sayılma koşulu kaldırılmıştır. Dolayısıyla, tarım, sanayi veya ticari faaliyet kapsamında olduğu fark etmeksizin elli ve daha fazla çalışanı bulunan ve altı aydan sürekli işlerin yürütölüğü tüm işyerlerinde iş sağığı ve güvenliği kurulu oluşturulması zorunluluğı getirilmiştir” (Alpagut, 2014).

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Çalışma kapsamında yapılan literatür taraması sonucu ulaşılabilen, iş sağlığı ve güvenliği farkındalığı ile ilgili çalışmalardan seçilmiş olanlar aşağıda özetlenmiştir.

Durdu ve Akdoğan'ın 2019 yılındaki çalışmasında, iş kazalarında insan ve insan davranışının önemli bir kavram olduğu belirtmiş, iş güvenliği bilgisinin önemi değerlendirmiştir. Küçük ve orta ölçekli inşaat alanlarında iş güvenliği kültürü bilinci ve uygulamalar araştırılmıştır. Bu firmalarda çalışan teknik personel ve çalışanların hazırlanmış olan anket sorularına verdikleri cevaplar üzerinden istatistiksel analizler değerlendirilerek iş güvenliği kültürü ve iş güvenliği uygulamaları arasındaki ilişkinin varlığını araştıran hipotezler irdelenmiştir.

Efe ve Efe'nin 2019 yılında yapmış oldukları makale araştırmasında, iş kazalarına neden olan risk faktörlerini araştırmak amacıyla tekstil sektörünü ele almışlardır. Araştırmanın literatür taraması yapılırken tekstilde oluşabilecek iş kazaları ve riskleri ele alınmıştır. Ayrıca çeşitli sektörlerde DEMATEL (Decision Making Trial and Evaluation Laboratory) metotlardan yararlanılarak yapılmış iş kazaları analiz çalışmaları gözden geçirilmiştir. İş kazalarına neden olan çoğu risk faktörü görülmüştür. Risklerin içindeki ilişkiler incelenmeden önce literatürde kazaya neden olan riskler araştırılmıştır. Çalışanların İSG hakkında farkındalıklarını ve tutumlarını etkileyen en önemli faktörün yöneten kişiler olduğu sonucuna varılmıştır.

Ovacıllı'nın 2007 yılındaki çalışmasında küçük ve ortak büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) iş sağlığı ve güvenliği alanında incelemesi yapılmıştır. İSG açısından tüm olumsuz faktörlerin ve şartlarının daha iyi olmasına yönelik çözüm odaklı bir yaklaşımda bulunmuştur. Gerekli olan saha denetimleri ve literatür taraması yapılmıştır. KOBİ'lerde çalışma şartları ve İSG önlemlerinin olumsuz yönde olduğuna değinilmiştir. Ayrıca güvenlik algısı ve İSG hizmetlerini sağlama alanında yetersiz oldukları belirtilmiştir. Bu çalışmada KOBİ'lerin önemi ve çalışanların İSG'yi nasıl algıladıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. KOBİ'lerde güvenlik kültürünün oluşması için yönetim sistemleri ve hizmet modellerine dair gerekli tüm çalışmalar ortaya konulmuştur. Çalışmanın tümüne bakıldığında, KOBİ'lerin sorunları arasında iş sağlığı ve güvenliğinin öncelikli olmadığı gibi sorunların çözümünde etkili bir araç olarak kullanılabilecek imkan olmasına rağmen bu açıdan da ele alınmadığı belirtilmiştir.

Tülü'nün 2014 yılındaki çalışmasında Türkiye'de İş sağlığı ve güvenliği uygulamaları kapsamında yapılan çalışmalar ve bu çalışmalara getirilen standartların diğer ülkelerdeki uygulamalarla karşılaştırılarak ülkenin iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarıyla benzer özelliklere sahip ülkelerin uygulamaları ve alınan sonuçlar incelenmiştir. Araştırmada, ortaya sunulan düzenleyici ve örnekleyici çalışmaların uygulayanlar tarafından nasıl ve ne kadar bilinçlendiği, birleştirici hükümler, standartlar ve kişisel yeterliliklere ilişkin tarafların düşünceleri ile bu şahısların uzmanlığına giren noktalarda beklentileri değerlendirilmek üzere bir anket çalışması yapılmıştır. Yapılan bu çalışmayla, farklı sektörlerde faaliyet gösteren iş güvenliği

profesyonellerinin ve işyeri hekimlerinin farklı yönleriyle gruplandırılması ve iş sağlığı ve güvenliği çalışmaları alanında bilgi ve beklentilerin analiz edilmesi hedeflenmiştir. Uygulanan analizler ile beraber iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerine yönelik eğitim ve uygulamayla ilgili ortaya konulabilecek farklılıklar ve politikalar değerlendirilmiştir.

Koç'un 2016'daki tez çalışmasında ülkemizde inşaat alanında çalışanların güvenlik ve sağlığına dair problemlerin artması nedeniyle, kamu ve özel sektörde inşaat alanında aktif olan orta ölçekli işyerlerinde çalışanların güvenlik iklimi farkındalıklarını tespit edilmesi hedeflenmiştir. 183 çalışanla yapılan araştırma bulgularına göre çalışanların toplumsal güvenlik iklimi kapsayan bilgilerinin ortalama seviyede olduğu görülmüştür. Aynı zamanda, araştırmaya katılanların iş sağlığı ve güvenliğine dair tutumlarının seviyesi, güvenlik kültürü ile ilgili diğer kapsamlar arasında en yüksek değerdedir. Diğer yönden araştırma, katılımcılarının örgütsel güvenlik kültürü bilgi düzeylerinin cinsiyetleri ve kıdemlerine göre farklılık oluşturduğunu, eğitim durumlarına göre ise fark olmadığını göstermiştir.

Kahveci'nin 2019 yılındaki çalışmasında, İnegöl semtinde mobilya fabrikalarında faaliyet gösteren çalışanların iş sağlığı ve güvenliği algıları ile güvenlik iklimi ölçümü değerlendirilmiştir. Bu nedenle, İnegöl semtindeki mobilya fabrikalarında çalışanlara anket yapılarak elde edilen veriler SPSS paket programında analiz edilmiş ve sonuçlar değerlendirilip yorumlanmıştır. Sonuca göre iş yerlerinde çalışanların güvenliği önemseydiği, riski kabul görmediği ve önceliği iş güvenliğine verdiği söylenebilmektedir. İşyerlerinde yöneten kişilerin güvenlik algısı ve iş güvenliğine verdiği değer çoğaldıkça çalışanların güvenlik bağlılığı artmakta ve güvenlik bilgisi yüksek olan çalışanlarında iş kazasıyla karşılaşma ihtimallerinin daha düşük olduğu değerlendirilebilir. Çalışma kapsamında tespit edilen bu ve buna benzer önemli hususların iş yaşamında uygulanması ile oluşabilecek birçok iş kazasının önüne geçirebilmesi beklenmektedir.

Küçüköğlu'nun 2018 yılındaki çalışmasında; Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Mobilya İç Mekân Tasarımı bölümü öğrencilerinin İSG algı düzeyleri analiz edilmiştir. Öğrencilerin İSG açısından karşılaşabileceği tehlikeler, riskler, İSG kültür seviyeleri, okullardaki İSG uygulama şartları, öğrencilerin eğitim kurumlarında karşılaşabileceği iş kazaları ve oluşabilecek meslek hastalığı bilgileri, İSG eğitimlerini alıp alamadıkları, okullardaki İSG çalışmaları ve öğrencilerin algı seviyeleri araştırılmıştır. Bu amaç ile anket çalışması için sorular hazırlanıp uygulanmıştır. Öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği bilincinin ve algı seviyelerinin tam anlamıyla gelişmediği görülmüştür. Araştırma kapsamında İSG kültürünü arttırmak için eğitim ve öğretimin ilk zamanlarından itibaren İSG dersi verilmesi önerilmiştir. Ayrıca mesleki profesyonellerinin desteğiyle konferanslar yapılması gerektiğini, daha kalıcı olması adına uygulamalı atölye derslerinde görsel anlatıma özen gösterilerek öğrencinin ilgi odağı olması sağlanmalıdır. "Çok Tehlikeli" sınıfta olan mobilya sektöründeki öğrencilerin 15-18 yaş aralığında olup, mevzuatta çocuk ve genç işçi tanımlanmış, İSG seviyeleri araştırılıp analiz edilmiştir. Çalışma hayatında

eğitici unsurlar yani afiş, broşür vb. uygulamalar ile farkındalığın artacağı ve eğitim sektöründe olumlu sonuçlar elde edeceği vurgulanmıştır.

Van ve Koç'un 2020 yılındaki çalışmalarında kamu kapsamında temel İSG eğitimlerine çalışanların ne ölçüde dikkat ettiği ve nasıl algıladıkları Van'a bağlı Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı çalışanlara anket uygulanarak değerlendirilmiştir. Çalışmada Van'da belirlenen okul, derslik, öğretmen ve öğrencilerine İSG alan araştırması yapılmış ve anket uygulanmıştır. Ankete katılanların çoğunluğu temel İSG eğitimi aldıklarını ve 12 saatlik eğitimin yeterli düzeyde olduğunu vurgulamışlardır. Araştırmada Van il ve ilçelerinde İSG profesyonellerinin gözlemleri, değerlendirmeleri ve incelemeleri göz önünde bulundurulmuştur. Araştırma sonucunda iş kazaları ve meslek hastalıkları düşük oranda olup farkındalığın kamu yönetiminden genele yayılmasının önemi vurgulanmıştır.

Tüzüner ve Özaslan 2011 yılındaki çalışmalarında, ülkemizde özellikle hastane personellerinin sağlık ve güvenliğe dair problemlerinin artışı ele alınmış, çalışmadaki araştırma çerçevesinde hastanelerde çalışanların güvenlik iklimi bilgileri araştırılmıştır. Çeşitli demografik değişkenler yönünden güvenlik iklimi algısında farklılık olup olmadığı irdelenmiştir. Buna göre; güvenlik iklimi farkındalıklarının çalışanların bulundukları çalışan gruplarına ve çalıştıkları alanlara göre anlamlı bir farklılık gösterdiği; buna karşılık cinsiyetleri, yaş grupları, eğitim düzeyleri, toplam iş deneyimleri, kurumdaki iş tecrübelerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, değerlendirilen hastanelerdeki doktor ve hizmetlilerin, hemşirelere oranla güvenlik iklimi bilgilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

Demir'in 2018 yılındaki tez çalışmasında çok tehlikeli iş dallarından biri olan ve iş kazalarının büyük çoğunluğu olarak görülen inşaat sektörü ele alınmıştır. Tehlikeler ve riskler ile karşı karşıya kalınan bu sektörde kazaların azaltılması için ve oluşan zararı en aza indirmek için işçilerin iş güvenliği algıları araştırılmıştır. İş doyumu ve iş güvenliği farkındalıkları için 161 çalışana anketler yüz yüze olarak uygulanmıştır. Ankette üç ölçek kullanılıp birinci bölümde demografik özellikler, ikinci bölümde iş doyumu ve üçüncü bölümde ise iş güvenliği algısı ölçülmüştür. Anketler SPSS istatistiksel program ile analiz edilmiştir. Katılımcıların demografik dağılımları yüzdelik olarak şekillerle gösterilmiştir. Katılımcıların verilen cevaplara göre frekansları, ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Hipotez testlerine ait bulgular normallik testi, Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi sonuçları ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda inşaat çalışanlarının iş doyum seviyesi ile iş güvenliği algıları arasında anlamlı bir ilişkili olmadığı belirtilmiştir.

Aslan'ın 2018 yılındaki çalışmasında inşaat sektöründeki güvenlik kültürü araştırılmıştır. Araştırma kapsamında Tokat, Bingöl ve Diyarbakır inşaat işçilerine anket uygulanmıştır. Veriler SPSS 20 programı ile analiz edilmiştir. Sonuç olarak, İSG kurallarına uymayanların ceza aldığı, yüksekte çalışanların iş kazalarının genellikle ölümle sonuçlandığı, İSG profesyonellerinin sahada olmaması nedeniyle güvenlik önlemlerinin uygulanmadığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır. Ölümle

sonuçlanan kazalarda güvenlik önlemleri olmadığı ve umursamazlıkların olduğu görülmüştür. Bu üç il ele alındığında İSG hizmetlerinin Bingöl’de daha düşük olduğu saptanmıştır.

Aygün ve Merdin’in 2019 yılındaki çalışmalarının amacı, Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksek Okulunda Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, İnsan Kaynakları Yönetimi, Turizm ve Otel İşletmeciliği, Deniz ve Liman İşletmeciliği, Turizm ve Seyahat Hizmetleri Programlarında öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği (İSG) konusunda bilgi seviyelerinin belirlenmesidir. Bu araştırma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Gelibolu Piri Reis Meslek Yüksek Okulu’ndan 5 farklı programdan toplam 300 katılımcı ile yapılmıştır. Katılımcılara 11 maddelik anket yapılmış olup sonuçlar analiz edilmiştir. Katılımcıların % 35’i Deniz ve Liman İşletmeciliği, % 18,3’ü Turizm ve Otel İşletmeciliği, % 18’i Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, % 10,7’si İnsan Kaynakları Yönetimi, % 18’i ise Turizm ve Seyahat Hizmetleri öğrencilerini kapsamaktadır. Araştırmaya katılanların % 90,3’ü iş güvenliği kavramını, uyum sağlanması gerekli kurallar serisi olarak değil, güvenli ve kaliteli bir ömür için gerekli bir olgu olarak tanımlamışlardır. Ayrıca % 88’i İSG hakkında yazılı ve görsel tüm bilgilendirme ve içeriklere daha çabuk ulaşılması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan ankete katılanların İSG eğitimine önem verdikleri anlaşılmaktadır.

Kocaman’ın 2019 yılındaki tez çalışmasında sürdürülebilir iş sağlığı ve güvenliği kültürü oluşturulması ve proaktif İSG yaklaşımlarının önemi vurgulanmıştır. Araştırma demir çelik sektöründe yürütülmüş olup çok tehlikeli sınıfta yer alan çalışma şartlarının ağır olması, risklerin çoğunlukta olması nedeniyle bu sektörde İSG’nin önemini vurgulanmıştır. Çalışmada İSG’nin tanımı kapsamlı şekilde ve genel yaklaşımlarıyla ele alınmıştır. İSG’nin tarihsel gelişimini Dünya çapında ve Türkiye’deki sürecine değinilmiştir. İş kazalarının istatistiklerine Dünya ve Türkiye genelinde yer verilmiştir. Demir çelik sektöründeki iş kazası istatistikleri belirtilmiştir. İSG iklimi ve kültürünün önemi vurgulanmıştır. İş kazalarının nedenleri ve sonuçları demir çelik sektöründeki başlıca tehlike ve riskler ele alınmıştır. Demir çelik firmasında hazırlanan ramak kala raporuna çalışmada yer verilmiştir. Kazalar incelenmiş istatistiksel kaza analizleri yapılmıştır. Demir çelik sektöründe temel İSG eğitimlerinin önemi vurgulanmıştır. Bu çalışma kapsamında özellikle güvensiz davranışların iyileştirilmesi için verilen eğitim sonrasındaki incelemeler ile geri bildirimlerin değişip değişmediğinin düzenli olarak kontrolleri yapılmıştır. Sonuç olarak kazalarda davranış odaklı hataların ağır bastığı ve uygun olmayan yöntemlerin gerçekleştiği tespit edilmiştir. Yaklaşık olarak 5-10 yıl içerisinde %70-80 oranında güvenlik kültüründe iyileşme sağlanacağı proaktif ve sürdürülebilir İSG uygulamaları sayesinde “0” kaza hedeflendiği vurgulanmıştır.

Arpat’ın 2018 yılında yapmış olduğu çalışmanın amacı, çalışanın algılarında yönetim organlarının iş güvenliği bağlılığını etkileyen faktörleri tespit etmektir. Bir başka ifadeyle araştırma da “Yönetim organlarının hangi yönetsel ya da bireysel eylemleri/tutumları veya düşünceleri, çalışanların üst yönetimlerinin iş güvenliğine karşı bağlılığı/taahhüdü algısını pozitif olarak etkilemektedir?” sorusuna cevap aranmaktadır. Araştırma sorusunda, çalışan bilincinde YGB’yi etkilediği düşünülen tutum veya düşünce paketleri, literatürdeki güvenlik kültürü kavramlarından

yola çıkılarak belirlenmiştir. Bu içerik güvenlik teşviki, güvenlik farkındalığı, güvenlik liderliği, güvenlik eğitimi, güvenlik iletişimi, güvenlik katılımı, güvenlik kuralları, güvenlik önceliği ve güvenli davranış olarak baz alınmıştır. Araştırma probleminin çözümüne özgü olarak Denizli Büyükşehir Belediyesi özelinde elde edilen bulgular, öncelikle anılan tipteki kurumlar özelinde olmak üzere çalışan farkındalıklarında yönetimlerinin iş güvenliği önemini arttıran faktörlerin sonuçlanmasına olanak sağlayacaktır.

Ilgaz'ın 2019 yılında yapmış olduğu bu araştırmada, mermer ve taş ocağı işletmelerinde çalışan bireylerin, iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi seviyelerin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırma 194 çalışanla tamamlanmış olup, anket çalışması bire bir görüşmeler ile yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre, çalışanların kanunlarda yer alan sürelerde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi almadıkları ve İSG kanunu hakkında yeterli bilgili olmadıkları, çalışma alanındaki tehlikelerin farkında olmadıkları görülmüştür. Mermer ve taş ocağı işletmelerinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi puan ortalamalarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu görülmüştür. Sonuç olarak aktif işyeri denetimleriyle işyerinde sık sık denetlemelerinin yapılması ve çalışanlara aktif bir biçimde eğitim verilmesi ile madencilik sektöründe oluşan meslek hastalıkları ve iş kazaları sayılarının düşebileceği belirtilmiştir.

Özkan ve Arpat'ın 2015 yılındaki çalışmasında güvenlik kültürü oluşması için literatür taraması yapılmış kabul görülen boyutlar ele alınarak güvenlik bilincinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Güvenlik kültürü için mavi yakalı çalışanlara anket uygulanmıştır. Araştırmadaki verilere çok değişkenli istatistik analiz kullanılmıştır. İş kazası verilerine göre kazaların büyük çoğunluğunun metal sektöründe gerçekleştiği görülmüştür. Bu nedenle metal sektörü ele alınmıştır. Çalışma Denizli'deki kablo imalat sektöründeki çalışanlara uygulanmıştır. Güvenlik kültürü bireysel ve yönetim boyutları ile incelenmiştir. Bireysel olarak farkındalık tüm koşulları ile belirtilmiştir.

Yavuz, Gür ve Yavuz'un 2020 yılındaki çalışmalarında, iş sağlığı ve güvenliğinin yaşamın her noktasında önemli hal aldığından bahsedilmiştir. Araştırmaya katılan imalat sektöründeki 111 kişiye anket çalışması uygulanmıştır. Anket, 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm demografik bilgilere yer verirken ikinci bölümde ise çalıştıkları ofis ortamı memnuniyetlerine yer verilmiştir. İSG Algı Ölçeği'nde imalat alanındaki çalışanların İSG algıları ölçülmeye çalışılmıştır. "IBM SPSS Statistics 22.0" programı ile analiz edilmiştir. İSG farkındalığı incelendiğinde, cinsiyete, İSG eğitimi alma durumuna ve iş kazasına bağlı olmadığını görülmüştür. İmalat işlerinde çalışanların İSG algısını etkileyen unsurun, çalışma ortamından kaynaklanan olaylar olduğu görülmüştür. İSG farkındalığında çalışanların önemli rolü olduğuna değinilmiştir. İSG algısı için çalışanlara yasal sürelerde gereken eğitimlerin verilmesinin yeterli olmadığına değinilmiştir.

Özaslan Çalışkan ve Tüzüner 2019'daki çalışmalarında lojistik sektöründeki depolarda çalışan mavi yakalıları ele alınmıştır. Çalışanları iş güvenliğine yönelik kadercilik algıları, endişeleri araştırılmıştır. Araştırmada 410 kişi üzerinden anket uygulamasına gidilmiştir. Çalışmada basit regresyon analizi uygulanmıştır. Güvenirliliği ölçmek için Cronbach Alpha analizi kullanılıp,

geçerliliği faktör analizi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular irdelenmiştir. İrdelenen çalışmanın sonucunda çalışanların kadercilik algıları ve endişeleri üzerinde iş güvenliğinin olumlu bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Aktuna'nın 2017'deki çalışmasında, iş kazaların fazla olduğu sektörlerden tarım sektörü ele alınmıştır. Çalışmadaki amaç, çalışanların iş ortamındaki riskleri ve algılarını anlamak bu doğrultuda iyileştirme uygulamalarını hayata uyarlamak ve güvenilirlik kültürüne katkı sağlamaktır. Araştırma Tekirdağ'daki çiftçilerin tarıma yönelik İSG algılarını ölçmek için gerçekleştirilmiştir. Tarım çalışanlarına anket uygulanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda kişilerin demografik bilgilerinin frekans ve yüzdelikleri belirtilmiş, faktör analizi uygulanarak bilgi ölçeği, tutum ölçeği ve algı ölçeği anlamlılık değerleri gösterilmiştir. Değişkenler arasındaki korelasyonlar değerlendirilmiştir. Tarım sektöründe çalışanların İSG hakkında algılarını farklılaştıran demografik özelliklerle ilişkileri bağımsızlık örneklem t-testi ile analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda tarım sektöründeki risklerin insan sağlığını etkilediği görülmüştür. Tarım sektöründeki çalışanların eğitim seviyelerinin düşük olmasının İSG uygulamalarının yerleştirilmesini güç hale getirdiği, zorlaştıran bir unsur olduğu belirtilmiştir. İSG mevzuatındaki maddelerin uygulanmasındaki sıkıntıların oluşacak problemlerin daha belirgin bir hale gelmesine neden olacağı vurgulanmıştır.

Bulut, Ünal ve Şengül 2020 yılındaki çalışmalarında, bir kamu hastanesinde tıbbi cihaz ve makine kullanan çalışanlara yönelik araştırma yapmışlardır. Araştırma için gerekli literatür taraması yapıp uzman görüşü alınarak hastane çalışanlarının algı ve farkındalıklarını belirlemek için 347 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS programıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda İSG eğitimi alanların farkındalıklarının daha yüksek olduğu vurgulanmıştır.

Kaplan ve Eren'in 2018 yılındaki çalışmalarının amacı, İSG bilgilerinin iş stresi üzerindeki etkisini analiz etmektir. Bu kapsamda İstanbul'daki bir kamu hastanesinde çalışmakta olan 326 sağlık çalışanına İSG ile ilgili algıları ile iş stresi düzeylerini belirlemeye yönelik anket çalışması yapılmıştır. Veriler istatistiksel olarak çoklu ve basit regresyon analizleri yöntemiyle araştırılmıştır. İSG'nin çalışma ortamında uygulanması ile ilgili devletin, hastane yönetiminin ve çalışanların sorumlulukları olarak üç boyutlu incelenmiştir. Uygulanan basit regresyon analizi ile İSG'nin iş stresi üzerinde olumsuz ve anlamlı bir etkisi olduğu sonucuna varılmıştır. Analiz sonuçlarına göre hastane yönetiminin İSG alanında sorumluluklarını yerine getirmemesi iş stresine neden olmuştur.

3. METOT

3.1 Araştırmanın Konusu ve Amacı

Bu tez çalışması kapsamında gerçekleştirilen araştırmanın amacı, kamu ve özel sektör çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının anket yoluyla karşılaştırılmasıdır. Ayrıca çalışanların 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hakkında bilgi düzeylerini ve tutumlarını belirlemek aynı zamanda İSG hakkında bilgi seviyelerini ölçmektir.

Anketin uygulanması için öncelikle etik kurul izni için gerekli yazışmalar yapılmış, ardından kamu ve özel sektörde yer alan seçilmiş eğitim, sağlık ve inşaat kurumlarından yazılı izinler alınmış olup eklerde sunulmuştur. Bu kapsamda; Siirt Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü, Boran Yapı İnşaat, Waryap İnşaat, Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda, Özel Final Okulları, Özel Siirt İlk Hayat Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü, Özel Siirt Hayat Hastanesi ve Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesinde İSG farkındalık anketi yüz yüze uygulanmıştır.

3.2. Verilerin Toplanma Aracı ve Yöntemi

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen ve danışman gözetiminde iş sağlığı ve güvenliği bilgi ve tutumları farkındalık ölçeği ile toplanmıştır. İSG farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi için öncelikle detaylı bir şekilde literatür taraması yapılmıştır. Danışman görüş ve önerileri doğrultusunda anket soruları son haline gelmiştir.

Anket 3 bölümden ve 56 sorudan oluşmaktadır. İlk bölümde sosyo-demografik özelliklere yönelik sorular, ikinci bölümde iş sağlığı ve güvenliği açısından işyeri ve çalışan durum tespiti yapmaya yönelik sorular, üçüncü bölümde ise iş sağlığı ve güvenliği farkındalığına yönelik sorular yer almaktadır. Araştırmada kullanılan anket formu EK-1’de sunulmuştur.

“Sosyo-demografik Özellikler” bölümünde katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumları, çalışanların çalışma sektörü, çalıştığı kurum, çalışma süresi, alınan ücret ve günlük çalışma süresine dair toplam 8 soru bulunmaktadır.

Kamu ve özel sektör çalışanlarının İSG durum tespiti bölümünde, toplam 26 adet soru bulunmaktadır. Bu sorular oluşturulurken danışman görüşü, daha önce farklı amaçlarla hazırlanan anketlerden ve konuyla ilgili 6331 sayılı kanundan yararlanılmıştır.

İş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının değerlendirildiği bölümde, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 23 soru sorulmuştur. 4 soru çoktan seçmeli, 19 soru evet/hayır şeklinde sorulardır. Anketin uygulanması için öncelikle inşaat, sağlık ve eğitim sektörlerinden kamu ve özel kurumlar seçilmiş ve izinler için gerekli yazışmalar yapılmıştır. Alınan izinlere ait belgeler Ekler bölümünde verilmiştir. Bu kapsamda inşaat sektöründe faaliyet gösteren 2 özel, 1 kamu kurumu, sağlık sektörlerinden 1 özel, 1 kamu hastanesi, eğitim sektörü kapsamında ise 2 özel ve 2 devlet okullarından gerekli izinler alınmıştır. Anket çalışması kurumlar tarafından incelendikten sonra sordukları sorular dahilinde İSG farkındalık anketi çalışanlarla her birey için yüz yüze yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Kamu ve özel sektörlerdeki inşaat, eğitim ve sağlık kurumlarında görev alan çalışanlar çalışmamızın evrenini oluşturmuştur. Anket çalışmasında karşılaştırma yaparken büyük bir fark olmaması için eşit sayıda anket uygulanmasına özen gösterilmiştir.

Anket 13.10.2023-15.01.2024 tarihleri arasında toplam 303 anket uygulanarak 155 kamu personeli, 148 özel sektör çalışanlarına uygulanmıştır. İnşaat sektöründe 101 (%33,3), sağlık sektöründe 111 (%36,6) ve eğitim sektöründe 91 (%30,0) çalışana ulaşılmıştır. Ancak kontrol sorularına çelişkili cevap verenlerin ve anketi yarım bırakanlar çalışanların sonuçları değerlendirmeye alınmamıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında uygulanan anket çalışması sonucu, toplam 303 kişiye yöneltilen 56 soruya verilen cevaplar “veri” olarak ifade edilmekte olup söz konusu verilerin istatistiksel olarak değerlendirilmesinde SPSS paket programı kullanılmıştır.

Anket sorularına verilen cevaplar geçerliliğin ve güvenilirliğin istatistiksel olarak analiz edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla geçerliliği için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Cronbach Alpha güvenirlik analizi testleri uygulanmıştır (Çakır, 2014). Öncelikle Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği değeri 0,874 bulunmuş ve örneklem büyüklüğünün AFA için yeterli olduğu gösterilmiştir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü, KMO’nun 0.50’nin üzerinde olması gerekir. Her bir madde için hesaplanan KMO değerlerinde en düşük 0,422 olarak bulunmuş ve örneklem yeterli olduğu doğrulanmıştır. Ayrıca Barlett Testi sonucunda $\chi^2(1225)=7091,559$; $p<0,05$ olarak bulunmuş (sig 0,000<0,05 küçük anlamlı olup) ve bu bulgu maddeler arasında korelasyonların AFA için yeterince büyük olduğu gösterilmiştir. AFA sonucunda, 50 maddeden oluşan anketin durum ve farkındalık ölçeğinin 13 alt faktörün toplam varyansının %64,50’sini açıkladığı tespit edilmiştir. Buna göre anket formunun geçerli özellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

İSG farkındalık anketinin durum tespiti ile farkındalık ölçeğinin güvenirliliğini tespit etmek amacıyla Cronbach Alpha güvenirlik analizi yapılmış ve ölçeğin güvenirliliği $\alpha=0,743$ bulunmuştur. Cronbach Alpha değerinin 0,70 ve üzeri olması, bir ölçme aracının güvenirliliği için yeterli görülmektedir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Tez çalışmasında uygulanan anket sonuçlarında elde edilen bulgular öncelikle tablolaştırılmış ve grafiksel olarak analiz edilmiştir. Ardından kamu ve özel sektör bazında verilen cevapların arasındaki farkın anlamlılığı istatistiksel olarak irdelenmiştir.

4.1. Ankete Katılan Çalışanların Sosyo-Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Bu bölümde araştırmaya katılan kamu ve özel sektörlerindeki çalışanların sosyo-demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplara ilişkin değerlendirmeler aşağıda başlıklar halinde verilmiştir.

Araştırmaya katılan çalışanların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılım (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma sektörü, çalıştığı kurum, çalışma süresi, çalışma karşılığında alınan ücret, günlük çalışma süresi) Çizelge 4.1’de gösterilmiştir.

Çizelge 4.1. Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı

Sosyo-Demografik Özellikler		Kişi Sayısı (N)	Toplam İçindeki Payı (%)
Cinsiyetiniz (Soru-1.1)	Kadın	101	33,3
	Erkek	202	66,7
Yaşınız (Soru-1.2)	18-30	123	40,6
	31-40	131	43,2
	41-50	39	12,9
	51 ve üzeri	10	3,3
Eğitim Durumunuz (Soru-1.3)	Lise	81	26,7
	Ön lisans	66	21,8
	Lisans	121	39,9
	Yüksek lisans	32	10,6
	Doktora	3	1,0
Çalışanların çalışma sektörü (Soru-1.4)	Kamu sektörü	155	51,2
	Özel sektörü	148	48,8
Çalıştığı kurum (Soru-1.5)	İnşaat sektörü	101	33,3
	Sağlık sektörü	111	36,6
	Eğitim sektörü	91	30,0
Çalışma süreniz (Soru-1.6)	1 yıldan az	26	8,6
	1-5 yıl	101	33,3
	6-10 yıl	81	26,7
	10 yıldan fazla	95	31,4
Çalışma karşılığında aldığınız ücret (Soru-1.7)	10.000 altı	19	6,3
	10.100-14.000	114	37,6
	14.100-20.000	38	12,5
	20.100 üzeri	132	43,6
Günlük çalışma süreniz (Soru-1.8)	7 saatten az	23	7,6
	7 saat	24	7,9
	8 saat	179	59,1
	9 saat ve üzeri	77	25,4

Çizelge 4.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan çalışanların üçte ikisi erkek, büyük çoğunluğunun 18-30 ve 31-40 yaş aralığında, en fazla lisans düzeyinde olmak üzere sırasıyla ön lisans, lise, yüksek lisans ve doktora eğitime sahip oldukları görülmektedir. Büyük çoğunluğu 1-5 yıl arası çalışma süresine sahiptir. Çalışma karşılığında alınan ücret birbirine çok yakın bir oranla 10.100-14.000 ve 20.100 TL üzeri olup sırasıyla 14.100-20.000 ve 10.000 altı takip etmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun günlük çalışma süresi 8 saattir. Çalışmanın objektifliği açısından kamu ve özel sektör ile inşaat, sağlık ve eğitim alanında ankete katılanların oranının birbirine yakın tutulması amaçlanmış ve çizelgeden görüldüğü gibi oranlar birbirine yakın gerçekleşmiştir.

4.2. “İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği” Sorularına Verilen Cevapların Değerlendirilmesi

Çalışma kapsamında uygulanan anketin ikinci bölümü işyerlerinin ve çalışanların İSG açısından durumlarının tespit edilmeye çalışıldığı 21 adet evet/hayır, 4 adet çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Bu bölümde sorulan tüm soruların cevaplarının demografik özelliklere göre istatistiksel olarak anlamlılığı SPSS paket programı yardımıyla analiz edilmiştir.

Yapılan çalışmada değişkenler nitel ve değişkenlere ait alt gruplar bağımsız olduğundan dolayı parametrik olmayan test yöntemlerinden “ki-kare testi” uygulanmıştır. Ki-kare bağımsızlık testi, iki veya daha fazla değişken grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunup bulunmadığını incelemek için kullanılan bir hipotez testidir.

Hipotezleri:

H_0 : Değişkenine ait gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki/fark yoktur.

H_1 : Değişkenine ait gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki/fark vardır.

Test sonucu %95 güven aralığında;

$p > 0,05$ ise H_0 hipotezi kabul edilir.

$P < 0,05$ ise H_0 hipotezi reddedilir.

SPSS paket programı ile yapılan Ki-Kare testi sonucu elde edilen çizelgede bu seçenek seçildiğinde 2 satır ve 2 sütundan oluşan 2x2 tablolarda:

- Pearson’s chi-square
- Continuity correction
- Likelihood ratio
- Fisher’s exact test
- Lineer-by-lineer association,

değerleri yer almaktadır. Bu sonuçlardan hangisinin değerlendirilme amacıyla seçildiğini ve değerlendirmenin nasıl yapıldığını açıklamak için Çizelge 4.2’de örnek bir ki-kare test sonuç tablosu verilmiştir.

En küçük, beklenen değer ...<5 ise Fisher’s Exact Test değeri okunur.

En küçük, beklenen değer 5<...<25 ise Continuity Correction değeri okunur.

En küçük, beklenen değer 25<... ise Pearson Chi-Square değeri okunur.

Çizelge 4.2.’de verilen test değerleri bu kriter esas alınarak seçilmiştir. Örnek tabloda çalışanların sektörü ile Soru-24 (Durum Tespiti Ölçeği)’e verilen cevaplar arasındaki ilişki test edilmiş olup yukarıda belirtilen kriterlere göre “Continuity Correction^b” sonucu esas alınmış ve sig. Değeri 0,196 olduğundan (0,05<) dolayı aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı belirtilmiştir.

Çizelge 4.2. Çalışma Sektörü * Soru-24 (Durum Tespiti Ölçeği) Değişkenlerine Ait Örnek Ki-Kare Testi Sonucu

Chi-Square Tests					
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)	Exact Sig. (2-sided)	Exact Sig. (1-sided)
Pearson Chi-Square	2,169 ^a	1	,141	,154	,098
Continuity Correction ^b	1,671	1	,196		
Likelihood Ratio	2,194	1	,139		
Fisher’s Exact Test					
Linear-by-Linear Association	2,161	1	,142		
N of Valid Cases	303				

a. 0 cells (0,0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 17,10.

b. Computed only for a 2x2 table

Bunun yanı sıra çalışma kapsamında uygulanan ki-kare testi ile her bir değişken çifti için genel içindeki dağılımların belirlendiği çapraz tablolar elde edilmiş olup örnek bir sonuç Çizelge 4.3’de verilmiştir. Bu çizelgeden soru 24’e verilen cevapların kamu ve özel sektöre göre dağılımı kolaylıkla görülebilmektedir. İş kazası geçirilme durumuna bakıldığında bu soruya “evet” cevabı verenlerin en fazla kamu sektöründe olduğu belirlenmiştir (Çizelge 4.3).

Çizelge 4.3. Soru-24'e (Durum Tespiti Ölçeği) Verilen Cevapların Çalışma Sektörü Değişkenlerine Göre Dağılımı

“İş kazası geçirdiniz mi? * Çalışanların çalışma sektörü” Crosstabulation					
			Çalışanların çalışma sektörü		Total
			Kamu Sektörü	Özel Sektör	
İş kazası geçirdiniz mi?	Evet	Count	22	13	35
		Expected Count	17,9	17,1	35,0
		% within İş kazası geçirdiniz mi?	62,9%	37,1%	100,0%
		% within Çalışanların çalışma sektörü	14,2%	8,8%	11,6%
	Hayır	Count	133	135	268
		Expected Count	137,1	130,9	268,0
		% within İş kazası geçirdiniz mi?	49,6%	50,4%	100,0%
		% within Çalışanların çalışma sektörü	85,8%	91,2%	88,4%
Total	Count	155	148	303	
	Expected Count	155,0	148,0	303,0	
	% within İş kazası geçirdiniz mi?	51,2%	48,8%	100,0%	
	% within Çalışanların çalışma sektörü	100,0%	100,0%	100,0%	

Kamu ve özel sektör çalışanlarının sosyo-demografik özellikleri ile "işyeri ve çalışanların durum tespiti ölçeği" sorularına verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığını tespit edebilmek için uygulanan ki-kare testi sonuçları (p değerleri) Çizelge 4.4'te toplu olarak verilmiştir.

Çizelge 4.4. Durum Tespiti Ölçeği Soruları * Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki İstatistiksel Analiz Sonuçları

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 1 Yaptığınız işin tehlike derecesini nasıl tanımlarsınız?	0,061 Fark Yok	0,052 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,103 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,038 Fark Var	0,084 Fark Yok	0,013 Fark Var
Soru 2 İş yerinizde iş güvenliği uzmanı var mı?	0,560 Fark Yok	0,880 Fark Yok	0,567 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,231 Fark Yok	0,081 Fark Yok	0,001 Fark Var
Soru 3 İş yerinizde işyeri hekimi var mı?	0,509 Fark Yok	0,900 Fark Yok	0,497 Fark Yok	0,014 Fark Var	0,000 Fark Var	0,607 Fark Yok	0,293 Fark Yok	0,000 Fark Var
Soru 4 İş yerinizde iş güvenliği önlemleri uygulanıyor mu?	0,586 Fark Yok	0,762 Fark Yok	0,837 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,032 Fark Var	0,704 Fark Yok	0,023 Fark Var	0,003 Fark Var
Soru 5 İş yerinizde risk analizi yapılmış mı?	0,859 Fark Yok	0,670 Fark Yok	0,974 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,001 Fark Var	0,907 Fark Yok	0,065 Fark Yok	0,000 Fark Var
Soru 6 İş yerinizde saha denetimleri yapılıyor mu?	0,327 Fark Yok	0,996 Fark Yok	0,915 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,343 Fark Yok	0,076 Fark Yok	0,000 Fark Var
Soru 7 İş yerinizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu var mı?	0,070 Fark Yok	0,654 Fark Yok	0,733 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,004 Fark Var	0,156 Fark Yok	0,016 Fark Var	0,170 Fark Yok
Soru 8 İşe girişlerde iş başı eğitimi aldınız mı?	0,355 Fark Yok	0,279 Fark Yok	0,025 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,060 Fark Yok	0,001 Fark Var	0,007 Fark Var

Çizelge 4.4. (Devam)

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 9 İş yeri hekiminin onayı dahilinde işe uygun olduğunuzu tespit eden işe giriş raporu aldınız mı?	0,735 Fark Yok	0,918 Fark Yok	0,518 Fark Yok	0,010 Fark Var	0,026 Fark Var	0,815 Fark Yok	0,038 Fark Var	0,030 Fark Var
Soru 10 İş yerinizde acil durumlar için tatbikatlar yapılıyor mu? (yangın, deprem vb.)	0,260 Fark Yok	0,950 Fark Yok	0,147 Fark Yok	0,003 Fark Var	0,001 Fark Var	0,563 Fark Yok	0,357 Fark Yok	0,068 Fark Yok
Soru 11 Çalışma ortamınızda gereken düzen ve temizlik yapılıyor mu?	0,008 Fark Var	0,329 Fark Yok	0,112 Fark Yok	0,095 Fark Yok	0,017 Fark Var	0,375 Fark Yok	0,067 Fark Yok	0,528 Fark Yok
Soru 12 İş yerinizde acil durum planı var mı?	0,149 Fark Yok	0,747 Fark Yok	0,500 Fark Yok	0,009 Fark Var	0,003 Fark Var	0,943 Fark Yok	0,798 Fark Yok	0,053 Fark Yok
Soru 13 İş yerinizde acil çıkışı gösteren acil durum levhaları uygun yerlere yerleştirilmiş mi?	0,036 Fark Var	0,911 Fark Yok	0,494 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,715 Fark Yok	0,141 Fark Yok	0,003 Fark Var
Soru 14 İş yerinizde atık kovaları için belli sınıflandırma yapılmış mı? (cam, plastik, kağıt, evsel, kesici vb.)	0,389 Fark Yok	0,382 Fark Yok	0,073 Fark Yok	0,277 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,965 Fark Yok	0,018 Fark Var	0,168 Fark Yok

Çizelge 4.4. (Devam)

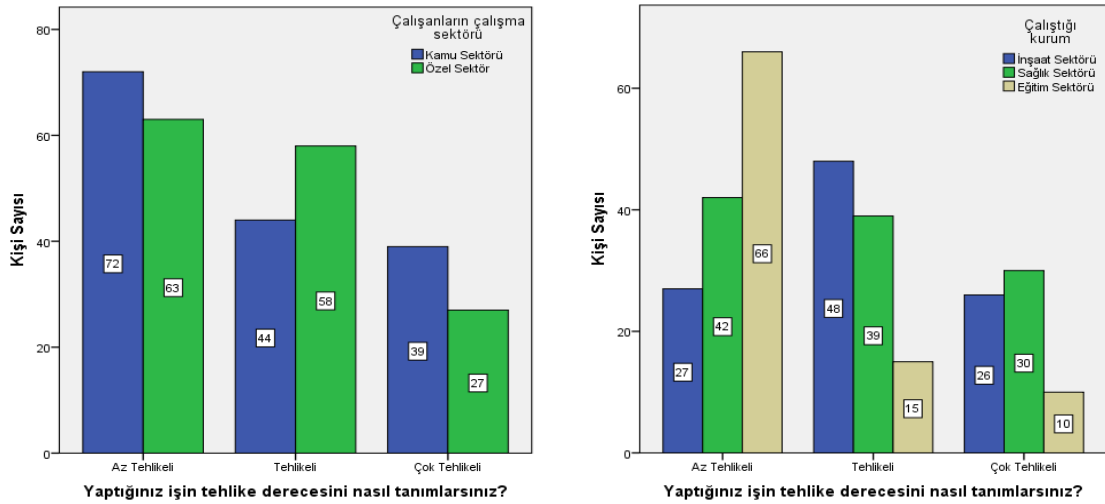
Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 15 Olası elektrik çarpması ve yangın durumları için iş yerinizde kablo, priz, pano, elektrikli cihaz gibi elektriksels işlerin bakım ve onarımı yapıyor mu?	0,953 Fark Yok	0,572 Fark Yok	0,971 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,282 Fark Yok	0,377 Fark Yok	0,143 Fark Yok	0,202 Fark Yok
Soru 16 İş yerinizde tüm iş ekipmanlarının periyodik kontrol bakım ve onarımları düzenli olarak yapılması sağlanıyor mu?	0,268 Fark Yok	0,393 Fark Yok	0,750 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,351 Fark Yok	0,288 Fark Yok	0,496 Fark Yok	0,084 Fark Yok
Soru 17 İşyerinizde risk ve tehlikeli durumlar ile ilgili sorunları iletebileceğiniz bir yer var mı?	0,027 Fark Var	0,930 Fark Yok	0,704 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,044 Fark Var	0,319 Fark Yok	0,437 Fark Yok	0,186 Fark Yok
Soru 18 Periyodik sağlık kontrolleriniz yapıyor mu?	0,081 Fark Yok	0,888 Fark Yok	0,347 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,575 Fark Yok	0,082 Fark Yok	0,000 Fark Var
Soru 19 Çalıştığınız iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?	0,355 Fark Yok	0,487 Fark Yok	0,027 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,704 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var

Çizelge 4.4. (Devam)

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 20 İş güvenliği uzmanı saha denetimi yapıyor mu?	0,674 Fark Yok	0,142 Fark Yok	0,011 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,240 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var
Soru 21 Meslek hastalığınız var mı?	0,961 Fark Yok	0,338 Fark Yok	0,653 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,150 Fark Yok	0,529 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,003 Fark Var
Soru 22 Çalışma esnasında kişisel koruyucu donanım (KKD) kullanıyor musunuz?	1,000 Fark Yok	0,589 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,921 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var
Soru 23 Kişisel koruyucu ve donanımlardan hangisini kullanıyorsunuz?	0,000 Fark Var	0,053 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,062 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var
Soru 24 İş kazası geçirdiniz mi?	0,309 Fark Yok	0,279 Fark Yok	0,016 Fark Var	0,196 Fark Yok	0,328 Fark Yok	0,772 Fark Yok	0,402 Fark Yok	0,198 Fark Yok
Soru 25 İş kazası sayısı:	0,544 Fark Yok	0,757 Fark Yok	0,035 Fark Var	0,287 Fark Yok	0,162 Fark Yok	0,379 Fark Yok	0,655 Fark Yok	0,686 Fark Yok
Soru 26 İş kazası çeşidi:	0,472 Fark Yok	0,001 Fark Var	0,057 Fark Yok	0,201 Fark Yok	0,154 Fark Yok	0,867 Fark Yok	0,597 Fark Yok	0,520 Fark Yok

Anketin ikinci bölümü olan durum tespiti ölçeğindeki sorulara verilen cevapların kamu ve özel sektöre göre dağılımları tüm sorular için Şekil 4.1 - Şekil 4.26'da grafiksel olarak belirtilmiştir. Bunun yanı sıra aynı şekillerde sorulara verilen cevapların çalışılan kuruma (inşaat, sağlık, eğitim) göre dağılımları da ayrı grafiklerle verilmiştir.

- Çalışanların yaptığı işin tehlike derecesinin tanımlandığı Soru 2.1'e verilen cevaplara göre ankete katılan kamu ve özel sektör çalışanların ağırlıklı olarak çalıştığı işyerini az tehlikeli olarak tanımladığı görülmektedir. Ayrıca tehlikeli sınıfa giren işyerlerinin daha çok özel sektörlere ait olduğu, az tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta ise kamu sektörünün daha fazla olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.1). Çizelge 4.4'te görüldüğü gibi kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememesi ($p:0,103 > 0,05$) grafiksel değerlendirmeyi destekler niteliktedir.
- Ankete katılanların çalışılan kurum tipine göre dağılımına bakıldığında, eğitim kurumunda çalışanların çok yüksek oranda iş yerlerini az tehlikeli kategorisine dahil ettikleri, iş yerini tehlikeli veya çok tehlikeli olarak ifade edenlerin ağırlıklı olarak rehabilitasyon merkezi çalışanı olduğu görülmüştür. Sağlık kurumlarında çalışanların az tehlike ve tehlikeli sınıfta yoğunlaştıkları, inşaat sektöründe ise iş yerini tehlikeli sınıfa dahil edenlerin sayısının diğerlerinden oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

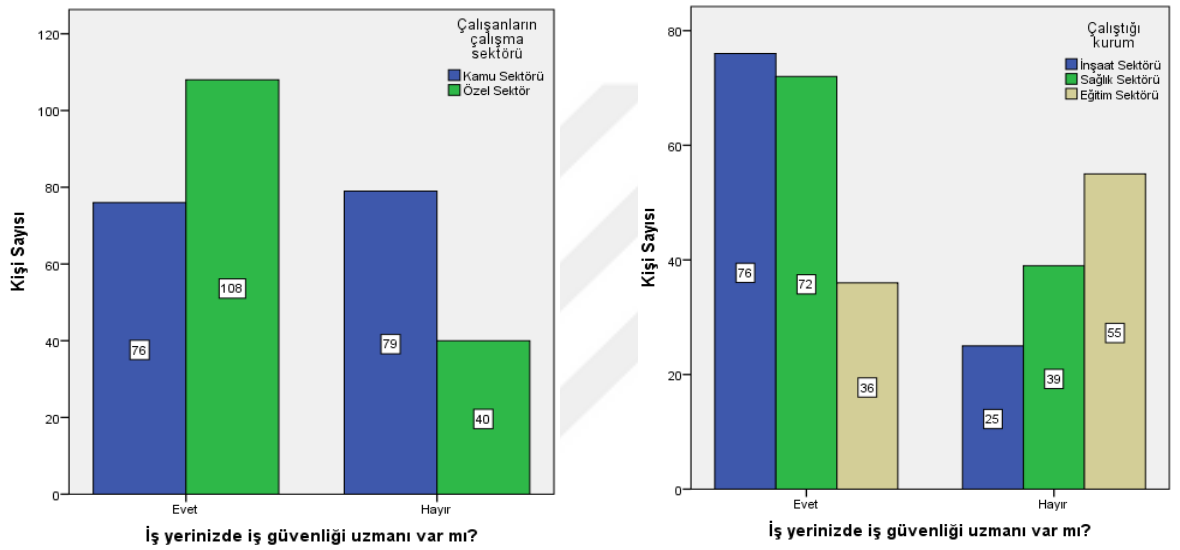

Şekil 4.1. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.1'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışanların, iş yerlerinde iş güvenliği uzmanının olup/olmadığının sorulduğu Soru 2.2'ye verdikleri cevaplara göre; "Evet" yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu Şekil 4.2'de görülmektedir. Kamu çalışanlarının yaklaşık yarısı iş yerlerinde iş güvenli uzmanı olmadığını belirtmiştir. 4857 sayılı İş Kanunun mülga 81.

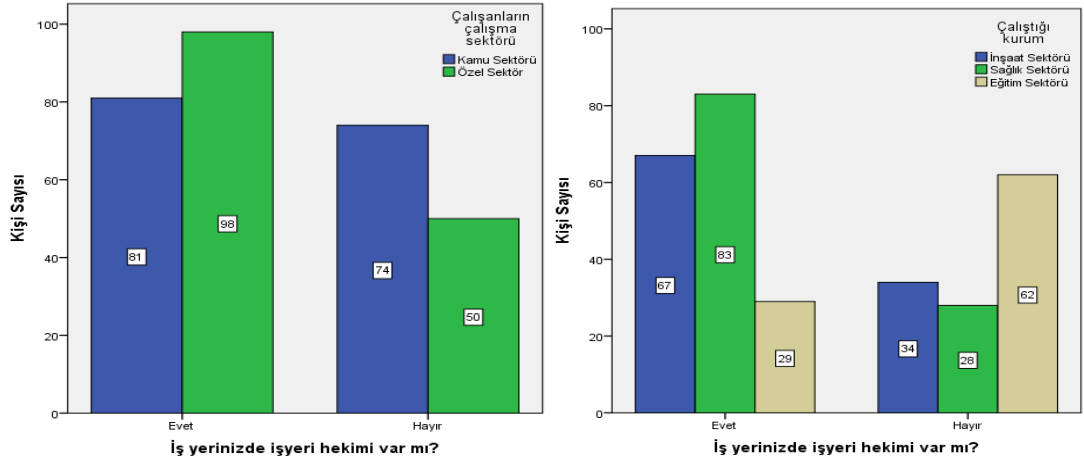
maddesi kapsamında çalışanlar hariç kamu kurumları ile 50’den az çalışanı olan az tehlikeli sınıfta yer alan iş yerleri için iş güvenliği uzmanı zorunluluğu sürekli ertelenmiştir. Bu nedenle kamu kurumlarında az tehlikeli sınıfa giren kurumlarda iş güvenliği uzmanı zorunluluğu bulunmamaktadır. Çizelge 4.4’te görüldüğü gibi kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p:0,000<0,05$).

- Anket sonuçlarına göre iş güvenliği uzmanı bulunduran iş yerlerinin inşaat ve sağlık sektörlerinde yoğunlaştığı görülmüştür. Eğitim sektöründe çalışanlar genellikle iş yerlerini az tehlikeli olarak tanımladığından iş güvenliği uzmanı zorunluluğu bulunmamaktadır.

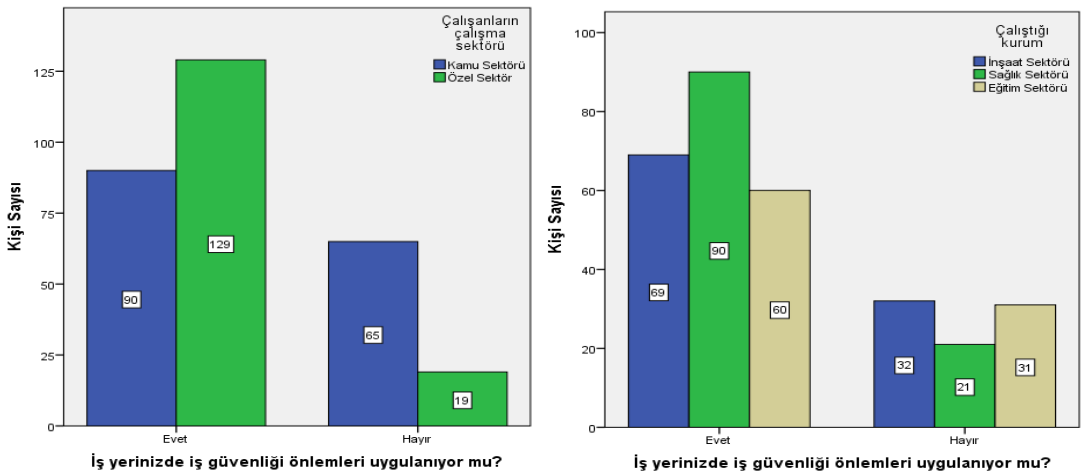
Şekil 4.2. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.2’ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Araştırmaya katılanların, iş yerlerinde iş yeri hekiminin bulunup/bulunmadığına dair verdikleri cevaplarda kamu sektörü çalışanlarına göre özel sektör çalışanlarının “Evet” yanıtının çoğunlukta olduğu Şekil 4.3’te görülmektedir. Çizelge 4.4’e bakıldığında kamu ve özel sektör çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p:0,014<0,05$).
- Çalışılan kurum tipine göre dağılıma bakıldığında bir önceki soruya verilen cevaplara paralel şekilde inşaat ve sağlık sektörlerinde iş yeri hekimi bulunma oranı eğitim sektöründen daha yüksek olmuştur.

Şekil 4.3. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.3'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların Soru 2.4'e verdikleri yanıtlara göre iş yerinde iş güvenliği önlemlerini uygulayan kesimin çoğunlukta olduğu Şekil 4.4'te görülmekte olup; bu oranın özel kurum çalışanlarında kamu kurum çalışanlarına kıyasla fazla olduğu belirlenmiştir. Çizelge 4.4 incelendiğinde her iki kurumun bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p:0,000<0,05$).
- Soru 2.4, Soru 2.5, Soru 2.6, Soru 2.7, Soru 2.8'e verilen cevaplarda "Evet" yanıtı her iki sektörde de daha yüksek olmuştur. Bu sorulara verilen evet cevabı oranı Soru 2.2'de sorulan iş güvenliği uzmanı çalıştırma durumuna paralellik göstermektedir. Bu durumda iş güvenliği uzmanının varlığının, iş güvenliği önlemlerinin uygulanması, risk analizi ve saha denetimleri yapılması, İSG kurulu bulunması ve iş başı eğitimi uygulanması gibi İSG faaliyetlerin yapılmasını sağladığı sonucu çıkarılabilmektedir.

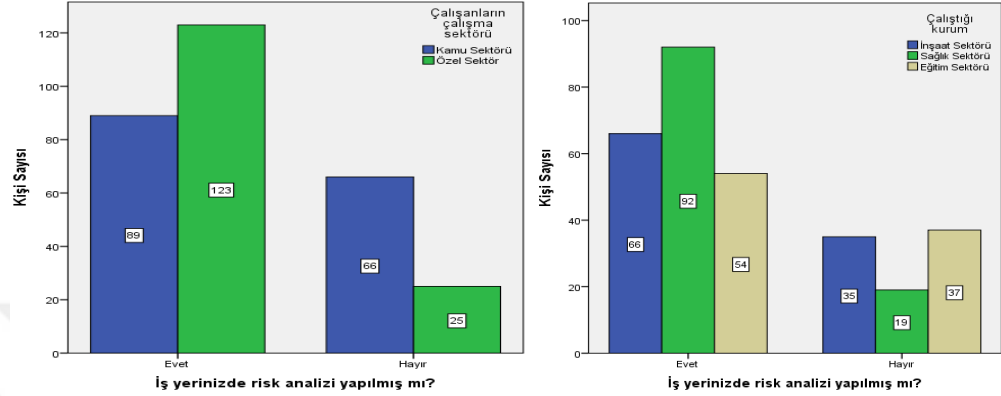

Şekil 4.4. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.4'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların Soru 2.5'e verdikleri cevaplara göre; iş yerlerinde risk analizi yapanların özel sektör çalışanlarında çoğunlukta olduğu Şekil 4.5'te görülmektedir. Çizelge 4.4'e bakıldığında özel sektör ve kamu sektörü çalışanlarının bu soruya

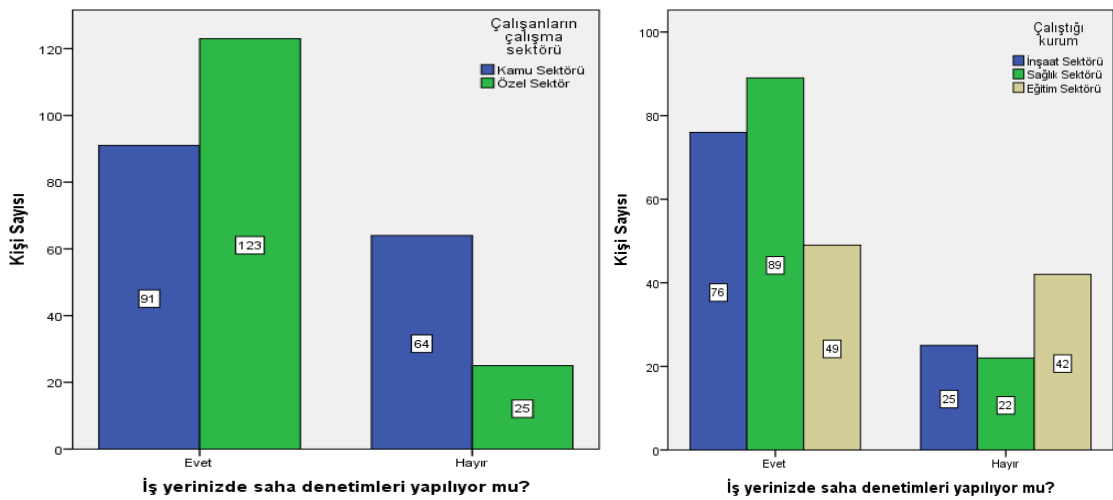
verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p:0,000<0,05$).

- Risk analizi yapılmadığını belirten kurumlar arasında eğitim kurumu çalışanlarının daha fazla oluşunun kanunun bazı alanlarda uygulanmasının ertelenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

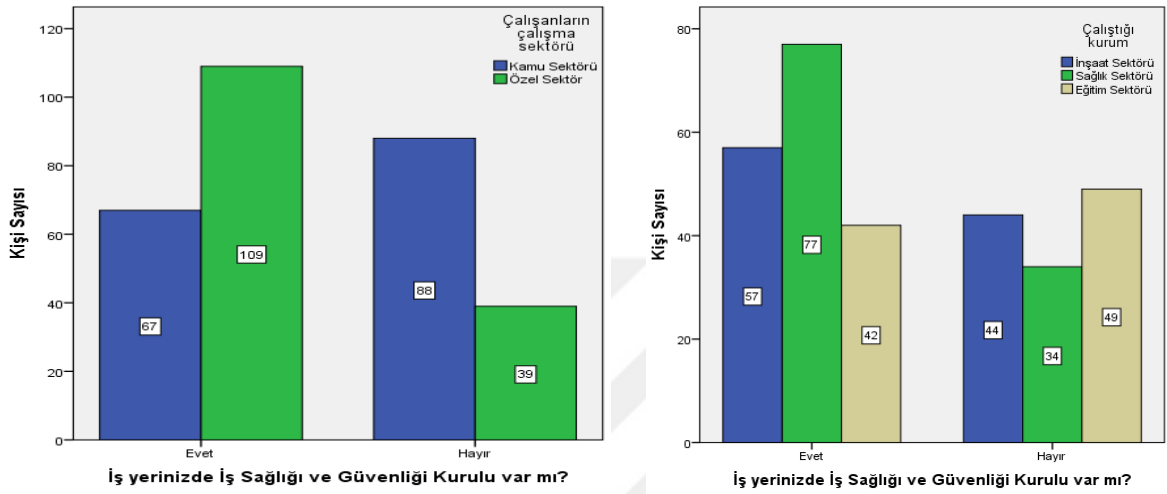
Şekil 4.5. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.5'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılanların Soru 2.6'ya verdikleri cevaplara göre; iş yerlerinde saha denetimlerinin kamu sektörü çalışanlarına kıyasla özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu Şekil 4.6'de görülmektedir. Sahadaki çalışanların ve yapılan işin, İSG kriterlerine uyumunu, yapılan işin kalitesini ve çalışmaların ne derece çevreye duyarlı olduğunu tespit etmek için yapılan denetimin önemi büyüktür. Çizelge 4.4'e göre çalışma sektörü Soru 2.6'ya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir değişkendir ($p:0,000<0,05$).

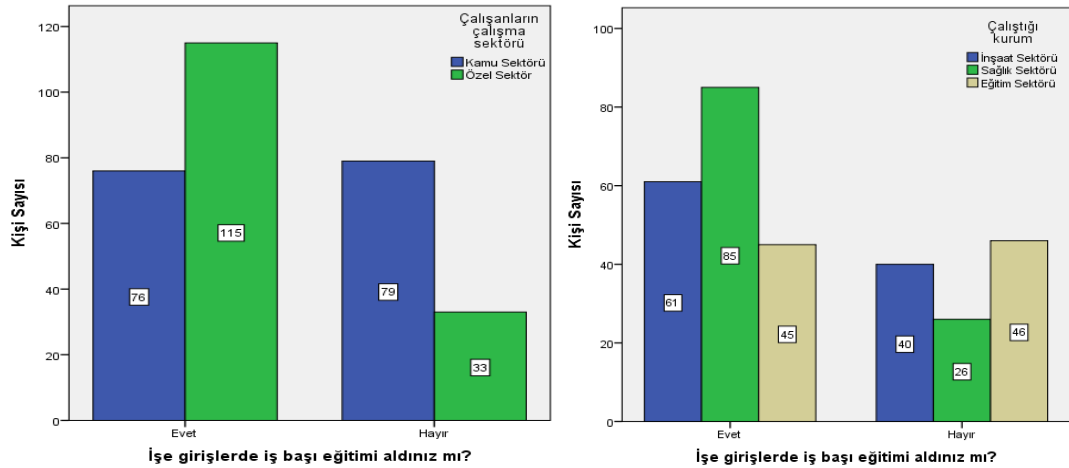
Şekil 4.6. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.6'ya Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışanların iş yerlerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulunun olup/olmadığına ilişkin Soru 2.7'ye verilen cevaplara göre “Evet” yanıtını verenlerin özel sektörde fazla olduğu Şekil 4.7’de görülmektedir. İşverenler, İSG kurullarının mevzuata uygun olarak verdiği kararları uygulamakla sorumludur. Çizelge 4.4’e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

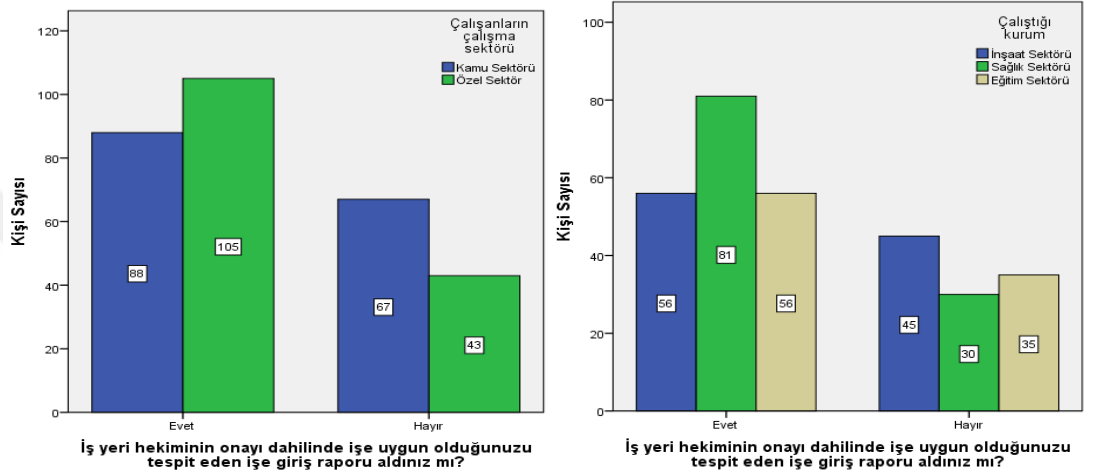
Şekil 4.7. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.7'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.8'e verdikleri cevaplara göre; Şekil 4.8'deki grafiğe bakıldığında “Evet” yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İş başı eğitimleri çalışanların, faaliyet gösterdiği işe yönelik riskleri belirlemeye yardımcı olmakta ve çalışma ortamına yönelik riskleri de tanımları konusunda etkin bir rol oynamaktadır. Ayrıca istatistiksel olarak Çizelge 4.4 incelendiğinde kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p:0,002<0,05$).

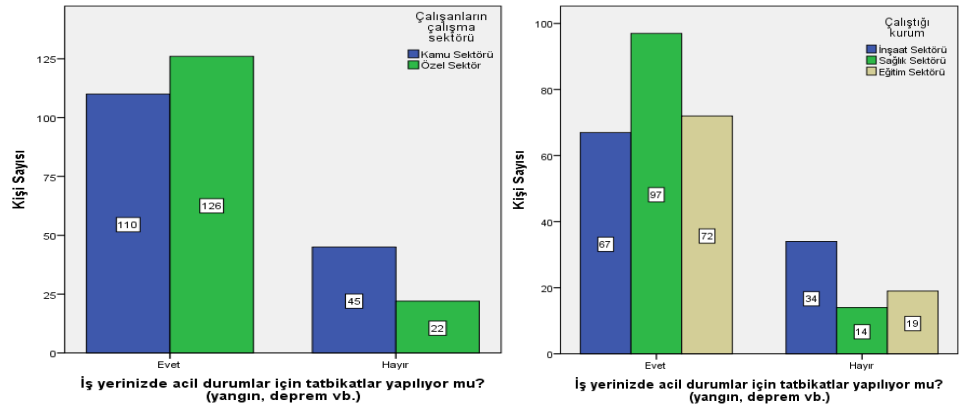
Şekil 4.8. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.8'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.9'a verilen cevaplara göre "Evet" yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarında fazla iken "Hayır" yanıtını verenlerin kamu sektörü çalışanlarında çoğunlukta olduğu Şekil 4.9'da görülmektedir. İşe giriş raporu sayesinde, çalışanların iş yerindeki çalışmalarını güvenli bir şekilde yerine getirebilecekleri sağlık koşulları olup olmadığı belirlenebilmektedir. Çizelge 4.4'e bakıldığında bu soruya cevap veren çalışanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p:0,010<0,05$).

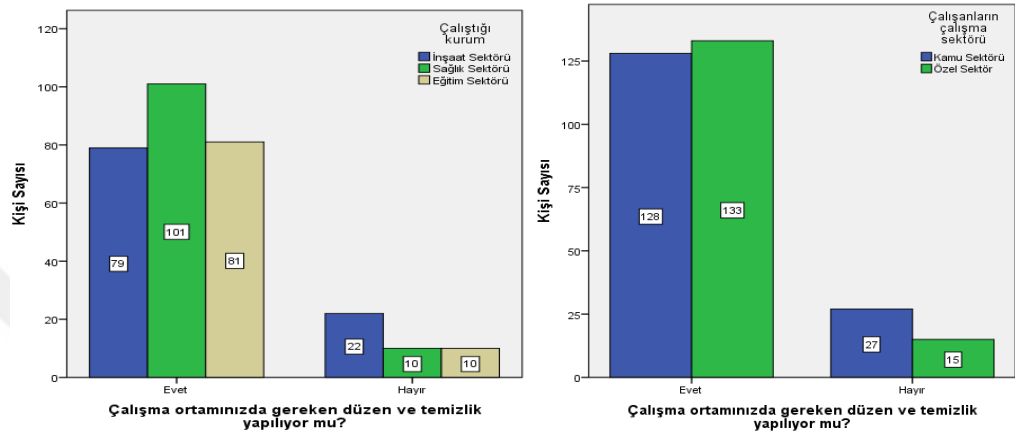
Şekil 4.9. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.9'a Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların, iş yerlerinde acil durumlar için tatbikatların yapılıp/yapılmadığına ilişkin verdikleri cevaplara göre "Evet" yanıtını verenlerin özel sektörde daha fazla olduğu Şekil 4.10'da görülmektedir. Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p:0,003<0,05$).

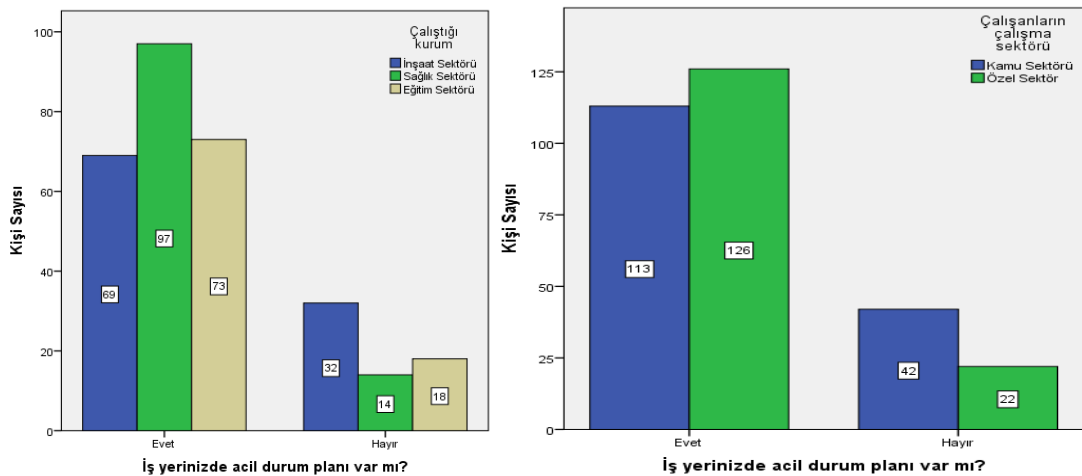
Şekil 4.10. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.10'a Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.11'e verdikleri cevaplara göre çalışma ortamlarının düzenli ve temiz olduğunu belirtenlerin çoğunlukta olduğu Şekil 4.11'de görülmektedir. Çalışanların işyerlerinde düzen ve temizliğin yapılıyor olması iş verimini arttıracaktır. Olası kazalardaki risk ve tehlikeler erken fark edilebilecektir. Çizelge 4.4'e göre ankete katılanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur ($p:0,095>0,05$).

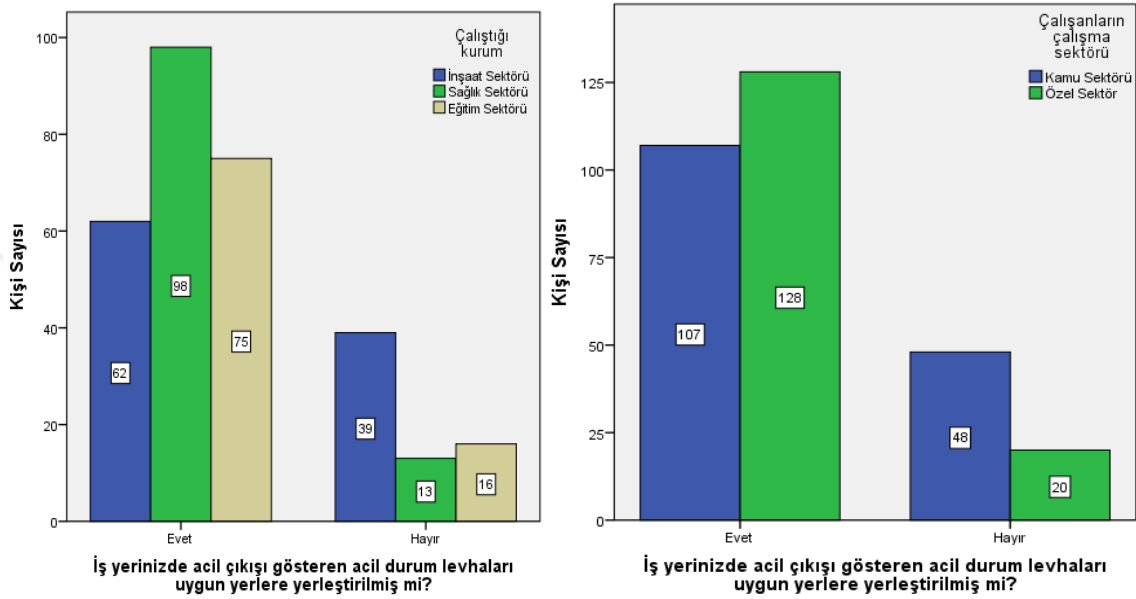
Şekil 4.11. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.11'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Soru 2.12'ye verilen cevaplara göre işyerlerinde acil durum planı olduğunu belirtenlerin her iki sektörde de çoğunlukta olduğu Şekil 4.12'de görülmektedir. Ayrıca özel sektör çalışanların verdikleri "Evet" yanıtları kamu sektörüne kıyasla daha fazladır. Acil durum planı olması çalışanları ve çalışma ortamını etkileyebilecek tüm olası tehlikeli durumlarını önleyici tedbirlerin alınmasını sağlar. Çizelge 4.4'e göre çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p:0,009<0,05$).

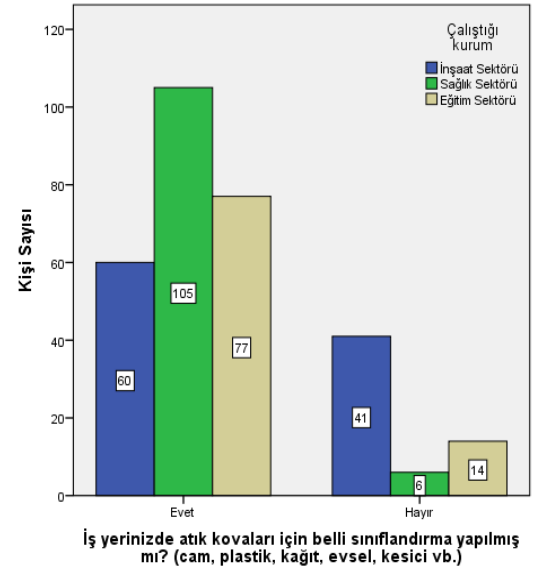
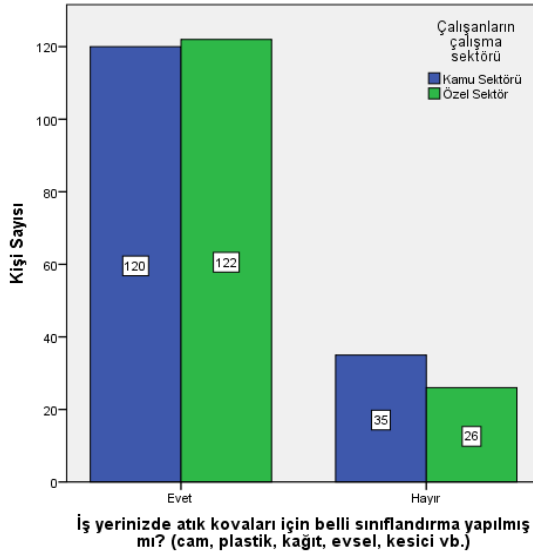
Şekil 4.12. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.12'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.13'e verdikleri cevaplara göre işyerlerinde acil çıkışı gösteren acil durum levhalarının uygun yerlere yerleştirilip/yerleştirilmediğine ilişkin özel sektörde "Evet" yanıtını verenlerin kamu sektörüne göre daha fazla olduğu Şekil 4.13'te gösterilmiştir. Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p:0,000<0,05$).

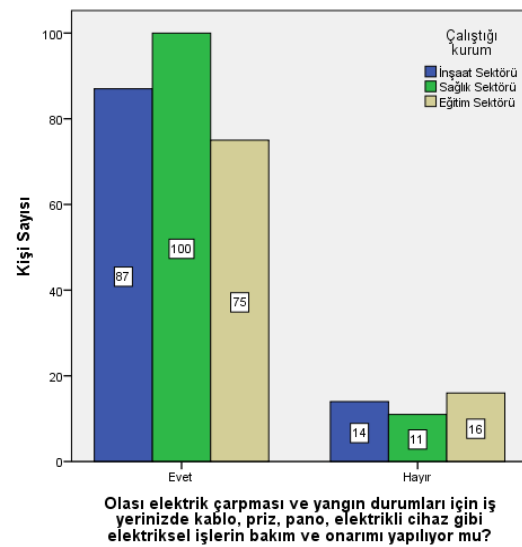
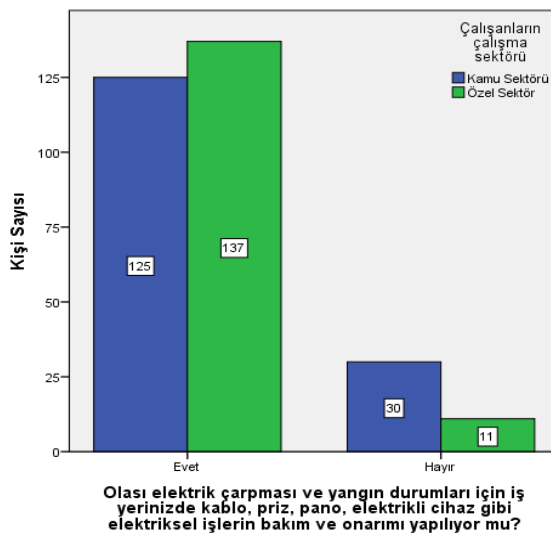
Şekil 4.13. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.13'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların, iş yerlerinde atık kovaları için belli sınıflandırma yapılıp/yapılmadığına dair Soru 2.14'e verdiği cevaplarda "Evet" yanıtını verenlerin hem kamuda hem de özel sektörlerde fazla olduğu görülmektedir. Her iki yanıtta kişi sayılarının birbirine yakın olduğu Şekil 4.14'deki grafikte görülmüştür. Çizelge 4.4'e bakıldığında bu soruya verilen cevapların üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmaması grafiği kanıtlar niteliktedir ($p:0,277>0,05$).

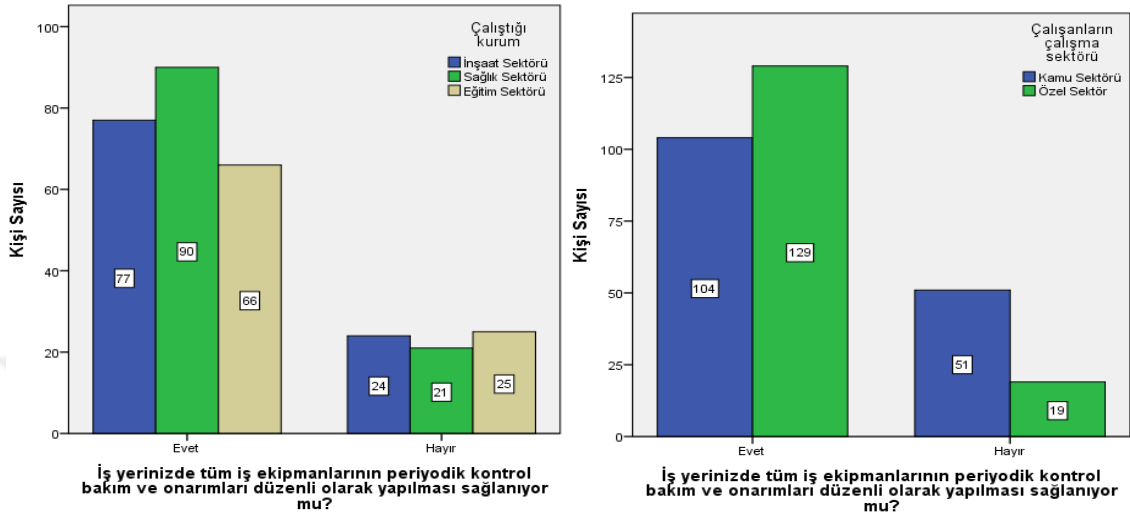
Şekil 4.14. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.14'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışma ortamındaki kablo, priz, elektrikli cihaz gibi elektriksel işlerin bakım ve onarımının yapılmaması durumunda çalışanlar yaralanma veya daha kötü bir sonuç olan ölümlü kazalarla karşılaşabilirler. Bu sebeple gerekli olan tüm tedbirler alınmalıdır. Ayrıca bakım ve onarım yapılırken yalıtkan KKD kullanımına özen gösterilmelidir. Her iki sektör çalışanları ağırlıklı olarak bakım ve onarım yapıldığını belirtmişlerdir. Ankete katılanların Soru 2.15'e verdikleri cevaplara göre “Evet” yanıtını verenlerde özel sektör çalışanlarının çoğunlukta olduğu Şekil 4.15’de görülmektedir. Çizelge 4.4’e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p:0,004<0,05$).

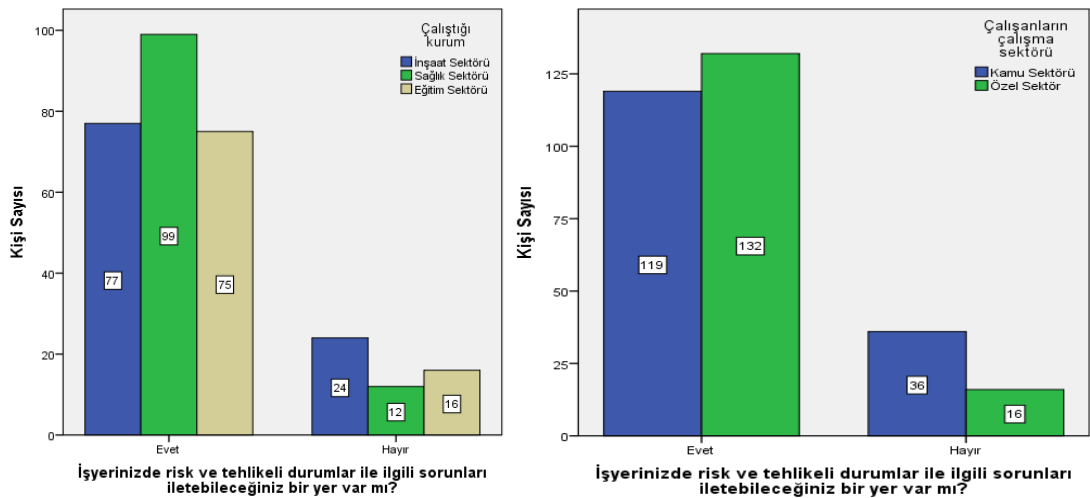
Şekil 4.15. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.15'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Soru 2.16'ya verilen cevaplara göre “Evet” yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu Şekil 4.16'da gösterilmiştir. Çizelge 4.4'e göre sektörün bu soruya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir parametre olduğu görülmektedir ($p:0,000<0,05$).

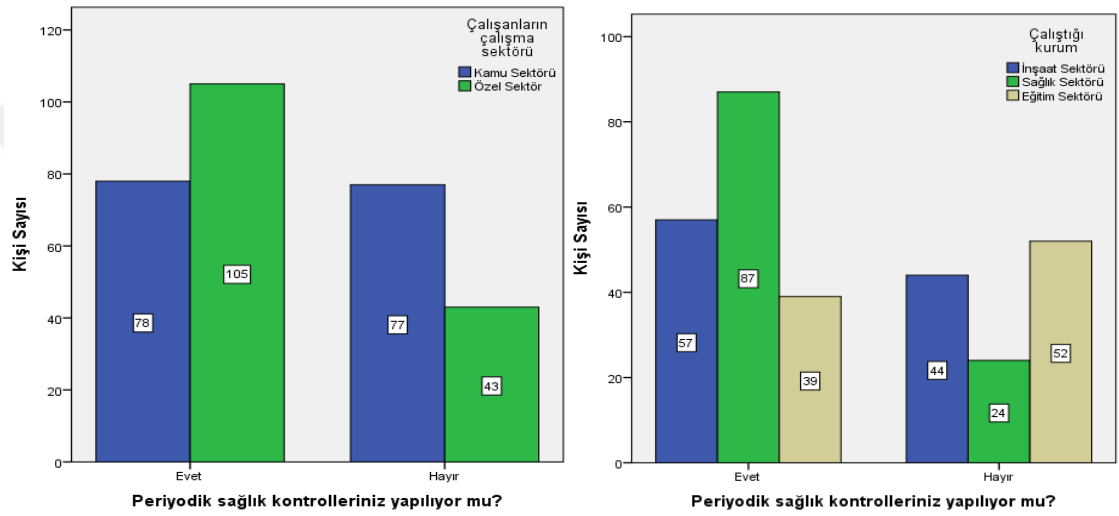
Şekil 4.16. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.16'ya Verilen Cevapların Dağılımı

- Araştırmaya katılanların Soru 2.17'ye verdikleri cevaplara göre çalışma ortamlarında risk ve tehlikeli durumları iletebilecekleri bir yer olduğunu belirten kişilerin özel sektör çalışanlarında çoğunlukta olduğu Şekil 4.17'de gösterilmiştir. İş yerinde İSG kurulu olduğu belirtenlerin oranının bu soruya “evet” cevabını verenlerin oranına paralel olduğu görülmüştür. Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p:0,004<0,05$).

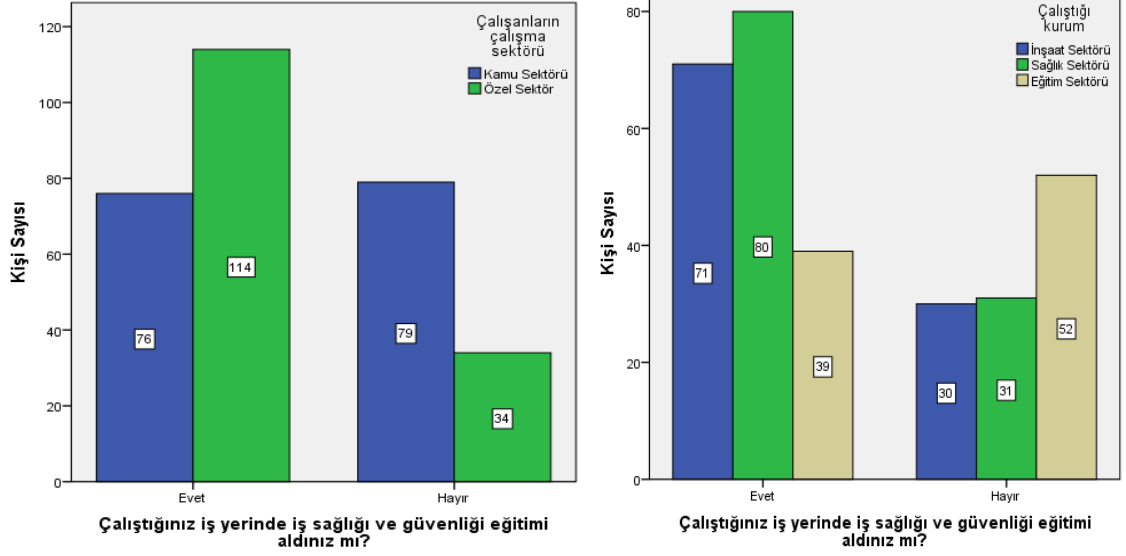
Şekil 4.17. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.17'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.18'e verdikleri cevaplara göre her iki kurumda çalışanların çoğunluğu periyodik sağlık kontrollerinin yapıldığını belirtirken iki sektör çalışanları arasında “Evet” yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu Şekil 4.18’de gösterilmiştir. Periyodik sağlık kontrol sıklığı; tehlike sınıfı, yapılan işin niteliği, işyerinde yapılan risk analizi sonuçları ve çalışanların kişisel özelliklerine bağlı olarak değişiklik gösterebilmektedir. Sağlık kontrolü sıklığı genel olarak tehlike sınıfına göre yönetmelikte geçen zamanlarda işyeri hekiminin görüşü doğrultusunda belirlenir. Çizelge 4.4 incelendiğinde bu soruya verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p:0,000<0,05$).

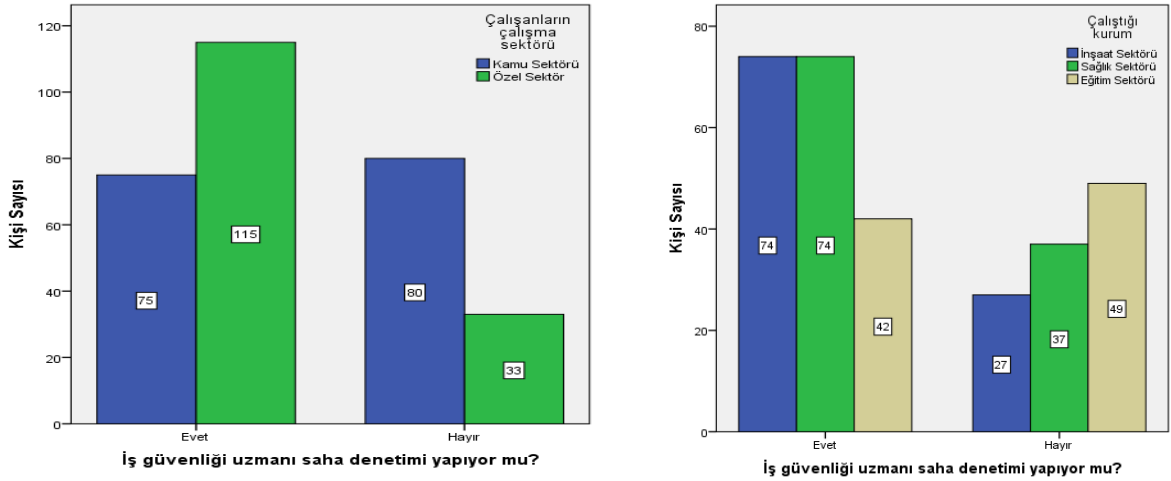
Şekil 4.18. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.18’e Verilen Cevapların Dağılımı

- Araştırmaya katılanların, iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin alınıp/alınmadığına ilişkin Soru 2.19’a verdikleri cevaplara göre özel sektör çalışanlarında “Evet” yanıtını verenlerin ağırlıkta olduğu Şekil 4.19’da gösterilmiştir. Çizelge 4.4’e göre kamu ve özel sektör çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p:0,000<0,05$).

Şekil 4.19. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.19'a Verilen Cevapların Dağılımı

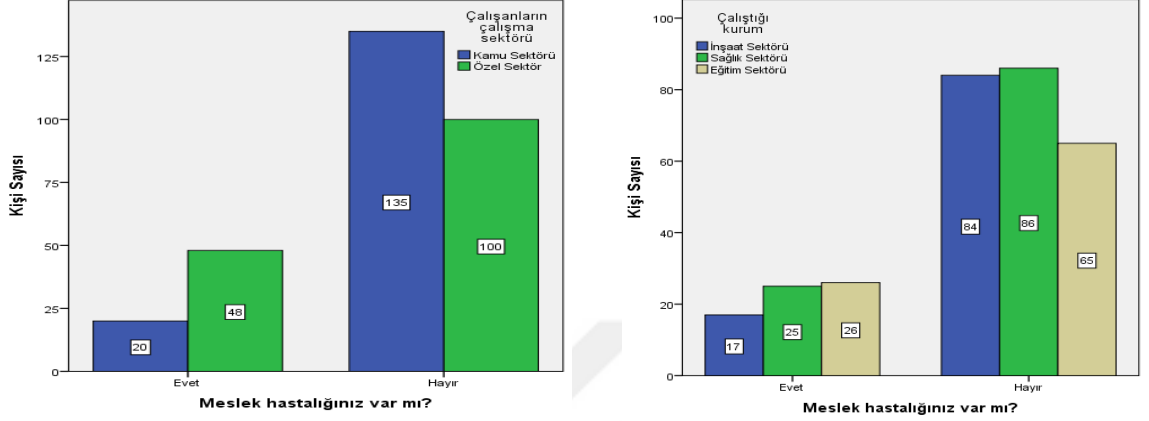
- Katılımcıların Soru 2.20'ye verdikleri cevaplara göre, iş yerlerinde iş güvenliği uzmanı tarafından saha denetiminin yapıldığını belirtenlerinin kamu sektörüne kıyasla özel sektör çalışanlarında daha fazla olduğu Şekil 4.20'de gösterilmiştir. Çizelge 4.4'e göre bu soruya verilen cevaplar ile sektör arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

Şekil 4.20. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.20'ye Verilen Cevapların Dağılımı

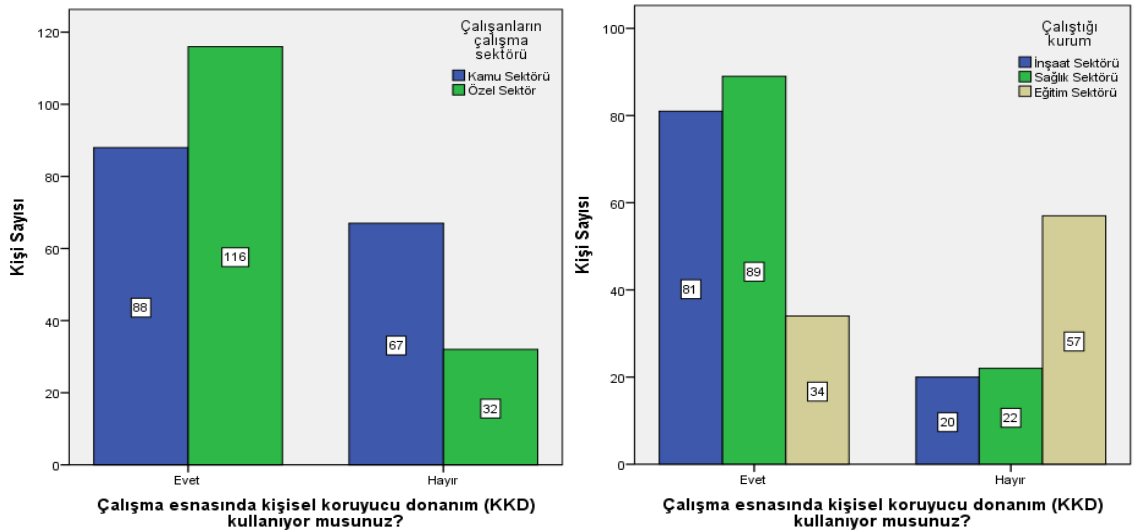
- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 2.21'e verdikleri cevaplara göre, meslek hastalığının olmadığını belirtenler kamu sektöründe daha fazladır (Şekil 4.21). Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir ($p:0,000<0,05$).
- Çalışan ve işverenin ortak kültürü ile oluşan çalışma yaşamında, yapılan işin kalitesi ve sürekliliği açısından çalışanın sağlık ve güvenlik şartlarının oluşması için temel

şartta meslek hastalığının önemi büyüktür. Meslek hastalığına sebep olan çeşitli etkenler vardır. Bu sebeple ilgili mevzuatta hastalıkların sınıflandırılması yapılmıştır. Eğitim sektörü meslek hastalığı olanlarda branşlarına bakılmalıdır. Mesela kimya öğretmenleri, sanat öğretmenleri uygulama ve birçok kimyasal, biyolojik vb. risklere maruz kalabilir.

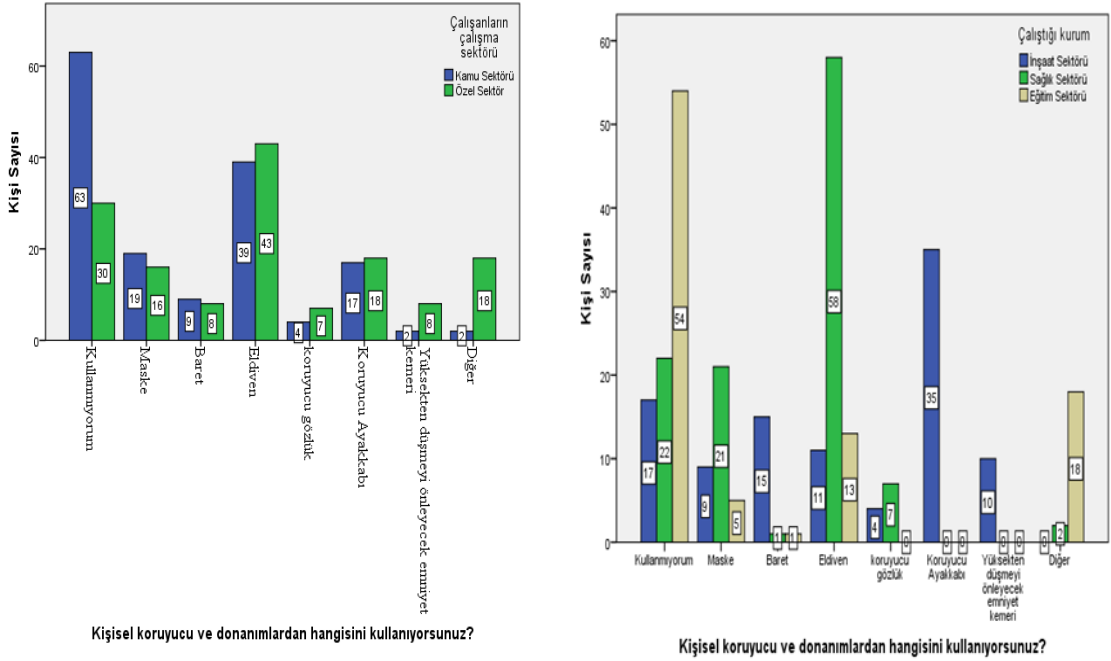
Şekil 4.21. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.21'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılanların Soru 2.22'ye verdikleri cevaplara göre çalışma esnasında kişisel koruyucu donanım kullanan çalışanların çoğu özel sektörde olup Şekil 4.22'de gösterilmiştir. Çizelge 4.4 incelendiğinde bu soruya çalışanların verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p:0,000<0,05$).
- KKD kullanımının özel sektör çalışanlarında fazla olması çalıştığı sektöre göre tehlike sınıfı nasıl tanımladığı sorusuyla ilişkilendirilebilir. Eğitim sektörü genel olarak KKD kullanımına pek ihtiyaç olmayan sektörlerdendir. Bu sebeple eğitimde kullanmayanların oranı daha fazladır.

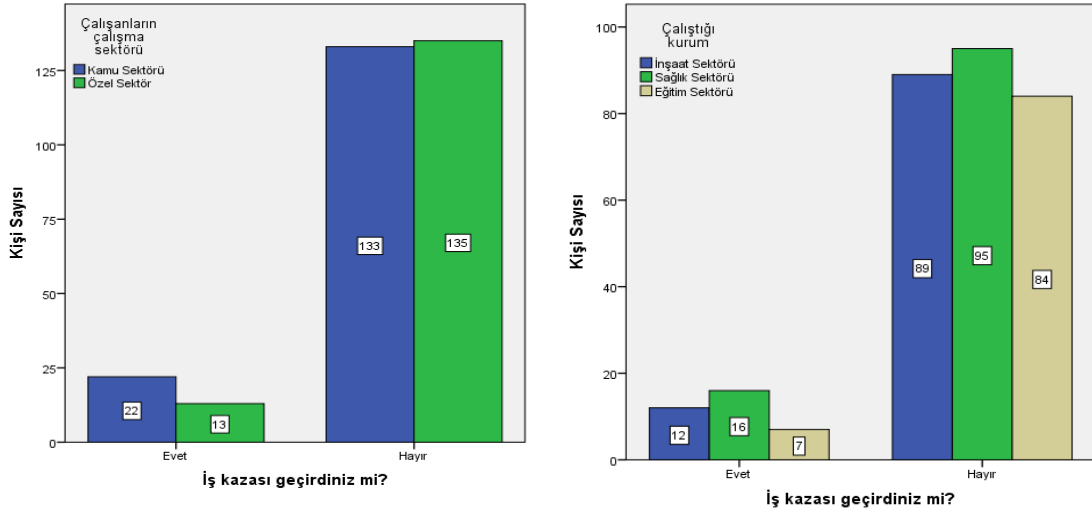
Şekil 4.22. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.22'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcılara kişisel koruyucu donanımlardan hangisini kullandıklarının sorulduğu Soru 2.23'e verilen cevaplara göre "kullanmıyorum" yanıtını verenlerin özel sektör çalışanlarına kıyasla kamu kurumlarında daha fazla olduğu görülmüştür. Kişisel koruyucu donanım kullanan çalışanlar arasında "eldiven" yanıtını verenler çoğunluktadır (Şekil 4.23). Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektörde çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ($p:0,000<0,05$).

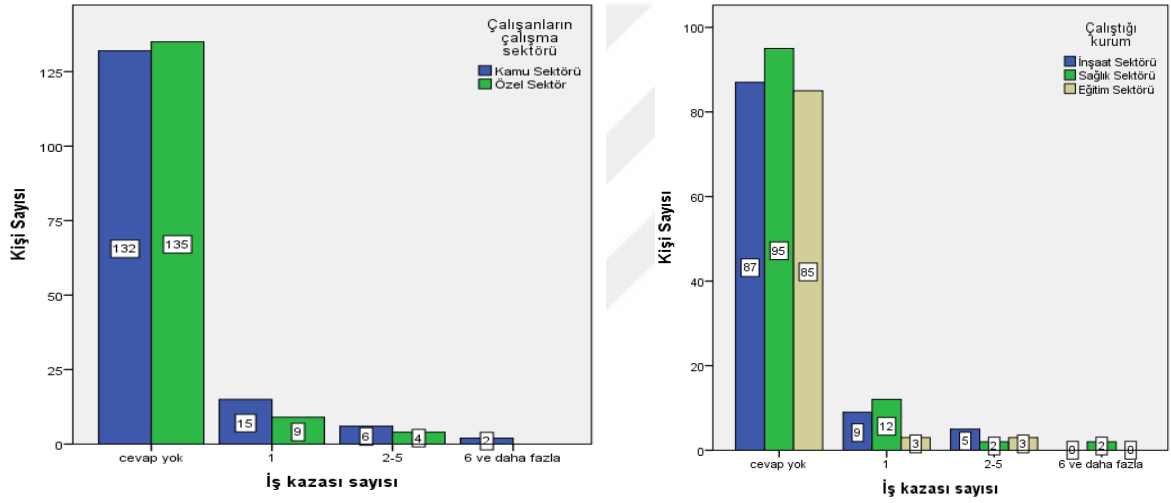

Şekil 4.23. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.23'e Verilen Cevapların Dağılımı

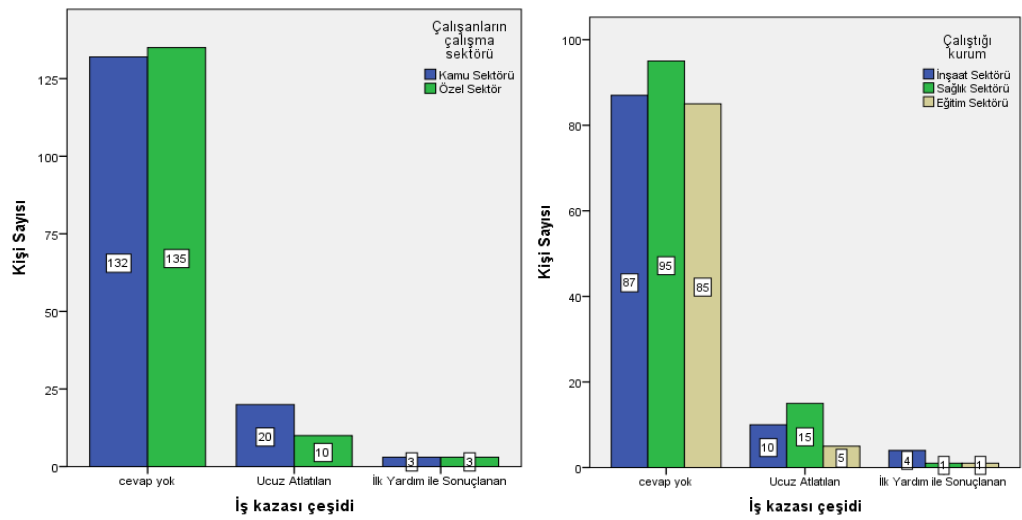
- Çalışanların "İş kazası geçirdiniz mi?" sorusuna verdikleri cevaplara göre her iki sektörde de iş kazası geçirmeyen kişilerin çoğunlukta olduğu Şekil 4.24'te gösterilmiştir. "İş kazası sayısı" (Soru 2.25) ve "İş kazası çeşidi" (Soru 2.26) sorularının bazı katılımcılar tarafından yanıtlanmamasının sebebi anket içerisinde Soru 2.24'e eklenen "Cevabınız hayır ise 2.25 ve 2.26 sorularını cevaplamayınız" maddesinin dikkate alınmasındandır. Çizelge 4.4'e göre kamu ve özel sektör çalışanların bu 3 soruya verdikleri cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı söylenebilmektedir ($p<0,05$).

Şekil 4.24. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.24'e Verilen Cevapların Dağılımı

Şekil 4.25. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.25'e Verilen Cevapların Dağılımı

Şekil 4.26. İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soru 2.26'e Verilen Cevapların Dağılımı

4.3 “İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Ölçeği” Sorularına Verilen Cevapların Değerlendirilmesi

Kamu ve özel sektör çalışanlarının sosyo-demografik özellikleri ile “farkındalık ölçeği” soruları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olup olmadığını tespit edebilmek için uygulanan ki-kare testi sonuçları Çizelge 4.5’de verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre yapılan değerlendirmeler aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Çizelge 4.5. Farkındalık Ölçeği Soruları*Sosyo-Demografik Özellikler Arasındaki İstatistiksel Analiz Sonuçları

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 1 İşyerinde oluşabilecek riskler ve bunların yaratacağı olumsuz sonuçlar eğitimlerle düzeltilebilir mi?	0,297 Fark Yok	0,563 Fark Yok	0,305 Fark Yok	0,288 Fark Yok	0,610 Fark Yok	0,633 Fark Yok	0,516 Fark Yok	0,455 Fark Yok
Soru 2 İşyerinizde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına gereken önemi gösteriyor musunuz?	0,348 Fark Yok	0,655 Fark Yok	0,854 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,134 Fark Yok	0,511 Fark Yok	0,400 Fark Yok	0,380 Fark Yok
Soru 3 İşyerinizdeki çalışma ortamı iş sağlığı ve güvenliği açısından uygun mu?	0,640 Fark Yok	0,575 Fark Yok	0,227 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,823 Fark Yok	0,385 Fark Yok	0,062 Fark Yok	0,305 Fark Yok
Soru 4 İş yerinizde iş sağlığı ve güvenliği konusunda verilen eğitimler yeterli mi?	0,119 Fark Yok	0,906 Fark Yok	0,006 Fark Var	0,000 Fark Var	0,243 Fark Yok	0,087 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,227 Fark Yok
Soru 5 İş güvenliğine dikkat edilmesinin iş veriminizi arttıracakını düşünüyor musunuz?	0,831 Fark Yok	0,156 Fark Yok	0,943 Fark Yok	0,597 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,304 Fark Yok	0,296 Fark Yok	0,059 Fark Yok
Soru 6 İşyerinizde iş güvenliği uzmanının düzenli aralıklarla çalışma ortamını geziyor olmasının güvenlik kültürünü oluşturduğunu düşünüyor musunuz?	0,962 Fark Yok	0,765 Fark Yok	0,400 Fark Yok	0,002 Fark Var	0,075 Fark Yok	0,883 Fark Yok	0,054 Fark Yok	0,015 Fark Var

Çizelge 4.5. (Devam)

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 7 İş yerinizde maruz kalabileceğiniz risk faktörlerini biliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangisidir?	0,322 Fark Yok	0,111 Fark Yok	0,689 Fark Yok	0,202 Fark Yok	0,008 Fark Var	0,156 Fark Yok	0,401 Fark Yok	0,197 Fark Yok
Soru 7Cevap Cevabınız evet ise hangisidir?	0,150 Fark Yok	0,092 Fark Yok	0,472 Fark Yok	0,010 Fark Var	0,000 Fark Var	0,003 Fark Var	0,027 Fark Var	0,002 Fark Var
Soru 8 Çalışma ortamınızda karşılaşabileceğiniz tehlike ve riskler için gerekli olan eğitim ve bilgileri aldınız mı?	0,265 Fark Yok	0,855 Fark Yok	0,072 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,013 Fark Var	0,465 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var
Soru 9 İş yerinizde olası acil durumlarda neler yapılması gerektiğini biliyor musunuz? (yangın, patlama, doğal afet vb.)	0,586 Fark Yok	0,739 Fark Yok	0,024 Fark Var	0,000 Fark Var	0,200 Fark Yok	0,304 Fark Yok	0,005 Fark Var	0,015 Fark Var
Soru 10 Çalıştığınız işte ne tür iş kazalarıyla karşılaşabileceğinizi biliyor musunuz?	0,149 Fark Yok	0,175 Fark Yok	0,907 Fark Yok	0,002 Fark Var	0,046 Fark Var	0,110 Fark Yok	0,228 Fark Yok	0,451 Fark Yok
Soru 11 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu hakkında bilginiz var mı?	0,509 Fark Yok	0,302 Fark Yok	0,389 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,003 Fark Var	0,063 Fark Yok	0,008 Fark Var	0,000 Fark Var

Çizelge 4.5. (Devam)

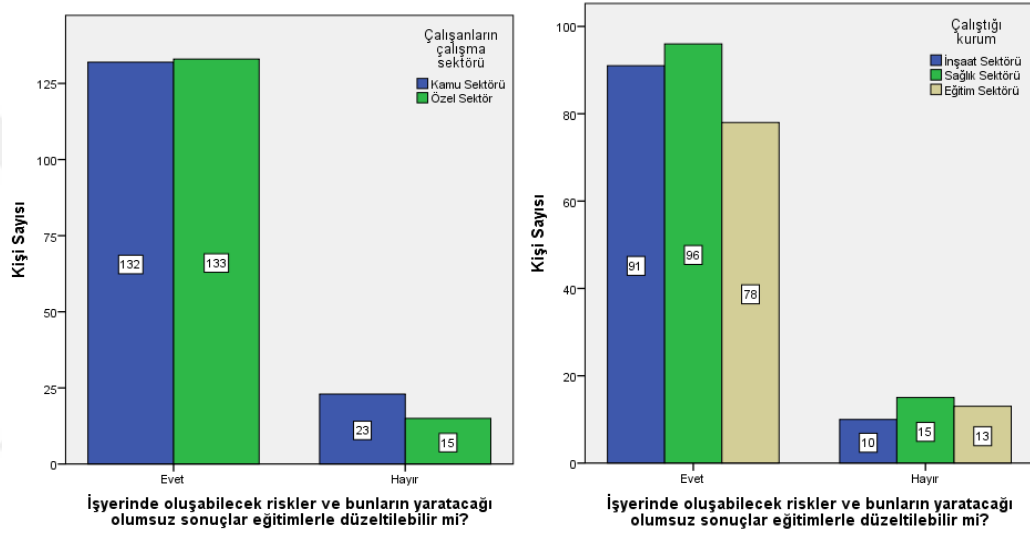
Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 12 Çalıştığınız işin ne tür meslek hastalıklarına neden olabileceğini biliyor musunuz?	0,178 Fark Yok	0,104 Fark Yok	0,383 Fark Yok	0,099 Fark Yok	0,190 Fark Yok	0,365 Fark Yok	0,991 Fark Yok	0,919 Fark Yok
Soru 13 İş yerinizde iş güvenliği uzmanlığı uygulamasını etkili buluyor musunuz?	0,672 Fark Yok	0,209 Fark Yok	0,014 Fark Var	0,003 Fark Var	0,006 Fark Var	0,287 Fark Yok	0,019 Fark Var	0,007 Fark Var
Soru 14 İş yerinizde güvenlik kültürü var mı?	0,317 Fark Yok	0,759 Fark Yok	0,155 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,295 Fark Yok	0,187 Fark Yok	0,001 Fark Var	0,024 Fark Var
Soru 15 İş kazalarındaki en büyük sebep sizce eğitimsizlik mi?	0,725 Fark Yok	0,207 Fark Yok	0,539 Fark Yok	0,469 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,119 Fark Yok	0,008 Fark Var	0,449 Fark Yok
Soru 16 İşyerinizdeki saha denetimlerini yeterli buluyor musunuz?	0,935 Fark Yok	0,255 Fark Yok	0,114 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,327 Fark Yok	0,140 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,021 Fark Var
Soru 17 Tecrübe tek başına iş kazalarının önüne geçer mi?	0,735 Fark Yok	0,078 Fark Yok	0,001 Fark Var	0,036 Fark Var	0,090 Fark Yok	0,013 Fark Var	0,002 Fark Var	0,022 Fark Var

Çizelge 4.5. (Devam)

Soru Numarası	Cinsiyetiniz	Yaşınız	Eğitim Durumunuz	Çalışanların çalışma sektörü	Çalıştığı kurum	Çalışma süreniz	Çalışma karşılığında aldığınız ücret	Günlük çalışma süreniz
Soru 18 Ekonomik sıkıntılar işinize engel mi?	0,933 Fark Yok	0,005 Fark Var	0,571 Fark Yok	0,207 Fark Yok	0,029 Fark Var	0,262 Fark Yok	0,295 Fark Yok	0,496 Fark Yok
Soru 19 İş kazaları sizce kader mi?	0,161 Fark Yok	0,235 Fark Yok	0,036 Fark Var	0,000 Fark Var	0,021 Fark Var	0,486 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,017 Fark Var
Soru 20 Fazla çalışmak yaşam kalitenizi etkiliyor mu?	0,299 Fark Yok	0,303 Fark Yok	0,551 Fark Yok	0,341 Fark Yok	0,094 Fark Yok	0,165 Fark Yok	0,092 Fark Yok	0,152 Fark Yok
Soru 21 İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli <u>olmasının</u> size kazandıracağı en önemli fayda hangisidir?	0,272 Fark Yok	0,563 Fark Yok	0,421 Fark Yok	0,094 Fark Yok	0,111 Fark Yok	0,166 Fark Yok	0,123 Fark Yok	0,079 Fark Yok
Soru 22 İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli <u>olmaması</u> durumunda karşılaşılabileceğiniz en büyük olumsuzluk sizce hangisidir?	0,008 Fark Var	0,051 Fark Yok	0,704 Fark Yok	0,002 Fark Var	0,004 Fark Var	0,002 Fark Var	0,025 Fark Var	0,000 Fark Var
Soru 23 İş yerinizde iş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	0,075 Fark Yok	0,884 Fark Yok	0,183 Fark Yok	0,011 Fark Var	0,216 Fark Yok	0,148 Fark Yok	0,370 Fark Yok	0,282 Fark Yok

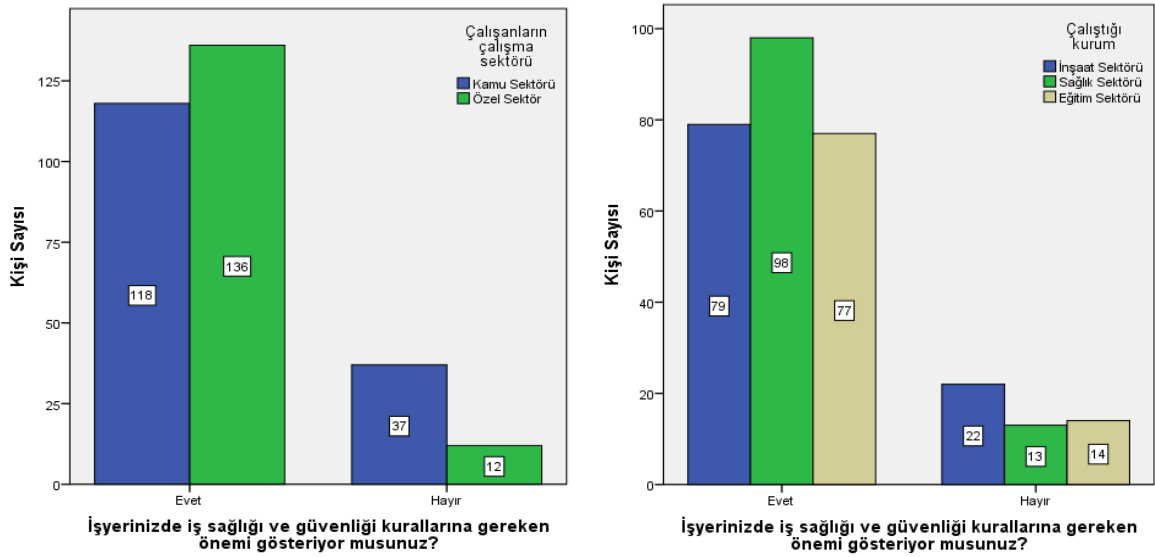
Anketin üçüncü bölümü olan farkındalık ölçeğindeki sorulara verilen cevapların kamu ve özel sektöre göre dağılımları tüm sorular için Şekil 4.27 - Şekil 4.50’de grafiksel olarak belirtilmiştir. Ayrıca şekillerde sorulara verilen cevapların çalışılan kuruma göre dağılımları da ayrı grafiklerle verilmiştir.

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.1’e verdikleri cevaplara göre işyerinde oluşabilecek risklerin eğitimle düzeltebileceğini belirten kişilerin her iki sektör çalışanlarında da çoğunlukta olduğu Şekil 4.27’de görülmektedir. Çizelge 4.5 incelendiğinde çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı elde edilmiştir ($\text{sig}:0,288>0,05$).

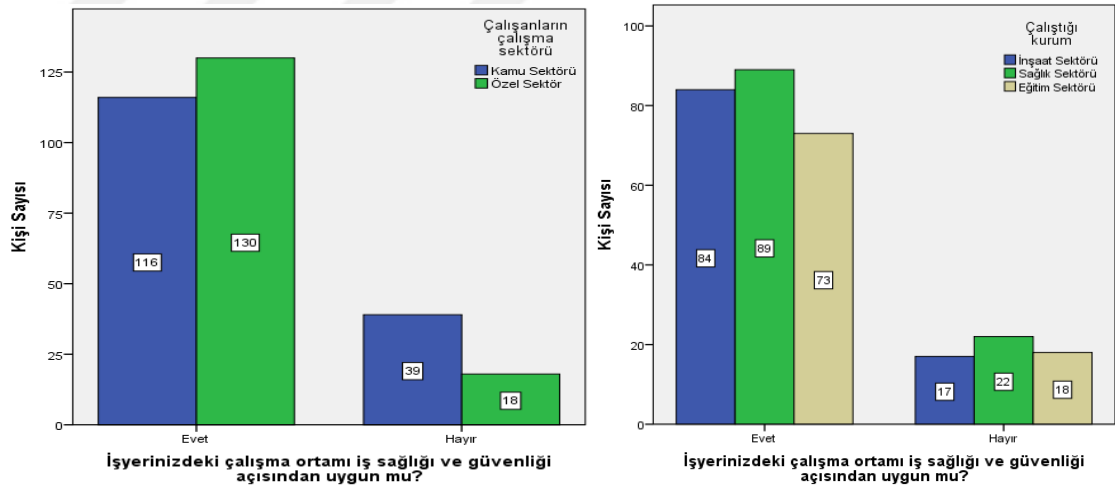
Şekil 4.27. Farkındalık Ölçeği Soru 3.1’e Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların Soru 3.2’ye verdikleri cevaplara göre, hem kamu hem özel sektör çalışanları işyerlerinde İSG kurallarına gereken önemi gösterdiklerini belirtmişlerdir (Şekil 4.28). Çizelge 4.5’e bakıldığında çalışanların bu soruya verdiği yanıtlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

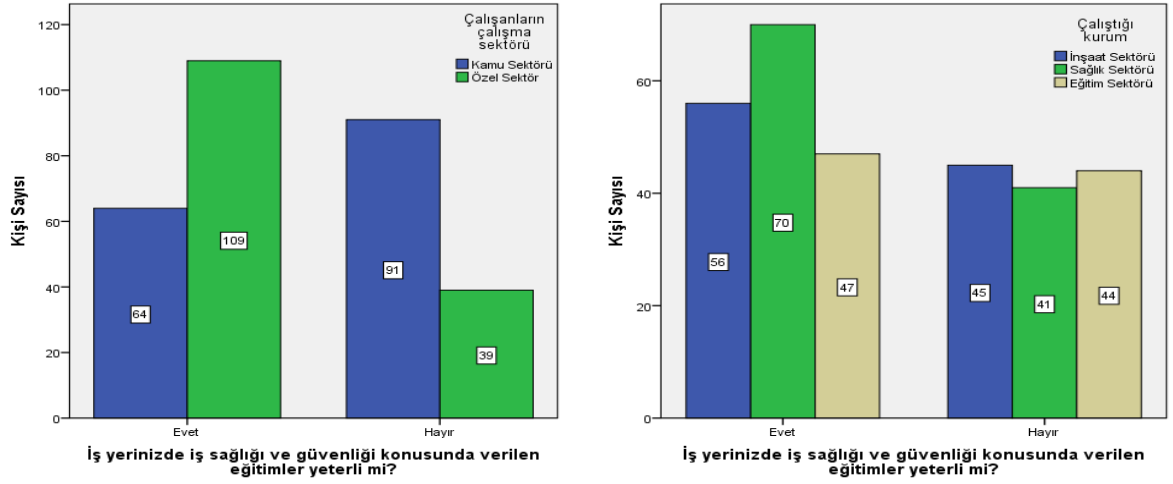
Şekil 4.28. Farkındalık Ölçeği Soru 3.2'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılanların, Soru 3.3'e verdikleri cevaplara bakıldığında, kamu sektörü çalışanlarına göre daha fazla özel sektör çalışanları çalışma ortamının İSG açısından uygun olduğunu belirtmişlerdir (Şekil 4.29). Çizelge 4.5'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p:0,004<0,05$).

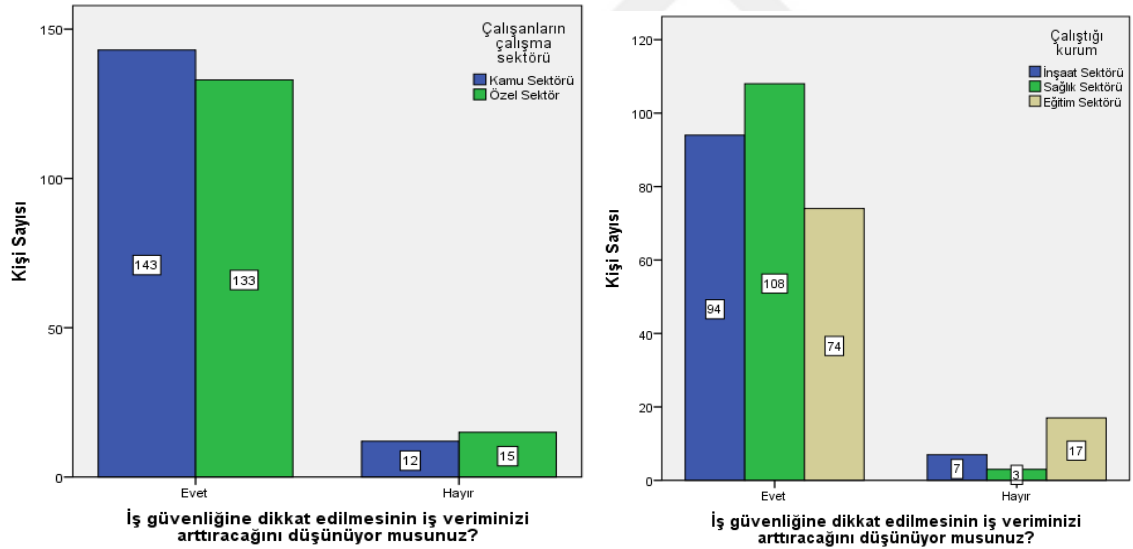
Şekil 4.29. Farkındalık Ölçeği Soru 3.3'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların Soru 3.4'e verdikleri cevaplara göre özel sektör çalışanlarının büyük çoğunluğu iş yerlerinde İSG eğitimlerinin yeterli olduğunu belirtirken kamu kurumları çalışanlarında ise kişilerin çoğunluğu yeterli olmadığını belirtmiştir (Şekil 4.31). Çizelge 4.5'e göre çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir.

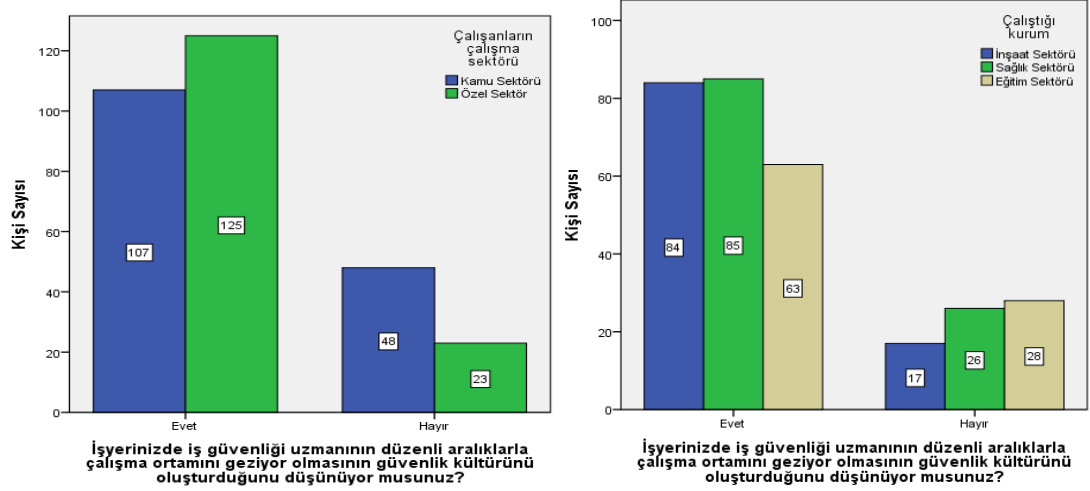
Şekil 4.30. Farkındalık Ölçeği Soru 3.4'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarını Soru 3.5'e verdikleri cevaplara göre iş güvenliğinin dikkat edilmesinin iş verimini arttırıldığını düşünenler kamu sektöründe daha fazladır (Şekil 4.31). Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı söylenebilmektedir ($p:0,597>0,05$).

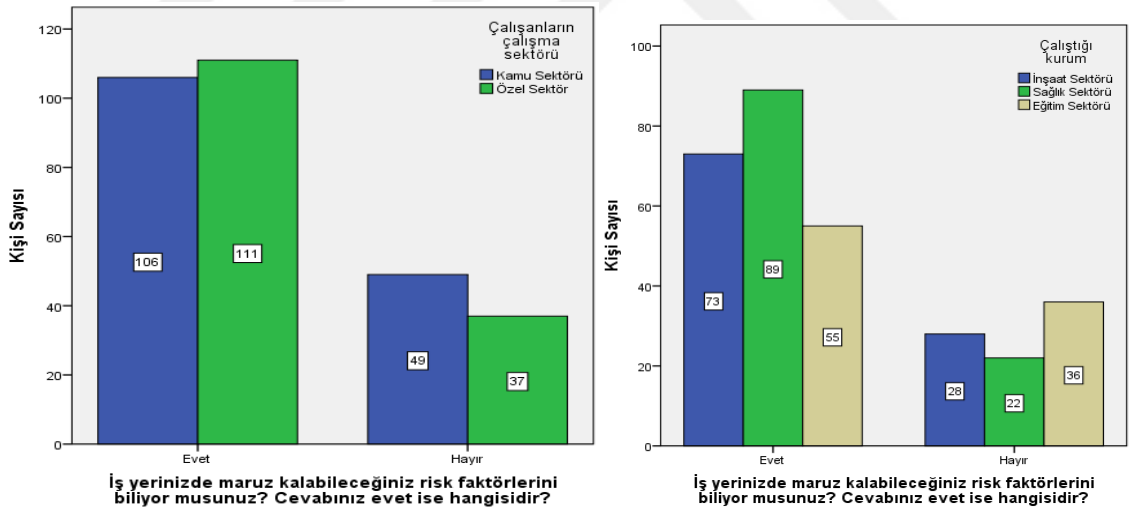
Şekil 4.31. Farkındalık Ölçeği Soru 3.5'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılanların Soru 3.6'ya verdikleri cevaplara göre çalışma ortamında İSG uzmanının düzenli olarak sahada bulunmasının güvenlik kültürünü oluşturduğunu düşünen çalışanlar çoğunluktadır. Her iki kurum arasında kıyaslama yapıldığında özel sektör çalışanlarının güvenlik algısı kamu sektörüne göre daha fazladır (Şekil 4.32). Çizelge 4.5'e göre çalışılan kurum tipi bu soruya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir değişkendir ($p:0,002<0,05$).

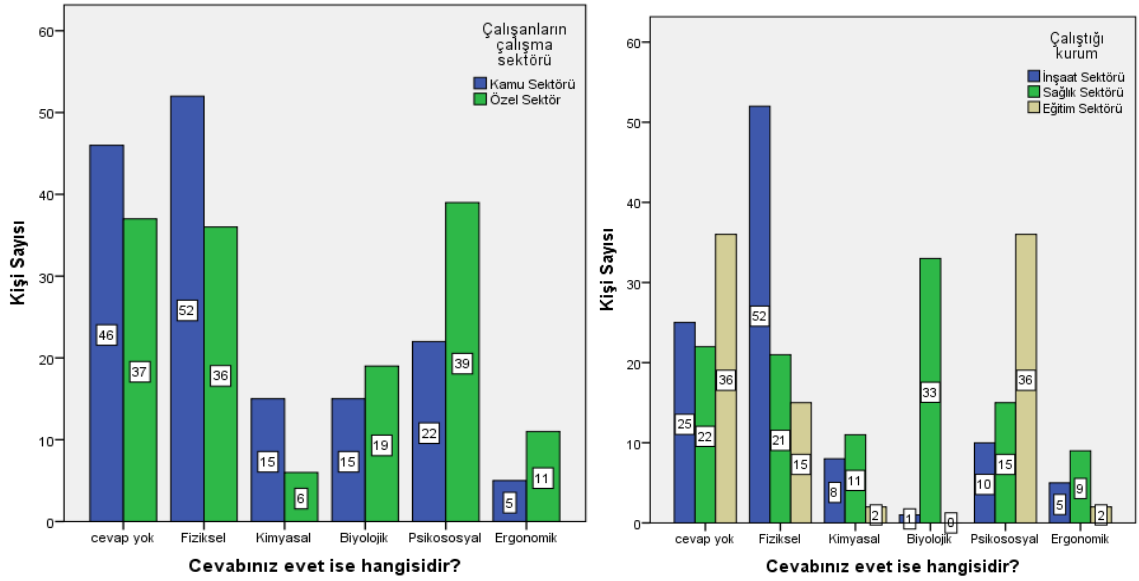
Şekil 4.32. Ölçeği Soru 3.6'ya Verilen Cevapların Dağılımı

- Katılımcıların Soru 3.7'ye verdikleri cevaplara göre, çalışanların iş yerinde maruz kalabilecekleri risk faktörlerini bilenlerin sayısı kamu sektör çalışanlarına göre özel sektör çalışanlarında bir miktar daha fazladır (Şekil 4.33). Beklenen şekilde, Çizelge 4.5'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p:0,202>0,05$).

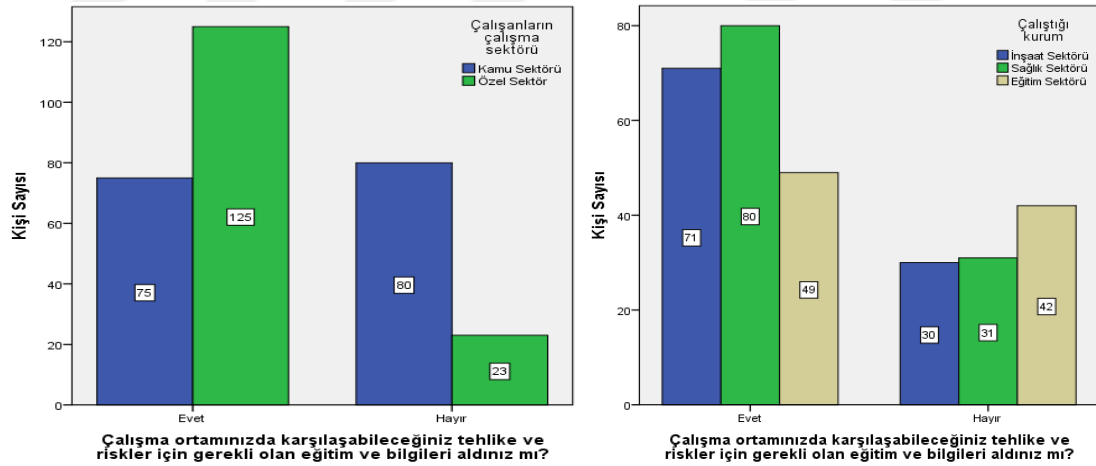
Şekil 4.33. Farkındalık Ölçeği Soru 3.7'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılanlarından Soru 3.7'ye "Evet" yanıtını verenler arasında maruz kalabilecekleri risk faktörlerini bilenlerin dağılımları Şekil 4.34'de gösterilmiştir. Buna göre kamu çalışanlarının en fazla fiziksel risklere, özel sektör çalışanlarının ise psikososyal risklere maruz kaldıklarını belirttikleri tespit edilmiştir. Çizelge 4.5'e göre çalışanların bu soruya verdikleri cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($p:0,010<0,05$).

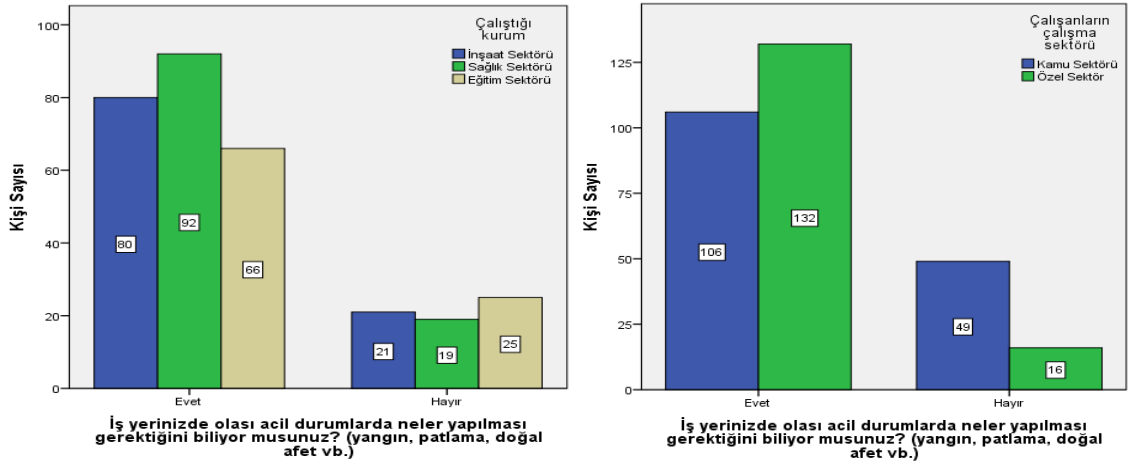
Şekil 4.34. Farkındalık Ölçeği Soru 3.7'nin 2. maddesine Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanların Soru 3.8'e verdikleri cevaplara çalışma ortamlarında karşılaşılabilecekleri tehlike ve riskler için gerekli olan eğitim ve bilgileri aldıklarını belirten kişiler kamu sektörüne kıyasla özel sektör çalışanlarında daha fazladır (Şekil 4.35). Çizelge 4.5'e göre ankete katılanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p:0,000<0,05$).

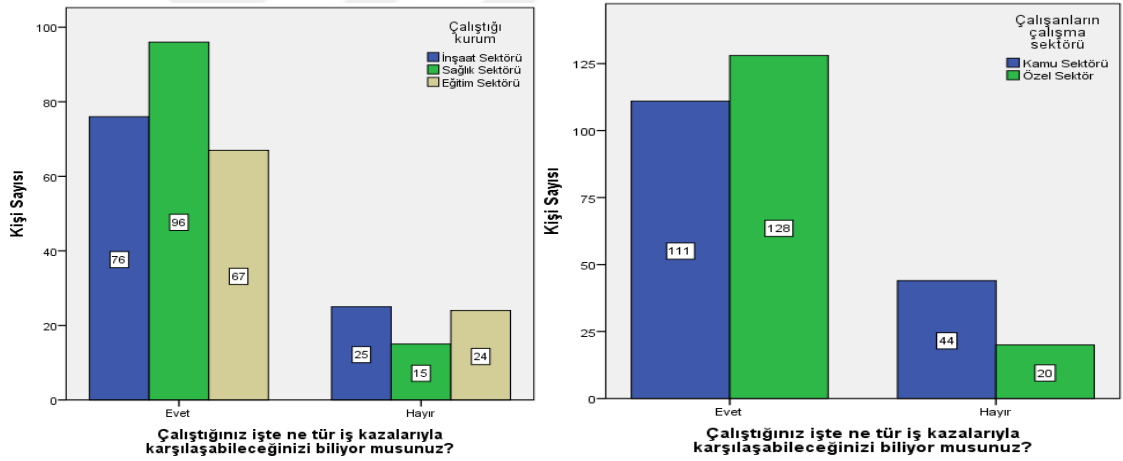
Şekil 4.35. Farkındalık Ölçeği Soru 3.8'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Araştırmaya katılan kamu ve özel sektör çalışanlarını Soru 3.9'a verdikleri cevaplara göre işyerlerinde olası acil durumlarda neler yapıldığını bilenlerin kişi sayısı özel sektörde daha fazladır (Şekil 4.36). Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

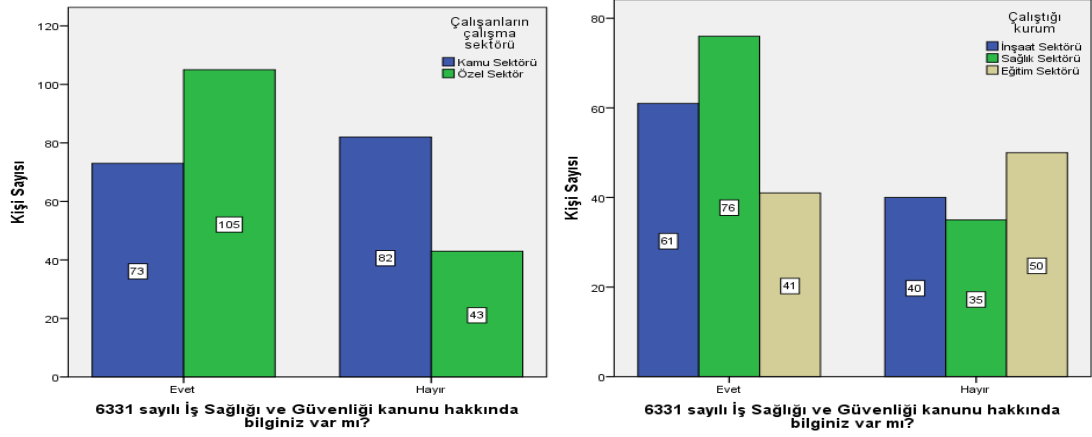
Şekil 4.36. Farkındalık Ölçeği Soru 3.9'a Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.10'a verdikleri cevaplara göre ne tür iş kazaları ile karşılaşabileceklerini bilenlerinin sayısı özel sektörde daha fazladır (Şekil 4.37). Çizelge 4.5'e göre çalışılan sektör bu soruya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir değişkendir ($p:0,002<0,05$).

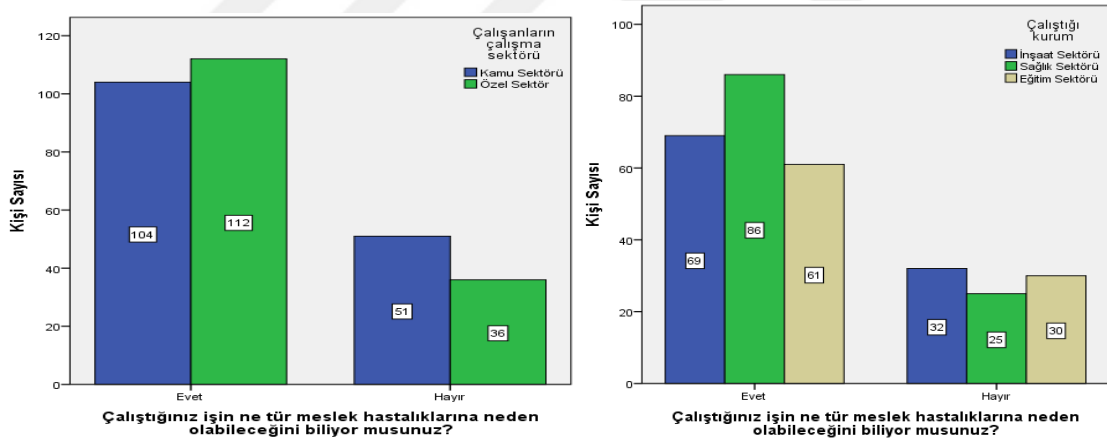
Şekil 4.37. Farkındalık Ölçeği Soru 3.10'a Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılan kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.11'e verdikleri cevaplara göre 6331 sayılı İSG kanunu hakkında bilgileri olanların ağırlıklı olarak özel sektörde olduğu Şekil 4.38'de gösterilmiştir. Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

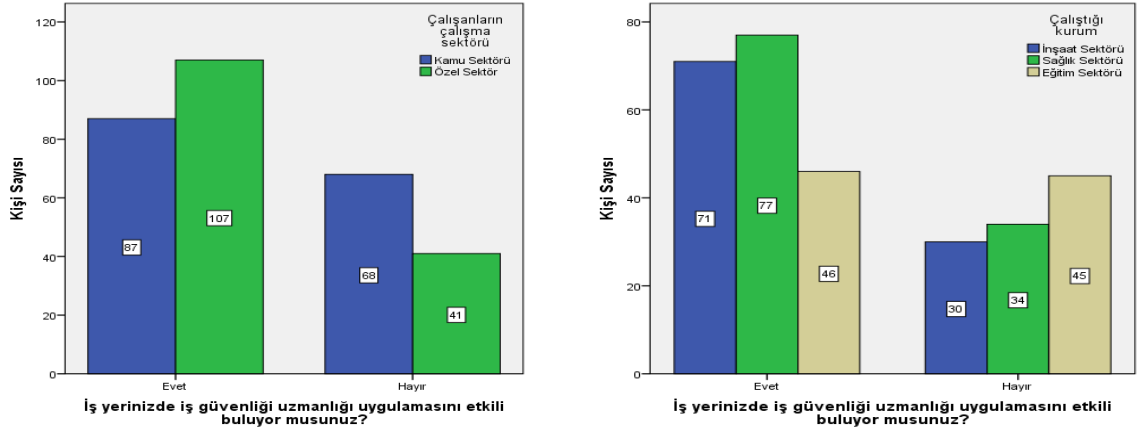
Şekil 4.38. Farkındalık Ölçeği Soru 11'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.12'ye verdikleri yanıtlara göre çalışılan ortamda ne tür meslek hastalıklarının neden olabileceğini bilenlerinin sayısı birbirine yakın olmakla birlikte özel sektör çalışanlarında bir miktar fazladır (Şekil 4.39). Çizelge 4.5'te görüldüğü çalışma sektörü ile farkındalık ölçeğindeki bu soruya verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p:0,099>0,05$).

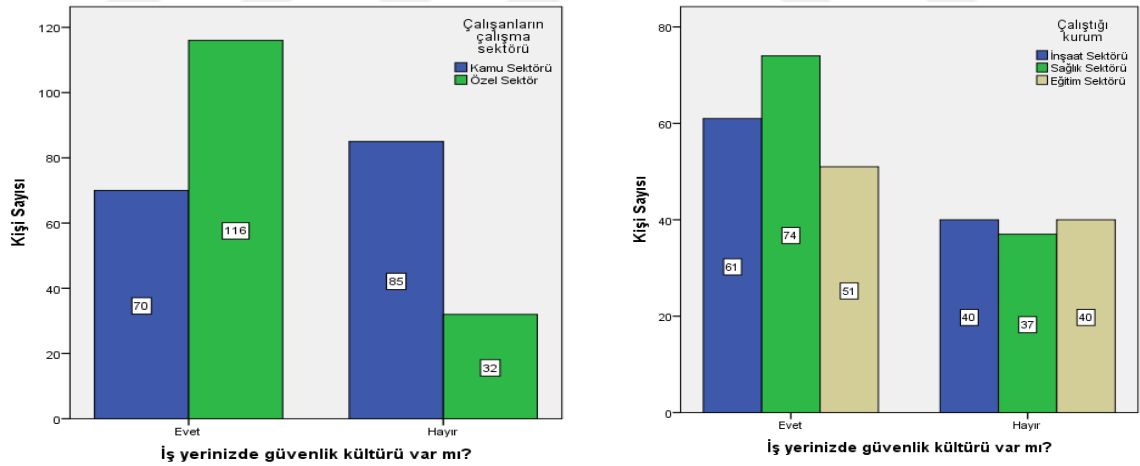
Şekil 4.39. Farkındalık Ölçeği Soru 3.12'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Araştırmaya katılanların Soru 3.13'e verdikleri cevaplara göre işyerinde iş güvenliği uzmanını uygulamasını etkili bulanların kamu sektörüne kıyasla özel sektörde ağırlıklı olduğu görülmektedir (Şekil 4.40). Çizelge 4.5'e göre çalışmaya katılanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($p:0,003<0,05$).

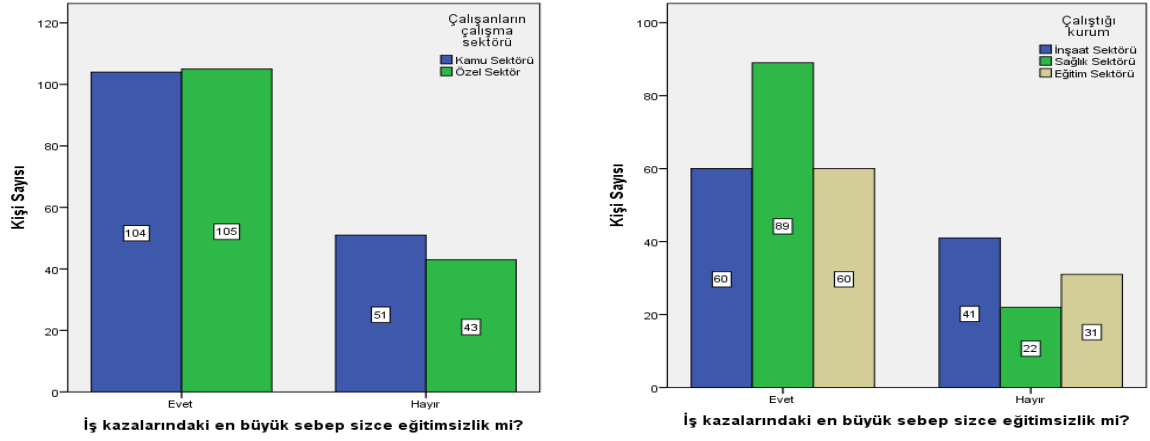
Şekil 4.40. Farkındalık Ölçeği Soru 3.13'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışanların iş yerlerinde güvenlik kültürünün olup/olmadığına ilişkin Soru 3.14'e verdikleri cevaplara göre ankete katılan özel sektör çalışanların "Evet" yanıtı kamu sektörü çalışanlarına göre daha fazladır. Ayrıca kamu kurumlarında evet/hayır yanıtları karşılaştığında güvenlik bilincinin oluşmadığı söylenebilir (Şekil 4.41). Çizelge 4.5'e göre çalışılan kurum tipi bu soruya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir değişkendir ($p:0,000<0,05$).
- İş güvenliği uzmanı olduğu sürece çalışma ortamında güvenlik kültürü olacağı düşünülebilir.

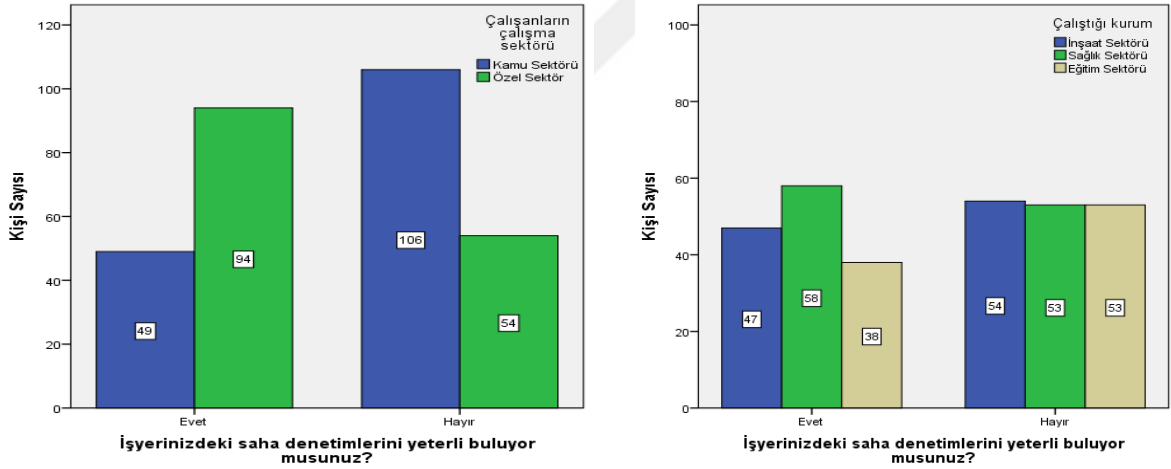
Şekil 4.41. Farkındalık Ölçeği Soru 3.14'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.15'e verdikleri cevaplara göre iş kazalarındaki en büyük sebebin eğitimsizlik olduğunu düşünenlerin çoğunlukta olduğu Şekil 4.42'de görülmüştür. Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p:0,469>0,05$).
- Sağlık kurumlarında iş kazalarının eğitimsizlik yüzünden olduğunu belirtenlerin oranının inşaat ve eğitim sektörüne göre daha fazla olduğu görülmektedir.

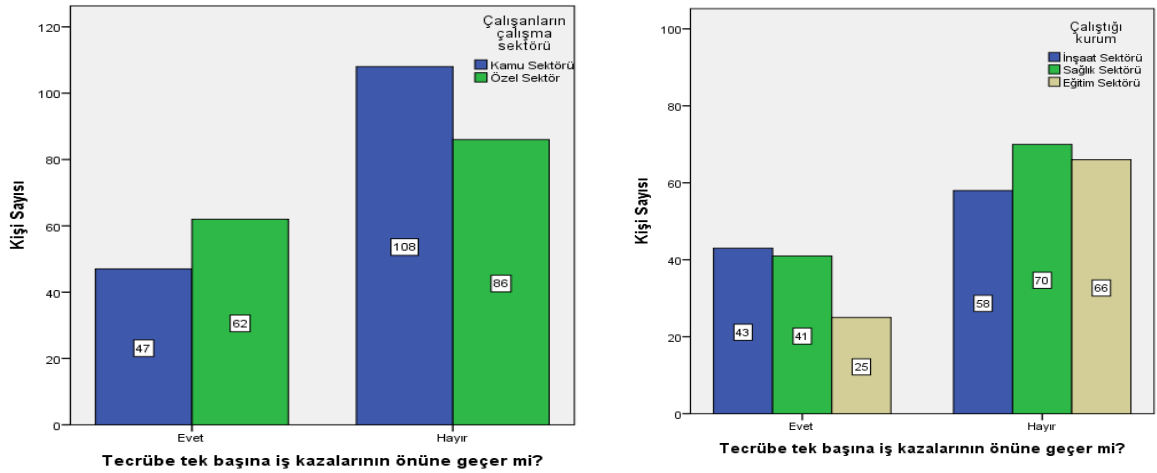
Şekil 4.42. Farkındalık Ölçeği Soru 3.15'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.16'ya verdikleri cevaplara göre; Şekil 4.43'deki grafiğe bakıldığında işyerindeki saha denetimlerini yeterli bulanların özel sektörde daha fazla olduğu görülmüştür. Saha denetimini yeterli bulmayanların çoğu kamu sektörü çalışanlarıdır. Çizelge 4.5'e göre ankete katılanların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu söylenebilmektedir ($p:0,000<0,05$).

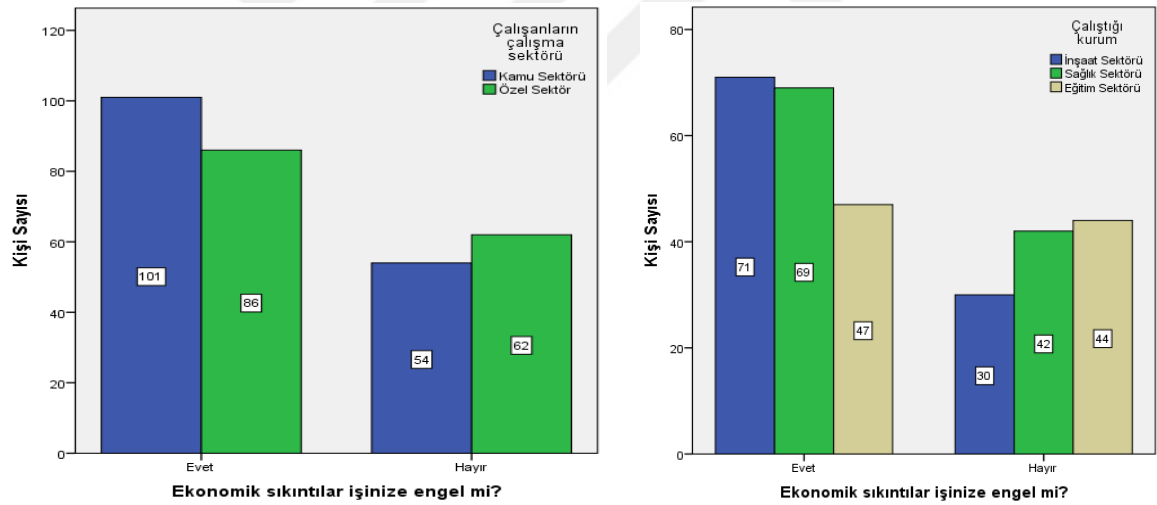
Şekil 4.43. Farkındalık Ölçeği Soru 3.16'ya Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışanların Soru 3.17'ye verdikleri yanıtlara göre; tecrübenin tek başına iş kazalarının önüne geçmediğini düşünen katılımcıların çoğunluğu kamu sektörü çalışanlarıdır (Şekil 4.44). Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p:0,036<0,05$).

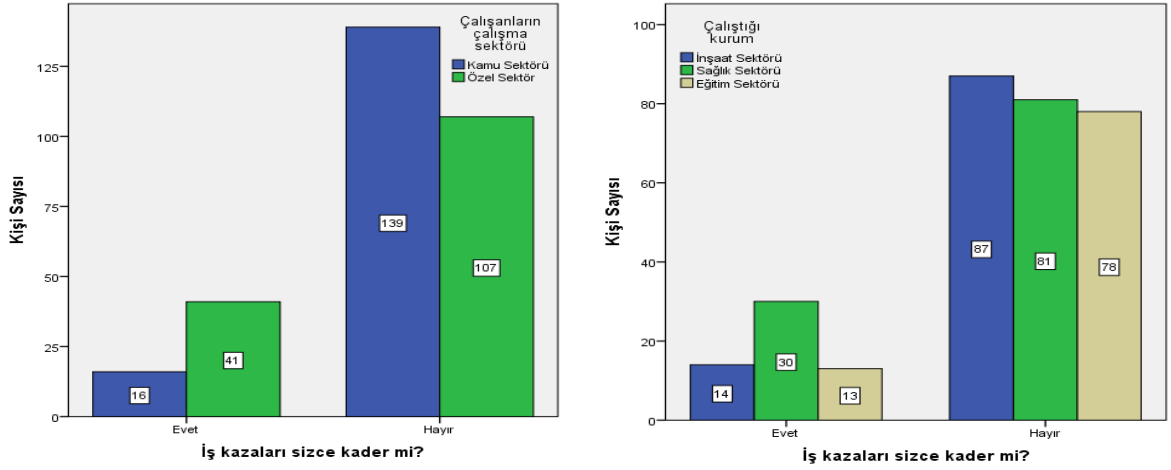
Şekil 4.44. Farkındalık Ölçeği Soru 3.17'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışılan sektör tipine göre Soru 3.18'e verilen cevaplar irdelendiğinde; ekonomik sıkıntıların işlerine engel olduğunu düşünenlerin çoğunun kamu kurum çalışanı olduğu görülmektedir (Şekil 4.45). Çizelge 4.5'e göre ankete katılan bu soruya verdikleri cevaplar ile sektör arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p:0,207>0,05$).

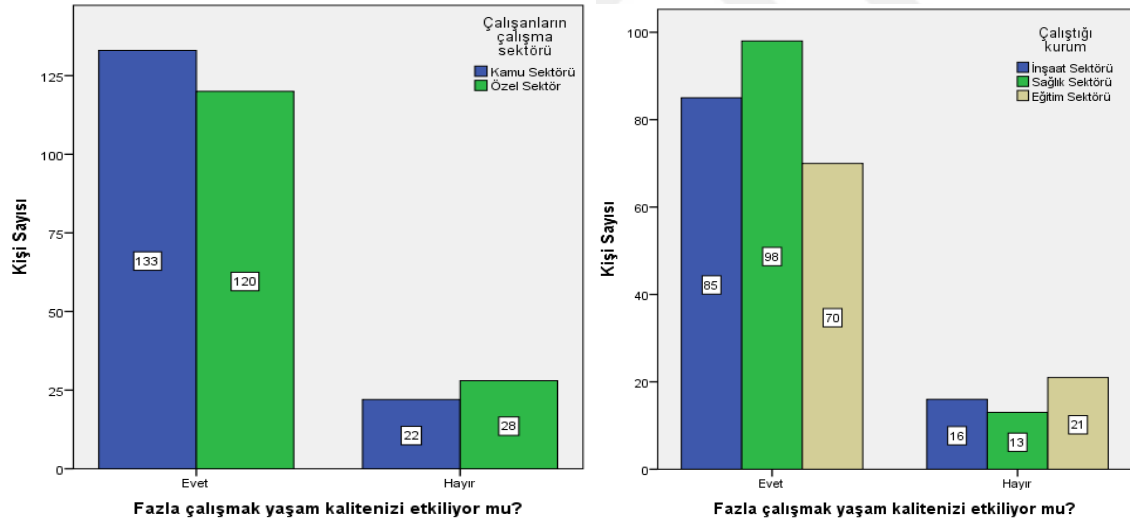
Şekil 4.45. Farkındalık Ölçeği Soru 3.18'e Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel çalışanların Soru 3.19'a verdikleri cevaplara göre iş kazalarının kader olmadığını belirtenlerin çoğunluğu kamu kurumu çalışanlarıdır (Şekil 4.46). Çizelge 4.5'e göre kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir ($p:0,000<0,05$).
- İş kazalarını kader olduğunu düşünenlerin sağlık çalışanlarının daha fazla olması dikkat çekmektedir.

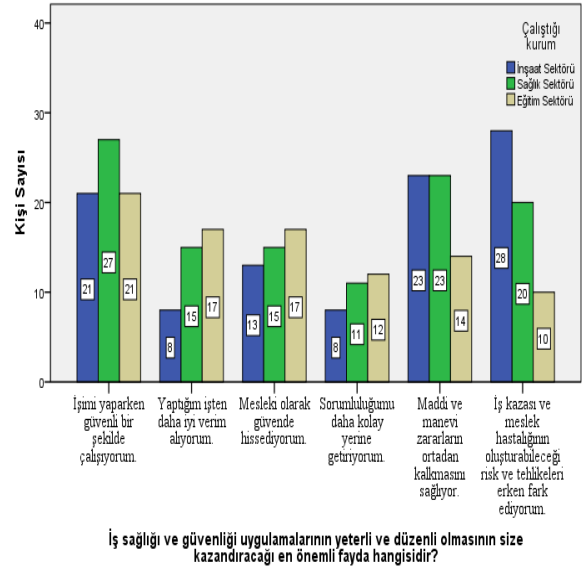
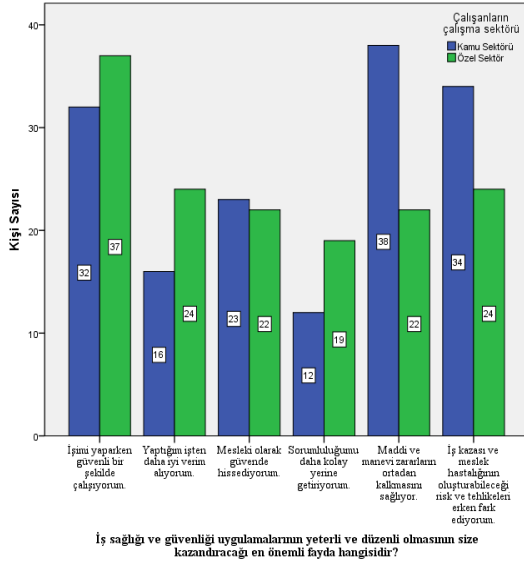
Şekil 4.46. Farkındalık Ölçeği Soru 3.19'a Verilen Cevapların Dağılımı

- Ankete katılan çalışanların Soru 3.20'ye verdikleri cevaplara göre fazla çalışmanın yaşam kalitesini etkilediğini belirtenlerin çoğunlukta olduğu Şekil 4.47'de gösterilmiştir. Çizelge 4.5'e bakıldığında kamu ve özel sektör çalışanlarının bu soruya verdikleri cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p:0,341>0,05$).
- Fazla çalışmanın en çok sağlık kurumlarının görev yapan personelin yaşam kalitesini etkilediği sonucu çıkmıştır.

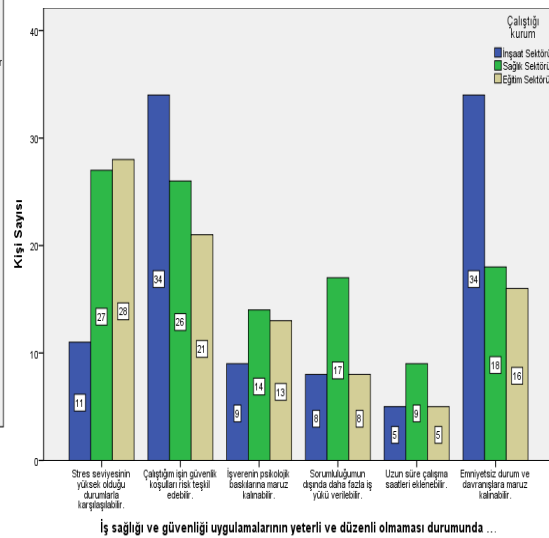
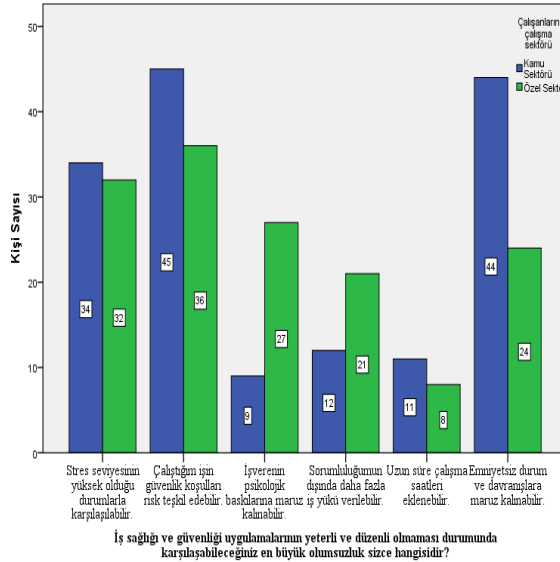
Şekil 4.47. Farkındalık Ölçeği Soru 3.20'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli olmasının kazandıracak en önemli faydasının ne olduğunu sorusuna verilen yanıtların dağılımı Şekil 4.48'de verilmiştir. Buna göre kamu çalışanları en çok "Maddi ve manevi zararların ortadan kalkmasını sağlıyor" cevabını verirken, özel sektör çalışanları "İşimi yaparken güvenli bir şekilde çalışıyorum" seçeneğini işaretlemiştir. Çizelge 4.5'te bakıldığında kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.21'e verdikleri cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p:0,094>0,05$).

Şekil 4.48. Farkındalık Ölçeği Soru 3.21'e Verilen Cevapların Dağılımı

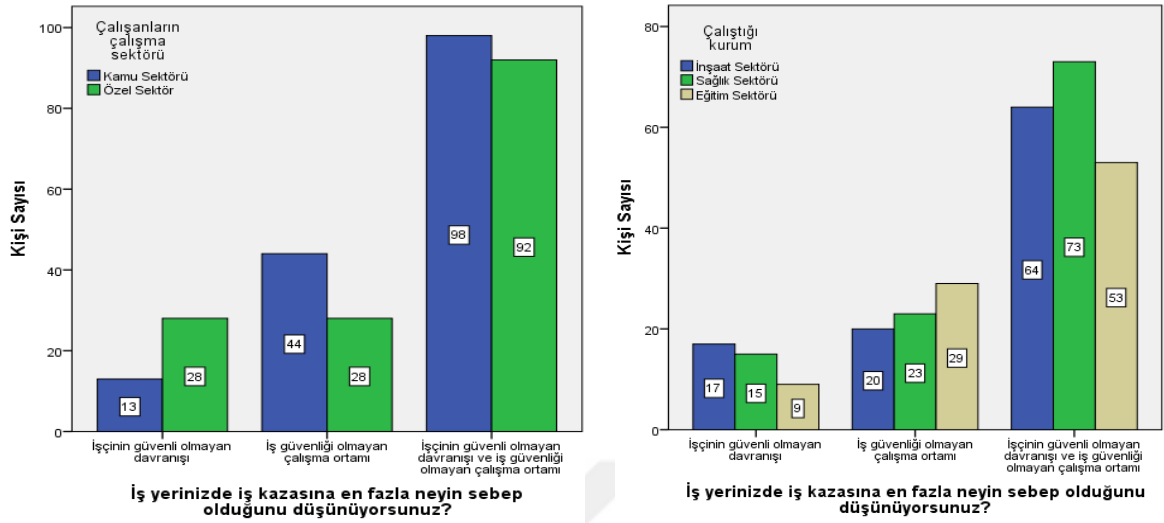
- Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli olmaması durumunda karşılaşılabilecek en büyük olumsuzluğun ne olduğuna ilişkin Soru 3.22'ye verdikleri yanıtların dağılımı Şekil 4.49'da verilmiştir. Hem kamu hem de özel sektör çalışanlarının “Çalıştığım işin güvenlik koşulları risk teşkil edebilir” cevabını ağırlıklı olarak verdiği tespit edilmiştir. Çizelge 4.5'e göre çalışanların sektörü, bu soruya verilen cevaplar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip bir değişken olduğu görülmüştür ($p:0,002<0,05$).

Şekil 4.49. Farkındalık Ölçeği Soru 3.22'ye Verilen Cevapların Dağılımı

- Kamu ve özel sektör çalışanlarının Soru 3.23'e verdikleri cevaplara göre; Şekil 4.50'deki grafiğe bakıldığında iş yerlerinde iş kazasına en fazla neden olan durumun, “işçinin güvenli olmayan davranışı ve iş güvenliği olmayan çalışma ortamı” olduğu

görülmüştür. Çizelge 4.5'e göre katılımcıların bu soruya verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu elde edilmiştir ($p:0,011<0,05$).

Şekil 4.50. Farkındalık Ölçeği Soru 3.23'e Verilen Cevapların Dağılımı

Çalışma kapsamında uygulanan anketin durum tespiti ve farkındalık düzeyi değerlendirilmesi amacıyla kullanılan 2. ve 3. bölümlerinden seçilmiş sorulara verilen cevapların arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek için ki kare testi uygulanmış ve sonuçlar Çizelge 4.6'da verilmiştir.

- İş güvenliği uzmanı olup olmama durumu ile çalışma ortamında maruz kalabilecek risk faktörlerine verilen yanıtlar üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Çizelge 4.6. Durum Tespiti Ölçeği Soruları * Farkındalık Ölçeği Soruları Arasındaki İstatistiksel Analiz Sonuçları

Soru Numarası	İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soruları							
	Soru 2.2 İş yerinizde iş güvenliği uzmanı var mı?	Soru 2.4 İş yerinizde iş güvenliği önlemleri uygulanıyor mu?	Soru 2.4 İş yerinizde saha denetimleri yapılıyor mu?	Soru 2.7 İş yerinizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu var mı?	Soru 2.8 İşe girişlerde iş başı eğitimi aldınız mı?	Soru 2.10 İş yerinizde acil durumlar için tatbikatlar yapılıyor mu? (yangın, deprem vb.)	Soru 2.19 Çalıştığınız iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?	Soru 2.24 İş kazası geçirdiniz mi?
Soru 3.1 İşyerinde oluşabilecek riskler ve bunların yaratacağı olumsuz sonuçlar eğitimlerle düzeltilebilir mi?	0,001 Fark Var	0,004 Fark Var	0,000 Fark Var	0,021 Fark Var	0,000 Fark Var	0,006 Fark Var	0,233 Fark Yok	0,785 Fark Yok
Soru 3.2 İşyerinizde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına gereken önemi gösteriyor musunuz?	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,682 Fark Yok
Soru 3.3 İşyerinizdeki çalışma ortamı iş sağlığı ve güvenliği açısından uygun mu?	0,032 Fark Var	0,000 Fark Var	0,029 Fark Var	0,004 Fark Var	0,000 Fark Var	0,015 Fark Var	0,002 Fark Var	0,024 Fark Var
Soru 3.4 İş yerinizde iş sağlığı ve güvenliği konusunda verilen eğitimler yeterli mi?	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,582 Fark Yok
Soru 3.5 İş güvenliğine dikkat edilmesinin iş veriminizi arttıracığını düşünüyor musunuz?	0,232 Fark Yok	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,003 Fark Var	0,006 Fark Var	0,002 Fark Var	0,000 Fark Var	0,217 Fark Yok

Çizelge 4.6 (Devam)

Soru Numarası	İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soruları							
	Soru 2.2 İş yerinizde iş güvenliği uzmanı var mı?	Soru 2.4 İş yerinizde iş güvenliği önlemleri uygulanıyor mu?	Soru 2.4 İş yerinizde saha denetimleri yapılıyor mu?	Soru 2.7 İş yerinizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu var mı?	Soru 2.8 İşe girişlerde iş başı eğitimi aldınız mı?	Soru 2.10 İş yerinizde acil durumlar için tatbikatlar yapılıyor mu? (yangın, deprem vb.)	Soru 2.19 Çalıştığınız iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?	Soru 2.24 İş kazası geçirdiniz mi?
Soru 3.7 İş yerinizde maruz kalabileceğiniz risk faktörlerini biliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangisidir?	0,003 Fark Var	0,185 Fark Yok	0,296 Fark Yok	0,010 Fark Var	0,266 Fark Yok	0,649 Fark Yok	0,441 Fark Yok	0,863 Fark Yok
Soru 3.8 Çalışma ortamınızda karşılaşılabileceğiniz tehlike ve riskler için gerekli olan eğitim ve bilgileri aldınız mı?	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	1,000 Fark Yok
Soru 3.9 İş yerinizde olası acil durumlarda neler yapılması gerektiğini biliyor musunuz? (yangın, patlama, doğal afet vb.)	0,001 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,190 Fark Yok
Soru 3.10 Çalıştığınız işte ne tür iş kazalarıyla karşılaşılabileceğinizi biliyor musunuz?	0,000 Fark Var	0,034 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,001 Fark Var	0,031 Fark Var	0,002 Fark Var	0,171 Fark Yok

Çizelge 4.6 (Devam)

Soru Numarası	İşyeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği Soruları							
	Soru 2.2 İş yerinizde iş güvenliği uzmanı var mı?	Soru 2.4 İş yerinizde iş güvenliği önlemleri uygulanıyor mu?	Soru 2.4 İş yerinizde saha denetimleri yapılıyor mu?	Soru 2.7 İş yerinizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu var mı?	Soru 2.8 İşe girişlerde iş başı eğitimi aldınız mı?	Soru 2.10 İş yerinizde acil durumlar için tatbikatlar yapılıyor mu? (yangın, deprem vb.)	Soru 2.19 Çalıştığınız iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?	Soru 2.24 İş kazası geçirdiniz mi?
Soru 3.11 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu hakkında bilginiz var mı?	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,982 Fark Yok
Soru 3.12 Çalıştığınız işin ne tür meslek hastalıklarına neden olabileceğini biliyor musunuz?	0,002 Fark Var	0,001 Fark Var	0,000 Fark Var	0,000 Fark Var	0,004 Fark Var	0,026 Fark Var	0,001 Fark Var	0,538 Fark Yok
Soru 3.15 İş kazalarındaki en büyük sebep sizce eğitimsizlik mi?	0,596 Fark Yok	0,013 Fark Var	0,022 Fark Var	0,030 Fark Var	0,000 Fark Var	0,021 Fark Var	0,127 Fark Yok	0,889 Fark Yok
Soru 3.17 Tecrübe tek başına iş kazalarının önüne geçer mi?	0,155 Fark Yok	0,028 Fark Var	0,004 Fark Var	0,005 Fark Var	0,000 Fark Var	0,106 Fark Yok	0,002 Fark Var	0,733 Fark Yok
Soru 3.19 İş kazaları sizce kader mi?	0,141 Fark Yok	0,158 Fark Yok	0,295 Fark Yok	0,191 Fark Yok	0,004 Fark Var	0,071 Fark Yok	0,040 Fark Var	1,000 Fark Yok

5. SONUÇLAR

Çalışma kapsamında kamu ve özel sektör çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği farkındalıklarının anket yoluyla karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla kamu ve özel sektörlerde; inşaat, sağlık, eğitim kurumlarında çalışan 303 kişiye anket uygulanmış ve sonuçları grafiksel ve istatistiksel olarak değerlendirilmiştir. Anketin birinci bölümünde kamu ve özel sektör çalışanlarının sosyodemografik bilgileri, ikinci bölümünde durum tespitine yönelik ve üçüncü bölümde de İSG farkındalığına yönelik sorulara yer verilmiştir.

Uygulanan anket çalışması ile elde edilen sonuçlardan seçilmiş olanlar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

- Anket ölçeğinin birinci bölümünden elde edilen sosyodemografik özelliklere ait veriler değerlendirildiğinde; kamu ve özel sektörlerde faaliyet gösteren çalışanların çoğunlukla eğitim durumunun lisans mezunu olduğu (% 39,9 lisans mezunu), erkek çalışanın %66,7 oranla daha fazla olduğu, araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun %33,3 oranla 1-5 yıl arası tecrübeye sahip olduğu, hem kamuda hem de özel sektörde çalışma saatinin en fazla %59,1 oranla 8 saat olduğu saptanmıştır. Objektif değerlendirme yapılabilmesi amacıyla, kamu ve özel sektörde çalışanların oranının ve çalışılan kurum (sağlık, eğitim ve inşaat) oranının katılımcılar arasında birbirine yakın olmasına dikkat edilmiştir. Ankete katılanların % 51,2'si kamu, % 48,8'i özel sektör çalışanlarından oluşmuştur. Ayrıca katılımcıların çalıştığı kurumların oranlarına göre; inşaat sektörü %33,3, sağlık sektörü %36,6 ve eğitim sektörü %30,0 olarak dağıldığı görülmektedir.
- Ankete katılanlar arasında çalıştığı kurumda iş güvenliği uzmanı çalışanların oranının kamuda % 25,1 özel sektörde % 35,6 olduğu görülmüştür. Bu oranın işyerinde iş güvenliği önlemlerinin alınma durumunun, risk analizi ve saha denetimleri yapılma durumunun, İSG kurulu bulunup bulunmadığının, iş başı eğitimi alma durumunun sorgulandığı sorulara verilen “evet” cevaplarının oranına oldukça yakın olduğu tespit edilmiş olup, bu durumun yasal mevzuatlar nedeniyle İSG uzmanının gerekli önlemler alma noktasındaki faaliyetleri gerçekleştirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.
- Ankete katılanlardan hem kamu hem de özel sektörde çalışanların yaklaşık yarısının, yaptığı işin tehlike derecesini “az tehlikeli” olarak tanımladığı görülmüştür. İş güvenliği uzmanının bulunma oranı ise kamu çalışanlarında %50 gibi bir rakamken, özel sektörde bu oran yaklaşık %73 olmuştur. Bu durum mevzuata dahilinde kamu sektöründe tehlike sınıfına göre iş güvenliği uzmanı çalıştırma zorunluluğunun farklılık göstermesinden kaynaklanmaktadır.

- Anket sonuçlarına göre beklenenin aksine iş kazası geçirenlerin oranının oldukça düşük olduğu, meslek hastalığı olanların oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Meslek hastalığı olanların sayısı özel sektörde çalışanlarda daha yüksek iken, iş kazası geçirenlerin sayısının ise kamuda bir miktar daha fazla olduğu tespit edilmiştir. İş kazası geçirenlerin ağırlıklı olarak çok tehlikeli sınıfa giren kurumlarda çalıştığı, meslek hastalığı olanları ise genellikle az tehlikeli ve tehlike sınıfına giren kurumlarda çalıştığı söylenebilmektedir.
- Durum tespiti sorularına verilen cevaplar ile demografik özellikler arasındaki istatistik analiz sonuçlarına bakıldığında yapılan tespitler aşağıda özetlenmiştir.
 - Cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve beklenenin aksine tecrübe farklılıklarının genel olarak sorulara verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmadığı, başka bir ifadeyle etkili bir değişken olmadığı söylenebilmektedir. Tecrübenin istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmaması, çalışma süresi az olanlarda eğitimlerin daha etkin yapılmasından, İSG derslerinin üniversitelerde son yıllarda veriliyor olmasından vb. nedenlerden kaynaklanıyor olabilir.
 - Grafikselsel sonuçlarla da desteklendiği şekilde, çalışma sektörü (kamu veya özel sektör) soruların çoğuna verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı bir farka sahip olmuştur. Bu durum, kamu ve özel sektör kapsamındaki kurumlarda İSG açısından mevcut yapının, iş güvenliği uzmanı bulundurma durumunun, verilen eğitimlerin (iş başı eğitimi ve İSG eğitimi), iş kazalarına bakış açısının farklılık gösterdiği şeklinde yorumlanabilmektedir. Benzer sonuç çalışılan kurum (eğitim, sağlık, inşaat) içinde geçerli olmuştur. Bu değişken soruların çoğunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmıştır. Bu durumun kurumların tehlike sınıflarının farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- Hem kamu hem özel sektör çalışanlarının çok büyük bir kısmı oluşabilecek risklerin eğitimle düzeltileceğine inandıklarını (Şekil 4.27) ve iş kazalarının en büyük sebebinin eğitimsizlik olduğunu (Şekil 4.42) ifade etmişlerdir. Ancak işyerlerindeki eğitimlerin yeterli olduğunu düşünenlerin sayısının özel sektörlerde kamuya oranla oldukça fazla olması, farklılığın yakın oranlarda olmasına rağmen yasaların zorunlu tutmadığı işyerlerinde eğitimlerin maalesef yeterli düzeyde yapılmadığı şeklinde değerlendirilmiştir.
- Çalışanların her iki sektörde de işyerlerinde maruz kalacakları riskleri bildiklerini ifade etmeleri ve “evet” yanıtlarının yakın olması, bu noktada farkındalıklarının da birbirine yakın olduğu sonucunu ifade etmektedir. Kamu kurumlarında ancak fiziksel risklerden bahsedilirken özel sektörde fiziksel ve psikososyal riskler birbirine yakın ve

yüksek çıkmıştır. Özel sektörlerdeki iş kaybı riskinin daha fazla olmasının buna sebep olabileceği düşünülmektedir. Her iki sektörde çalışanlar riskleri genel olarak bildiklerini ifade etmesine rağmen bunlar ile ilgili eğitim alma oranının özel sektörde kamuya göre oldukça yüksek oranda olduğu söylenebilmektedir.

- Çalışanların İSG farkındalıklarının ölçülmesindeki önemli parametrelerden biri olan “6331 sayılı kanun hakkında bilginiz var mı?” sorusuna “evet” cevabı verenlerin özel sektörde daha yüksek olduğu, çalışanların çoğunun bilgileri olduğunu belirttikleri, kamuda ise bilgisi olanların sayısının daha az olduğu görülmüştür. Bu durum verilen eğitimlerin yetersizliğinden ve kanunun kamuda uygulamasının ertelenmesinden kaynaklanıyor olabilir.
- İSG uygulamalarının düzenli ve yeterli yapılmasının kişilere sağlayacağı avantajlar bakımından kamu ve özel sektörde farklı algıların hakim olduğu görülmüştür. Kamuda en büyük avantaj “Maddi ve manevi zararların ortadan kalkmasını sağlıyor” olarak belirtilirken, özel sektörde “İşimi yaparken güvenli bir şekilde çalışıyorum” olmuştur. Benzer farklı algı, uygulamalarının yeterli olmaması durumunda karşılaşılabilecek en büyük olumsuzluklar içinde söz konusu olmuştur. Kamu sektöründe en büyük olumsuzluklar “Çalıştığım işin güvenlik koşulları risk teşkil edebilir” ve “Emniyetsiz durum ve davranışlara maruz kalınabilir” olarak belirtmişlerdir. Özel sektörde ise en fazla seçilen olumsuzluk “Çalıştığım işin güvenlik koşulları risk teşkil edebilir” olmuştur.
- Farkındalık sorularına verilen cevaplar ile demografik özellikler arasındaki istatistiksel analiz sonuçlarına bakıldığında yapılan bazı tespitler aşağıda özetlenmiştir.
 - Durum tespiti sorularına benzer şekilde cinsiyet, yaş, eğitim durumu ve çalışma süresinin farkındalık ölçeğindeki sorulara verilen cevaplarda anlamlı bir farklılığa yol açmadığı görülmüştür. Başka bir ifadeyle bu değişkenlerin İSG farkındalığı üzerinde etkili değişkenler olmadığı söylenebilmektedir.
 - Çalışma sektörünün (kamu ve özel sektör) ise soruların geneline verilen cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark yarattığı görülmüştür. Grafiklerde elde edilen sonuçların istatistiksel olarak da desteklendiği söylenebilmektedir. Bu durum kamu ve özel sektör kapsamındaki kurumlarda çalışanların; işyerlerinde İSG kurallarına verilen önem, iş güvenliği uzmanlarının faaliyetlerine bakış açısı, mevcut tehlike ve risklere yönelik bilgi düzeyleri ve eğitim alma oranları, 6331 sayılı kanun hakkında bilgi düzeyleri gibi noktalarda farklılık olduğu anlamına gelmektedir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre; iş sağlığı ve güvenliği farkındalığının artırılması, çalışma ortamlarının daha güvenli ve sağlıklı hale getirilebilmesi, iş güvenliği kültürünün

sağlanabilmesi için çok fazla çalışma yapılması ve İSG uygulamalarının üzerine düşülmesi gerektiği görülmüştür.

Çalışanların İSG farkındalığının artırılması amacıyla bazı öneriler aşağıda özetlenmiştir:

- Yapılan risk analizleri sonucunda reaktif (koruyucu) önlemler yerine proaktif (öncül) önlemler alınmalıdır.
- Çalışma ortamında sadece işinde bilgili kişiler yer almalıdır. Ciddi iş kazaları oluşmaması adına saha denetimlerine özen gösterilmelidir.
- Çalışanların yıllık sağlık muayeneleri (yönetmeliğe uygun olarak) tehlike sınıflarına göre sağlık sektöründe en geç yılda bir, inşaat sektöründe Nace koduna göre üç yılda bir veya yılda bir, eğitim sektöründe ise beş yılda bir yapılmalıdır.
- Çalışma sektörüne uygun KKD kullanımına özen gösterilmelidir.
- Çalışanlara verilecek eğitimler görselliğin ön planla olduğu sunumlar eşliğinde ve animasyonlarla tehlike ve riskler gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, H., Ayan, B., Çakmak, E., Doğan, B., Boz Eravcı, D., Karaman, E., Koçak, D., 2013. Meslek Hastalıkları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi. Ankara, 48s.
- Aktuna, A., 2017. Tarım Sektöründe Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Çerçevesinde Bilgi, Tutum ve Algı Düzeyleri: Tekirdağ Süleymanpaşa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ, 138s.
- Alpagut, G., 2014. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun Genel Esasları, İÜHFM C. LXXII, S. 2, 31-46.
- Arpat, B., 2018. Üst Yönetimin İş Güvenliği Bağlılığını Açıklayan Değişkenlerin Güvenlik Kültürü Çerçevesinde İncelenmesi: Denizli Büyükşehir Belediyesi Örneği, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 16 (3):290-313.
- Aslan, İ., 2018. Ahtamara I. Uluslararası Multidisipliner Çalışmalar Kongresi Tam Metin Kitabı, İnşaatlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürünün Tespiti, Van, 926 s.
- Ayduran, A.C., Olcay, Z.F., 2022. İnşaat Sektörü Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Kültürü Düzeylerinin Güvenli Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Ergonomi Dergisi, 5(2):108 – 119.
- Aygün, S., Merdin, E., 2019. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İş Güvenliği Algısı, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Uluslararası Fen Araştırmalarında Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi, 3(1):9-19.
- Bilim, A., Çelik, O.N., 2018. Türkiye’deki İnşaat Sektöründe Meydana Gelen İş Kazalarının Genel Değerlendirmesi, Ömer Halisdemir Üniversitesi Mühendislik Bilimleri Dergisi, 7(2):725-731.
- Bulut, A., Ünal, E., Şengül, H., 2020. Makine ve Tıbbi Cihaz Kullanan Hastane Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliğine Yönelik Algılarının İncelenmesi, Karaelmas İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, 4(1):25-36.
- Çakır, 2014. Faktör Analizi, Doktora Programı, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul, 11s. <http://www.ders.es/faktor2> [Son erişim tarihi: 01.12.2023].
- Çavuş, Ö.H., Keskin, R., 2020. İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Sağlık Sektöründe Güvenlik Kültürü Üzerindeki Etkilerinin Analizi, Yönetim ve Ekonomi Araştırma Makalesi, 27(3):628-644.
- Demir, E., 2018. İnşaat İşçilerinin İş Doyumu Düzeyleri ile İş Güvenliği Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul, 74s.

- Dizdar, E.N., Önder, H., 2023. Sağlık Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Araştırılması: Çankırı İli Örneği, Uluslararası Mühendislik Araştırma ve Geliştirme Dergisi, 15(2), 497-516.
- Durdu Akdoğan, Z., 2019. Küçük ve Orta Ölçekli İnşaat Firmalarında İş Güvenliği Kültürü. Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Balıkesir, 81s.
- Efe, Ö. F., Efe, B., 2019. Tekstil Sektöründe İş Kazalarına Sebep Olan Risk Faktörlerinin DEMATEL Yöntemiyle Analizi, Düzce Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, 1162-1175.
- Gürer, A., 2018. Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Güvenliği, Journal of Health Services and Education; 2(1): 9-14.
- <https://www.mevzuat.gov.tr/> [Son erişim tarihi: 15.11.2023]
- Ilgaz, S.M., 2019. Mermer ve Taş Ocağı İşletmelerinde Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin Algılarının Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 39s.
- Kahveci, M., 2019. İş Sağlığı ve Güvenliği Algısı ve Güvenlik İklimi Ölçümü: İnegöl Bölgesi Mobilya Sektörü Çalışanları Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın, 79s.
- Kaplan, M., Eren, M.E., 2018. İş Sağlığı ve Güvenliği Algısının İş Stresi Üzerindeki Etkisi: Kamu Hastanesinde Bir Araştırma, Mukaddime, 9 (2):181-194.
- Karabal, A., 2021. İş Sağlığı ve İş Güvenliği, Usobed Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 5(1): 1-21.
- Kocaman, C., 2019. Demir Çelik Sektöründe İSG Kültürünün Yaygınlaşmasında Güvenli Davranış Değişimi, Yüksek Lisans Tezi, İskenderun Teknik Üniversitesi, Hatay, 81s.
- Koç, M.B., 2016. İnşaat Sektöründe Çalışanların Güvenlik İklimi ile İlgili Algıları. Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi, Ankara, 75s.
- Küçüköğlu, M., 2018. Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Mobilya ve İç Mekân Tasarımı Bölümlerinde Eğitim Gören Öğrencilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Bilincinin Analizi: Kilis Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep, 40s.
- Ovacıllı, S., 2007. Kobilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Durumları, Kobilerin İSG Konularına Yaklaşımları, Risk Algıları İle Bilgi, Tutum ve Davranışlarının Tespiti ve İSG Yönetim Modelleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Ankara, 132s.
- Özaslan Çalışkan, B., Tüzüner, L., 2019. Çalışanların Kadercilik Algılarının İş Güvenliği Endişelerine İlişkin Algılarına Etkisi: Depo Çalışanları Üzerinde Bir Araştırma, Kesit Akademi Dergisi, 5(18): 60-70.
- Özdemir, Ş., Topçuoğlu, H., 2005. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Davranış Değişikliği Yaratma Süreci, Mühendis ve Makina Makalesi 48(567):11-12.

- Özkan, Y., Arpat, B., 2015. Mavi Yakalılarda Güvenlik Kültürü Algısı: Denizli İli Kablo İmalat Endüstrisi Örneği, Sakarya Üniversitesi, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 205-240 s.
- Tülü, M., 2014. İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetlerinde İSG Profesyonellerinin Algı ve Beklentileri. İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanlık Tezi/Araştırma, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü, Ankara, 83s.
- Tüzüner, L., Özasan, B.Ö., 2011. Hastanelerde İş Sağlığı ve Güvenliği Uygulamalarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma. İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, Cilt/Vol:40, Sayı/No:2, 1303-1732.
- Uçak, Ö., 2023. Temel Eğitim ve Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Düzeylerinin Değerlendirilmesi: Kartepe Örneği, Dönem Projesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, 25s.
- Ütük Bayılmış, O., 2013. İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Değerlendirmesi: Sağlık Çalışanlarına Yönelik Alan Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi, Yalova, 94s.
- Van, M.H., Koç, N., 2020. Kamu Yönetiminde Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Bilgisi (Van Milli Eğitim Müdürlüğü Örneği), Araştırma Makalesi Akademik İzdüşüm Dergisi, 5(2); 1-20.
- Yağcı, M., Tuna, H., Özdemir, M., Albayrak, S., 2022. Geleceğin Sağlık Profesyonellerine Verilen İş Sağlığı ve Güvenliği Dersinin İş Sağlığı Ve Güvenliği Yeterlilik Algılarına Etkisi, Ekev Akademi Dergisi 26(89): 141-155.
- Yavuz, Ş., Gür, B., Yavuz, A., 2020. İmalat İşlerinde Çalışanlarda İş Sağlığı ve Güvenliği Algı Düzeyinin İncelenmesi, Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi, 7(59): 2618-2627.
- Yıldırım, M., Uğurlu, C.T., 2022. Okullarda İş Sağlığı ve Güvenliği: Açıklayıcı Karma Yöntem, Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6(10): 109-135.

ÖZGEÇMİŞ

Remziye KAYA, İlk ve orta öğrenimini Cengiz Topel İlköğretim okulunda tamamladı. Lise öğrenimini Toros Gübre Anadolu Lisesinde tamamladı. 2015 yılında başladığı Bingöl Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Lisans Bölümü'nden 2019 yılında mezun oldu. Aynı yıl içerisinde C sınıfı iş güvenliği uzmanı sertifikasını aldı. 2020 yılında Çukurova Üniversitesi İSG anabilim dalında tezli yüksek lisans eğitimine başlamıştır.

EKLER

EK- 1 Anket Formu

Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Değerli Katılımcı,

Bu anket formu Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı'nda yürütülmekte olan yüksek lisans tez çalışması için yapılmaktadır.

Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına ulaşması için sizden beklenen, bütün soruları eksiksiz olarak ve size en uygun gelen cevapları içtenlikle verecek şekilde cevaplamanızdır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

Araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında, şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtiyaç duyarsanız araştırmacıya e- posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Ortalama 3 dakikanızı ayırarak sorulara vereceğiniz cevaplarla yapacağınız değerli yardım ve katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz. Saygılarımızla.

Prof. Dr. Belkıs ZERVENT UNAL
İş Sağlığı Güvenliği Anabilim Dalı
Tez Danışmanı

Remziye KAYA
İş Sağlığı Güvenliği Anabilim Dalı
Öğrenci

1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.Cinsiyetiniz:	Kadın	
	Erkek	
2.Yaşınız:	18-30	
	31-40	
	41-50	
	51 ve üzeri	
3.Eğitim Durumunuz:	Lise	
	Ön lisans	
	Lisans	
	Yüksek Lisans	
	Doktora	
4. Çalışanların çalışma sektörü:	Kamu sektörü	
	Özel sektörü	
5. Çalıştığınız kurum:	İnşaat Sektörü	
	Sağlık Sektörü	
	Eğitim Sektörü	
6. Çalışma süreniz:	1 yıldan az	
	1-5 yıl	
	6-10 yıl	
	10 yıldan fazla	

7. Çalışma karşılığında aldığınız ücret:	10.000 altı	
	10.100-14.000	
	14.100-20.000	
	20.100 üzeri	
8. Günlük çalışma süreniz:	7 saatten az	
	7 saat	
	8 saat	
	9 saat ve üzeri	

2. İş Yeri ve Çalışanların Durum Tespiti Ölçeği

NO	SORULAR	CEVAPLAR	
1.	Yaptığınız işin tehlike derecesini nasıl tanımlarsınız?	Az Tehlikeli	
		Tehlikeli	
		Çok Tehlikeli	
		EVET	HAYIR
2.	İş yerinizde iş güvenliği uzmanı var mı?		
3.	İş yerinizde işyeri hekimi var mı?		
4.	İş yerinizde iş güvenliği önlemleri uygulanıyor mu?		
5.	İş yerinizde risk analizi yapılmış mı?		
6.	İş yerinizde saha denetimleri yapılıyor mu?		
7.	İş yerinizde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu var mı?		
8.	İşe girişlerde iş başı eğitimi aldınız mı?		
9.	İş yeri hekiminin onayı dahilinde işe uygun olduğunuzu tespit eden işe giriş raporu aldınız mı?		
10.	İş yerinizde acil durumlar için tatbikatlar yapılıyor mu? (yangın, deprem vb.)		
11.	Çalışma ortamınızda gereken düzen ve temizlik yapılıyor mu?		
12.	İş yerinizde acil durum planı var mı?		
13.	İş yerinizde acil çıkışı gösteren acil durum levhaları uygun yerlere yerleştirilmiş mi?		
14.	İş yerinizde atık kovaları için belli sınıflandırma yapılmış mı? (cam, plastik, kağıt, evsel, kesici vb.)		
15.	Olası elektrik çarpması ve yangın durumları için iş yerinizde kablo, priz, pano, elektrikli cihaz gibi elektriksel işlerin bakım ve onarımı yapılıyor mu?		
16.	İş yerinizde tüm iş ekipmanlarının periyodik kontrol bakım ve onarımları düzenli olarak yapılması sağlanıyor mu?		
17.	İşyerinizde risk ve tehlikeli durumlar ile ilgili sorunları iletebileceğiniz bir yer var mı?		
18.	Periyodik sağlık kontrolleriniz yapılıyor mu?		
19.	Çalıştığınız iş yerinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimi aldınız mı?		
20.	İş güvenliği uzmanı saha denetimi yapıyor mu?		
21.	Meslek hastalığınız var mı?		
22.	Çalışma esnasında kişisel koruyucu donanım (KKD) kullanıyor musunuz?		
23.	Kişisel koruyucu ve donanımlardan hangisini kullanıyorsunuz?	Maske	
		Baret	
		Eldiven	

		Koruyucu Gözlük	
		Koruyucu Ayakkabı	
		Yüksekten düşmeyi önleyecek emniyet kemeri	
		Kulak Tıkacı	
		Diğer	
24.	İş kazası geçirdiniz mi?	Evet	
		Hayır	
‘İş kazası geçirdiniz mi?’ Sorusuna cevabınız ‘HAYIR’ ise 28. ve 29. Soruları cevaplamayınız.			
25.	İş kazası sayısı:	1	
		2-5	
		6 ve daha fazla	
26.	İş kazası çeşidi:	Ucuz atlatılan	
		İlk yardım ile sonuçlanan	
		Kayıp gün ile sonuçlanan	

3. Kamu ve Özel Sektör Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalık Ölçeği

Aşağıdaki sorulara ‘EVET’ ya da ‘HAYIR’ olacak şekilde seçeneği işaretleyiniz.

N0	SORULAR			CEVAPLAR	
				EVET	HAYIR
1.	İşyerinde oluşabilecek riskler ve bunların yaratacağı olumsuz sonuçlar eğitimlerle düzeltilebilir mi?				
2.	İşyerinizde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına gereken önemi gösteriyor musunuz?				
3.	İşyerinizdeki çalışma ortamı iş sağlığı ve güvenliği açısından uygun mu?				
4.	İş yerinizde iş sağlığı ve güvenliği konusunda verilen eğitimler yeterli mi?				
5.	İş güvenliğine dikkat edilmesinin iş veriminizi arttıracığını düşünüyor musunuz?				
6.	İşyerinizde iş güvenliği uzmanının düzenli aralıklarla çalışma ortamını geziyor olmasının güvenlik kültürünü oluşturduğunu düşünüyor musunuz?				
7.	İş yerinizde maruz kalabileceğiniz risk faktörlerini biliyor musunuz? Cevabınız evet ise hangisidir?				
	Fiziksel	Kimyasal	Biyolojik	Psikososyal	Ergonomik
8.	Çalışma ortamınızda karşılaşılabileceğiniz tehlike ve riskler için gerekli olan eğitim ve bilgileri aldınız mı?				
9.	İş yerinizde olası acil durumlarda neler yapılması gerektiğini biliyor musunuz? (yangın, patlama, doğal afet vb.)				
10.	Çalıştığınız işte ne tür iş kazalarıyla karşılaşılabileceğinizi biliyor musunuz?				

11.	6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği kanunu hakkında bilginiz var mı?		
12.	Çalıştığınız işin ne tür meslek hastalıklarına neden olabileceğini biliyor musunuz?		
13.	İş yerinizde iş güvenliği uzmanlığı uygulamasını etkili buluyor musunuz?		
14.	İş yerinizde güvenlik kültürü var mı?		
15.	İş kazalarındaki en büyük sebep sizce eğitimsizlik mi?		
16.	İşyerinizdeki saha denetimlerini yeterli buluyor musunuz?		
17.	Tecrübe tek başına iş kazalarının önüne geçer mi?		
18.	Ekonomik sıkıntılar işinize engel mi?		
19.	İş kazaları sizce kader mi?		
20.	Fazla çalışmak yaşam kalitenizi etkiliyor mu?		
21.	İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli olmasının size kazandıracağı en önemli fayda hangisidir?	İşimi yaparken güvenli bir şekilde çalışıyorum.	
		Yaptığım işten daha iyi verim alıyorum.	
		Mesleki olarak güvende hissediyorum.	
		Sorumluluğumu daha kolay yerine getiriyorum.	
		Maddi ve manevi zararların ortadan kalkmasını sağlıyor.	
22.	İş sağlığı ve güvenliği uygulamalarının yeterli ve düzenli olmaması durumunda karşılaşılabileceğiniz en büyük olumsuzluk sizce hangisidir?	İş kazası ve meslek hastalığının oluşturabileceği risk ve tehlikeleri erken fark ediyorum.	
		Stres seviyesinin yüksek olduğu durumlarla karşılaşılabilir.	
		Çalıştığım işin güvenlik koşulları risk teşkil edebilir.	
		İşverenin psikolojik baskılarına maruz kalınabilir.	
		Sorumluluğumun dışında daha fazla iş yükü verilebilir.	
		Uzun süre çalışma saatleri eklenebilir.	
		Emniyetsiz durum ve davranışlara maruz kalınabilir.	
23.	İş yerinizde iş kazasına en fazla neyin sebep olduğunu düşünüyorsunuz?	İşçinin güvenli olmayan davranışı	
		İş güvenliği olmayan çalışma ortamı	
		İşçinin güvenli olmayan davranışı ve iş güvenliği olmayan çalışma ortamı	

EK-2 Çukurova Üniversitesi Etik Kurul İzni

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ FEN VE MÜHENDİSLİK BİLİMLERİ ALANINDA BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU

Tarih : 06.12.2023
Yer : Sanal

Katılımcılar :	Prof. Dr. Halime Paksoy	Etik Kurul Başkanı
	Prof.Dr. Ulus Çevik	Etik Kurul Üyesi
	Prof. Dr. Mahmut Yanar	Etik Kurul Üyesi
	Prof. Dr. Mesut Başıbüyük	Etik Kurul Üyesi
	Prof. Dr. Gökhan Gökçe	Etik Kurul Üyesi
	Prof.Dr. Oya Işık	Etik Kurul Üyesi

Üniversitemiz Mühendislik Fakültesi Tekstil Mühendisliği Bölümü Tekstil Makineleri Ana Bilim Dalı öğretim üyesi Prof.Dr.Belkıs ZERVENT ÜNAL'ın danışmanı olduğu, Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana bilim Dalı'nın 2020911002 numaralı yüksek lisans öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" başlıklı tez çalışmasının kapsamında uygulanacak çalışmalarda kişisel hakların korunmasına özen gösterilmesi durumunda etik onay verilmesinin uygun olduğuna oy birliğiyle karar verilmiştir.

Prof./Dr. Halime Paksoy
Etik Kurul Başkanı

Prof. Dr. Mahmut Yanar
Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Melih Bayramoğlu
Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Ulus Çevik
Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Oya Işık
Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Mesut Başıbüyük
Etik Kurul Üyesi

Prof. Dr. Gökhan Gökçe
Etik Kurul Üyesi

EK-3 Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesi İzin Belgesi

T.C.
SİİRT VALİLİĞİ
İl Sağlık Müdürlüğü

Sayı : E-71987595-774.01.03-232701414

27.12.2023

Konu : Araştırma İzni / Remziye KAYA

SİİRT EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ

Çukurova Üniversitesi İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü Alanında araştırma çalışması yapan Remziye KAYA' nın "**Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması**" konulu araştırmayı Müdürlüğümüze bağlı Siirt Eğitim ve Araştırma Hastanesinde yapması; hizmeti aksatmayacak şekilde yürütülmesi, araştırmaya katılımın gönüllülük ve gizlilik esasına göre ve özel hayatın korunmasına özen gösterilerek yapılmasının sağlanması, yapılacak çalışmanın sonucunun Müdürlüğümüz bilgisi dışında ilan edilmemesi, araştırma sona erdikten sonra sonuç raporunun bir kopyasının Müdürlüğümüze sunulması ve araştırma uygulaması esnasında olabilecek fiziki zararların araştırma sahibi tarafından karşılanması kaydıyla söz konusu araştırmaya müsaade edilmiştir.

Gereğini bilgilerinize rica ederim

Mehmet Şakir ÖZER
Müdür a.
Destek Hizmetleri Başkanı

Ek: Araştırma İzni. (12 Sayfa)

EK-4 Özel Siirt Hayat Hastanesi İzin Belgesi

Tarih: 30.10.23

T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

KONU: Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili araştırma kapsamında işyerimizde anket çalışmasının yapılması uygun bulunmuştur.

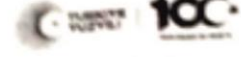
Bilgilerinize Sunarız.

 Kaşe-İmza

EK-5 Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi

T.C.
SİİRT VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

20.12.2023

Sayı : E-32790399-399-92473920
Konu :Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Anket

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı emirleri

Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı İş Sağlığı ve Güvenliği Programı Yüksek Lisans Öğrencisi TC nolu Remziye KAYA'nın yürütmekte olduğu " **Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının karşılaştırılması** " konulu tez çalışmasını Prof. Dr. Belkis ZERVENT ÜNAL'ın İlimiz Merkez ve İlçelerde bulunan Anakokul, İlkokul, Ortaokul ve Liselerde gönüllük esaslarına dayalı olarak Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda eğitim öğretimi aksatamayacak şekilde Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün İlgi (b) emirleri doğrultusunda uygulanması hakkındaki Valilik Makamının 19/12/2023 tarih ve 92430576 sayılı olurları ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Salih SADOĞLU
Vali a
İl Milli Eğitim Müdürü

EK-1: Olur

DAĞITIM
Gereği
İlçe Kaymakamlıklarına
(İlçe Milli Eğitim Müd)
Merkez Tüm Okul Müd

Bilgi
Çukurova Üniversitesi Rektörlüğüne
(Fen Bilimleri Enstitüsü Müd)

T.C.
SİİRT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-32790399-399-92430576
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Anket

19.12.2023

VALİLİK MAKAMINA
SİİRT

İlgi :)MEB. Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21/01/2020 tarih ve 1563890 sayılı emirleri

Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı İş Sağlığı ve Güvenliği Programı Yüksek Lisans Öğrencisi TC nolu Remziye KAYA'nın yürütmekte olduğu " **Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının karşılaştırılması** " konulu tez çalışmasını Prof. Dr. Belkıs ZERVENT ÜNAL'ın İlimiz Merkez ve İlçelerde bulunan Anakokul, İlkokul, Ortaokul ve Liselerde gönüllük esaslarına dayalı olarak Okul Müdürlüğünün sorumluluğunda eğitim öğretimi aksatamayacak şekilde Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün İlgi (b) emirleri doğrultusunda uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Şahabettin OLĞAÇ
Müdür a
Millî Eğitim Müdür Yardımcısı

OLUR
Salih SADOĞLU
Vali a
İl Millî Eğitim Müdürü

EK- 6 Siirt Özel Final Okulları İzin Belgesi

Tarih: 22.03.2023

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

KONU: Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili araştırma kapsamında işyerimizde anket çalışmasının yapılması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize Sunarız.

EK-7 Özel Siirt İlk Hayat Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü İzin Belgesi

**T.C
SİİRT VALİLİĞİ
Özel Siirt İlk Hayat Rehabilitasyon Merkezi Müdürlüğü**

Sayı : Öz.Siirt İlk Hay.Eğt.Reh/410/7/900/ 166
Konu : Anket Çalışması

20/10/2023

İLGİLİ MAKAMA

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi
Remziye KAYA , kurumumuzda "Özel Sektör Ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği
Farkındalıklarının Karşılaştırılması" anketini uygulamasına izin verilmiştir.
Gereğini bilgilerinize arz ederim

Burak BARDAK
Müdür

EK- 8 Siirt Belediyesi İzin Belgesi

SIIRT BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İZİN TALEP BELGESİ

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili araştırma kapsamında işyerimizde anket çalışmasının yapılması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize Sunarız.

Adı Soyadı: Remziye KAYA

Kurum İMZA/ KAŞE

İletişim:

Mail:

EK-9 Waryap İnşaat İzin Belgesi

Tarih: 07.11.23

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

KONU: Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili araştırma kapsamında işyerimizde anket çalışmasının yapılması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize Sunarız.

Kaşe-İmza

EK- 10 Boran Yapı İnşaat İzin Belgesi

Tarih: 08.11.23

**T.C.
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE**

KONU: Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması

Fen Bilimler Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Yüksek Lisans programı öğrencisi Remziye KAYA'nın "Özel Sektör ve Kamu Çalışanlarının İş Sağlığı ve Güvenliği Farkındalıklarının Karşılaştırılması" konulu yüksek lisans tezi ile ilgili araştırma kapsamında işyerimizde anket çalışmasının yapılması uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize Sunarız.